

‘Schoon, veilig en gezellig’

Advies voor leefbare Wallen

Dit advies van het Leefbaarheidspanel Wallengebied aan het Bestuurlijk Team Aanpak Binnenstad richt zich op het verbeteren van de leefbaarheid in het Wallengebied van Amsterdam. Het panel, bestaande uit bewoners en ondernemers, heeft in tien bijeenkomsten tussen november 2022 en oktober 2024 concrete ideeën uitgewerkt die de buurt schoner, veiliger en meer verbonden maken.

In dit document staat een korte uitleg van de problematiek die bewoners en ondernemers in het Wallengebied ervaren, de tien belangrijkste adviezen van het panel en vijf principes voor de aanpak en uitvoering van de adviezen. Dit is een samenvatting; in het eindadvies staan de adviezen in meer detail beschreven.

Patroon: problematiek in het Wallengebied

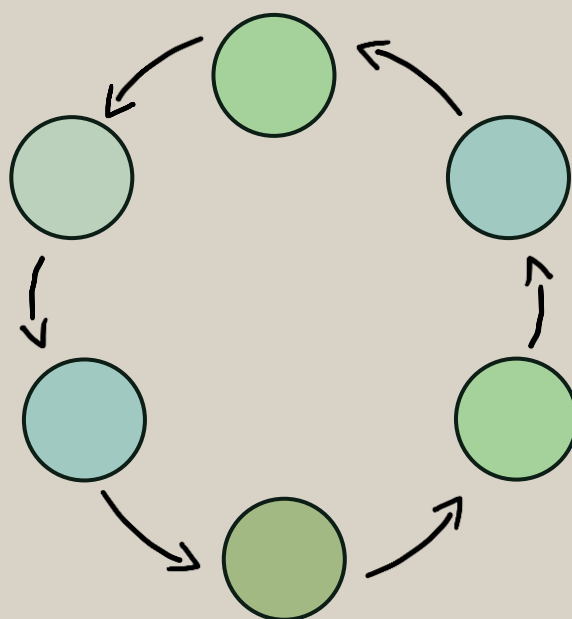
In het Wallengebied komen verschillende problemen samen. Het is er druk en vies; door de aanwezigheid van straatdealers kan de buurt onveilig voelen en bewoners en ondernemers voelen zich niet altijd thuis in de buurt. Om deze problemen aan te pakken zijn verschillende maatregelen nodig en er worden ook al diverse maatregelen ingezet. Bewoners ervaren echter dat de onderliggende problemen elkaar versterken.

Rommelige en vieze straten nodigen uit tot ongewenst gedrag van bezoekers, die bijvoorbeeld ook hun afval op straat gooien. Daarnaast komen bewoners niet graag op vieze of rommelige plekken, waardoor er minder sociale controle is die straatdealers afschrikt. Door minder sociale controle op straat blijven straten vies en rommelig, waardoor het geen prettige plek is om te verblijven. Het straatbeeld op de Wallen voelt steeds meer anoniem waardoor het een aantrekkelijker speelveld wordt voor straatdealers en voor mensen die hun afval op straat gooien.

Hierdoor voelen bewoners en ondernemers zich steeds minder thuis in de buurt en ontstaat er een negatieve vicieuze cirkel.

Door onoverzichtelijke straten met veel afval en zwerfvuil, weinig sociale controle, ongewenste gasten en criminaliteit, voelt de omgeving niet als een prettige buurt om te zijn. Bewoners en ondernemers voelen zich niet thuis in de buurt en de motivatie van buurtbewoners om zélf iets voor de buurt te doen neemt af. Bewoners voelen zich alleen staan en niet gesteund. Hierdoor daalt de leefbaarheid van de buurt nog verder.

Deze dynamiek is niet uitzonderlijk voor een grote stad. Wat de situatie in het Wallengebied wél uitzonderlijk maakt, is het extreem hoge aantal bezoekers ten opzichte van het aantal bewoners. Hierdoor raakt de situatie uit balans en staat de leefbaarheid voortdurend onder grote druk. Voor bewoners is het steeds lastiger om de motivatie te vinden om zélf handen uit de mouwen te steken, terwijl een groot deel van hen wel aan de buurt gehecht is.

Het eindadvies in vogelvlucht

Het eindadvies van het Leefbaarheidspanel bestaat uit drie deeladviezen. Deze drie deeladviezen hebben betrekking op de drie pijlers van leefbaarheid die volgens de deelnemers aan het panel het meest belangrijk zijn, te weten: *een schone buurt, een veilige buurt en verbondenheid met de buurt*. Hieronder staan de belangrijkste adviezen van het Leefbaarheidspanel. De volgorde is willekeurig.

1. Zorg voor een locatie waar bewoners hun afval heen kunnen brengen, zoals een afvalhub of afvalboot.

Afval wordt 's ochtends vroeg opgehaald, waardoor 's ochtends en soms al de avond van tevoren veel vuilniszakken op straat worden gezet. Met een centraal afvalpunt zullen er minder vuilniszakken en minder afval op straat komen te staan. Straten ogen daardoor schoner en minder rommelig, wat ook netter gedrag van mensen op straat stimuleert en minder ongedierte (zoals ratten) aantrekt. Het is bovendien fijn voor bewoners om hun afval zelf weg te kunnen brengen, in plaats van dit in huis te moeten opslaan en vroeg op straat te moeten zetten.

2. Plaats vuilnisbakken bij ondernemers.

Veel zwerfvuil komt op straat terecht omdat er geen of te weinig vuilnisbakken op straat staan of omdat vuilniszakken worden opengescheurd. Verplicht ondernemers om vuilnisbakken te plaatsen waar klanten hun afval achter kunnen laten. Verplicht de ondernemers ook om kliko's te gebruiken, zodat hun bedrijfsafval niet in zakken op straat hoeft te staan.

3. Organiseer fietsparkeren voor bewoners.

In het Wallengebied staan veel fietsen geparkeerd, waardoor de straten overvol zijn en er rommelig uitzien. Ook kunnen er onveilige situaties ontstaan. Bewoners kunnen hun fiets vaak niet kwijt. Maak daarom een plan om het aantal fietsen en fietswrakken te verminderen en meer ruimte te reserveren voor bewonersfietsen.

Knip vaker fietsen weg en maak een plan voor bewonersfietsen. Vraag daarnaast bewoners en ondernemers om mee te denken over creatieve manieren om fietsparkeren te faciliteren, schrijf een prijsvraag uit, of geef het als opdracht aan het Leefbaarheidspanel.

4. Verminder het aantal verbodsborden in het gebied.

De Wallen zijn prachtig, maar de vele verbodsborden verstoren het beeld. Zet in op positieve communicatie en cluster leuke verbodsborden met andere leuke dingen door ze bijvoorbeeld op prullenbakken te plaatsen. Let daarbij ook op tijdelijke borden in het gebied.

10. Stimuleer meer groen in de buurt waar dat kan, wat bewoners samen kunnen beheren.

Groen is mooi en gezellig. Gezamenlijk beheer van bijvoorbeeld boomspiegels door een bewonersgroep stimuleert onderling contact en verantwoordelijkheidsgevoel voor de buurt. Daarnaast stimuleert groen beter gedrag en structureert het de openbare ruimte.

9. Faciliteer meer ontmoetingsplekken voor bewoners en ondernemers, zowel online als offline.

Bewoners willen graag meer plekken waar ze elkaar kunnen ontmoeten in de buurt. Dat kan onder andere met ronde bankjes om bomen, of de inrichting van een buurtontmoetingsplaats op bijvoorbeeld de Nieuwmarkt. Ze willen graag dat de gemeente stimuleert dat er meer onderling contact komt en zaken faciliteert. Blijf ook het contact tussen bewoners en ondernemers zoals in het Leefbaarheidspanel faciliteren, dit vinden beide erg prettig.

8. Ondersteun bewoners in het bijdragen aan de buurt.

Betrek bijvoorbeeld nieuwe bewoners bij de buurt door ze te voorzien van praktische informatie, train bewoners en ondernemers in het aanspreken van overlastgevers en stimuleer voorzieningen specifiek voor bewoners en activiteiten voor en door de buurt.

7. Geef alle gebieden in de openbare ruimte een functie.

Op de Wallen zijn er veel kleine gebiedjes die geen specifieke functie hebben. Dit zijn stukjes die nergens bij horen en uitnodigen tot afval dumpen, fietsparkeren, dealeractiviteit, aanwezigheid van daklozen en verslaafden, en andere ongenwenste invullingen. Dit resulteert in een onprettig en onveilig gevoel. Geef een duidelijke invulling aan deze ruimtes zoals een fietsenrek, een afvalbak of groen.

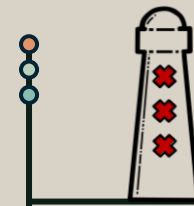
6. Verbeter de veiligheid in de stegen.

In de open stegen wordt veel overlast ervaren, onder meer van dak- en thuislozen, drugsgebruikers en straatdealers. Bewoners en ondernemers voelen zich niet altijd veilig in de stegen. Kijk per steeg en samen met de bewoners wat er gedaan kan worden om de veiligheid te verbeteren. Maatwerk is hierbij essentieel.

5. Gebruik verlichting om de Wallen een prettigere leefbuurt te maken.

Er zijn veel plekken in het Wallengebied die donker zijn er daardoor onveilig voelen. Breng felle verlichting aan op donkere plekken of plekken waar overlast wordt ervaren, om deze veiliger te maken. Gebruik daarnaast 'gezellige verlichting' om mooie gebouwen en bruggen aan te lichten, zodat je beter ziet hoe mooi de buurt is.

Principes voor de aanpak

A

Pak de problemen gericht aan in samenhang, met maatwerk voor specifieke plekken

Een leefbare buurt is een buurt die schoon en veilig is, èn prettig is om in te leven. Het Wallengebied is weliswaar geografisch één gebied, maar de straten, straatjes en stegen verschillen onderling sterk van elkaar door hun ligging en inrichting. Deelnemers aan het Leefbaarheidspanel pleiten daarom voor een locatiegerichte aanpak met ruimte voor maatwerk.

Belangrijk is om een samenhangend actieplan te maken voor die plekken die als meest problematisch ervaren worden (zie de aangewezen problematische plekken en suggesties om dit te verbeteren in het verslag van bijeenkomst 2). Bepaalde plekken in het gebied vereisen specifieke oplossingen, waarbij de afvalproblematiek en algehele viezigheid, ervaren onveiligheid en anonimiteit in samenhang wordt aangepakt. Daarbij kan geleerd worden van die plekken op de Wallen die juist als mooi en prettig ervaren worden (verslag van bijeenkomst 5). Geen 'one size fits all' dus, maar locatie specifiek maatwerk.

B

Focus op 'locals' - bewoners en ondernemers.

Het welzijn van bewoners en ondernemers in het Wallengebied is essentieel voor het verbeteren van de leefbaarheid. Zij zijn het die achterblijven als de passanten weer naar huis gaan. Door aandacht te geven aan wat bewoners en ondernemers nodig hebben om zich thuis te voelen, kan er een positieve impuls gegeven worden. Het 'reframen' van beleidsmaatregelen van 'anti-toeristen beleid' naar 'pro-bewoner beleid' kan daarbij helpen. Bewoners en ondernemers willen ook graag zelf bijdragen aan verbetering van de leefbaarheid, maar hebben steun nodig van de gemeente om dit voor elkaar te krijgen. Zij verwachten daarom initiatief van de gemeente waar ze op kunnen inhaken.

Organiseer daarnaast structureel contact tussen bewoners, ondernemers en de gemeente om de samenwerking tussen gemeente, bewoners en ondernemers te versterken en zo samen stap-voor-stap het verschil te kunnen maken. Vier successen met elkaar en wees inclusief: betrek ook expats en studenten.

C

Hanteer een lerende aanpak, met ruimte voor experimenten.

De problematiek in het Wallengebied is hardnekkig en niet simpelweg op te lossen met een set aan maatregelen. Belangrijk is dat de gemeente zich als partner opstelt van bewoners en ondernemers en daarbij een lerende aanpak hanteert. Dat betekent dat de gemeente ook bereid moet zijn om adviezen die buiten de huidige beleidskaders vallen een kans te geven. Beoordeel de uitvoerbaarheid van ideeën of maatregelen daarom niet vanuit de huidige beleidssituatie, maar door middel van experimenten, testen en leren. Betrek creatieve experts en doe pilots om ideeën uit te proberen, evalueer met bewoners en ondernemers en pas indien nodig het beleid aan.

D

Help bewoners, ondernemers en bezoekers om zich aan de regels te houden.

In het Wallengebied zijn veel maatregelen van kracht. Voor bewoners en ondernemers en ook voor bezoekers is het niet altijd duidelijk wat van hen verwacht wordt. Geef bewoners en bezoekers daarom duidelijke informatie, zowel over faciliteiten (tijden en manieren van afval ophalen bijvoorbeeld) als over handhaving/straffen. Maak hierbij gebruik van technologie (zoals pushberichten bij het betreden van een gebied).

Maak het daarnaast voor bewoners en bezoekers van het Wallengebied makkelijk om zich aan de regels te houden. Zorg voor een openbare toiletvoorziening en lege prullenbakken op straat. Bestraf tegelijkertijd strenger als men zich niet aan de regels houdt (bijvoorbeeld boete pinnen op straat, boete bij afval dumpen, vandalisme, urineren, etc.).

E

Zorg voor monitoring en evaluatie.

Om te monitoren of afspraken, plannen en genomen maatregelen daadwerkelijk helpen en bruikbaar zijn, adviseert het Leefbaarheidspanel om twee keer per jaar een gezamenlijk evaluatiegesprek te houden tussen gemeente en deelnemers aan het panel.

Eindadvies

Leefbaarheids- panel Wallen

public
mediation

Leefbaarheidspanel Wallen

| 15.01.2025

Inhoudsopgave

1. Hoe lees je dit advies?	4
2. Patroon: problematiek in het Wallengebied	5
3. Het eindadvies in vogelvlucht	6
4. Principes voor de aanpak	9
A. Pak de problemen gericht aan in samenhang, met maatwerk voor specifieke plekken	9
B. Focus op 'locals' - bewoners en ondernemers.	9
C. Hanteer een lerende aanpak, met ruimte voor experimenten.	9
D. Help bewoners, ondernemers en bezoekers om zich aan de regels te houden.	9
E. Zorg voor monitoring en evaluatie.	10
Bijlage I: Uitgewerkte adviezen	11
Advies 'Mooi & Schoon' van het Leefbaarheidspanel Wallengebied aan het Bestuurlijk Team Aanpak Binnenstad van Amsterdam	11
Introductie	11
1. Afval ophalen	11
Ambitie gemeente Amsterdam	11
2. Straatvuil verminderen	15
3. Schone en overzichtelijke straten	18
4. Een mooie buurt	20
5. Monitoring	22
Advies 'een veilige buurt' van het Leefbaarheidspanel Wallengebied aan het Bestuurlijk Team Aanpak Binnenstad van Amsterdam	24
Introductie	24
1. Verlichting	24
2. Cameratoezicht	26
3. Verbeteringen in de openbare ruimte	29
4. Handhaving en politie	35
5. Communicatie	38
Advies 'een prettige leefbuurt' van het Leefbaarheidspanel Wallengebied aan het Bestuurlijk Team Aanpak Binnenstad van Amsterdam	42
1. Ontmoetingsplekken	42
2. Openbare ruimte	46
3. Sfeer, uitstraling en groen	52
Bijlage II: Hoe is dit advies tot stand gekomen?	60
1. De bijeenkomsten	60
Bijeenkomst 1	60
Bijeenkomst 2	61
Bijeenkomst 3	62
Bijeenkomst 4	63

Bijeenkomst 5	63
Bijeenkomst 6	63
Bijeenkomst 7	63
Bijeenkomst 8	63
Bijeenkomst 9	64
Bijeenkomst 10	64
2. De setting en sfeer.....	65
3. De werkgroep.....	65
4. Haalbaarheid	65
5. Het resultaat	66

1. Hoe lees je dit advies?

Dit is een advies van het Leefbaarheidspanel Wallengebied aan het Bestuurlijk Team Aanpak Binnenstad van Amsterdam. Het Leefbaarheidspanel is een door loting samengesteld panel van bewoners en ondernemers uit het Wallengebied. Het advies van het panel richt zich op verbetering van de leefbaarheid voor bewoners en ondernemers en is een aanvulling op de al bestaande maatregelen. Het is het resultaat van 10 bijeenkomsten van het Leefbaarheidspanel, die plaats hebben gevonden tussen november 2022 en oktober 2024. Tijdens deze bijeenkomsten hebben de deelnemers samen ideeën opgesteld hoe de leefbaarheid van het Wallengebied kan worden verbeterd. In Bijlage II staat het proces beschreven hoe dit advies tot stand is gekomen.

Belangrijk om hier te vermelden is dat verschillende ambtenaren aanwezig zijn geweest tijdens de bijeenkomsten van het Leefbaarheidspanel, om mee te denken met de deelnemers en te adviseren over de haalbaarheid van hun ideeën. De ideeën van het Leefbaarheidspanel zijn tussendoor verwerkt in drie deeladviezen die zijn voorgelegd aan het Dagelijks Bestuur van Stadsdeel Centrum. Vervolgens hebben verschillende leden van het Dagelijks Bestuur een korte reactie gegeven in een daaropvolgende bijeenkomst van het Leefbaarheidspanel, om aan te geven wat wel en niet mogelijk is. Op deze manier is telkens tussendoor de haalbaarheid van de adviezen gecheckt, met als doel om uiteindelijk een advies te geven dat ook uitgevoerd zou kunnen worden.

Wat duidelijk naar voren kwam op de bijeenkomsten van het Leefbaarheidspanel, is dat de problematiek in het Wallengebied zich laat kenmerken door een zelfversterkend patroon. Dit patroon lichten we toe in hoofdstuk 2. Verbetering van de leefbaarheid op de Wallen vraagt enerzijds concrete en tastbare maatregelen, maar anderzijds óók vergaande, principiële keuzes om het onderliggende patroon te doorbreken. Het Leefbaarheidspanel geeft daarom ook een advies voor de aanpak van onderliggende problematiek in het Wallengebied (hoofdstuk 4).

In hoofdstuk 3 lichten we de belangrijkste adviezen toe. De volledige deeladviezen vindt u in Bijlage I. Alle stukken zijn na te lezen op Leefbaarheidspanel Wallen - Gemeente Amsterdam.

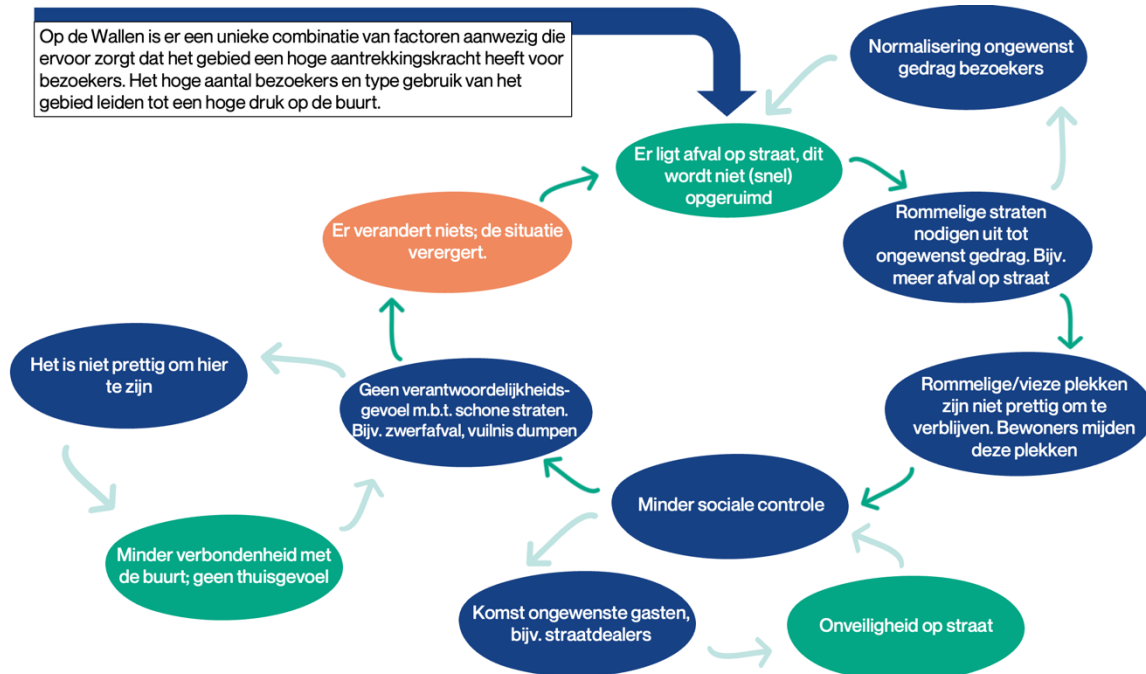
2. Patroon: problematiek in het Wallengebied

In het Wallengebied komen verschillende problemen samen. Het is er druk en vies; door de aanwezigheid van straatdealers kan de buurt onveilig voelen en bewoners en ondernemers voelen zich niet altijd thuis in de buurt. Om deze problemen aan te pakken zijn verschillende maatregelen nodig en er worden ook al diverse maatregelen ingezet. Bewoners ervaren echter dat de onderliggende problemen elkaar versterken.

Rommelige en vieze straten nodigen uit tot ongewenst gedrag van bezoekers, die bijvoorbeeld ook hun afval op straat gooien. Daarnaast komen bewoners niet graag op vieze of rommelige plekken, waardoor er minder sociale controle is die straatdealers afschrikt. Door minder sociale controle op straat blijven straten vies en rommelig, waardoor het geen prettige plek is om te verblijven. Het straatbeeld op de Wallen voelt steeds meer anoniem waardoor het een aantrekkelijker speelveld wordt voor straatdealers en voor mensen die hun afval op straat gooien. Hierdoor voelen bewoners en ondernemers zich steeds minder thuis in de buurt en ontstaat er een negatieve vicieuze cirkel.

Door onoverzichtelijke straten met veel afval en zwerfvuil, weinig sociale controle, ongewenste gasten en criminaliteit, voelt de omgeving niet als een prettige buurt om te zijn. Bewoners en ondernemers voelen zich niet thuis in de buurt en de motivatie van buurtbewoners om zélf iets voor de buurt te doen neemt af. Bewoners voelen zich alleen staan en niet gesteund. Hierdoor daalt de leefbaarheid van de buurt nog verder. Deze dynamiek is weergegeven in het patroon in figuur 1.

Deze dynamiek is niet uitzonderlijk voor een grote stad. Wat de situatie in het Wallengebied wél uitzonderlijk maakt, is het extreem hoge aantal bezoekers ten opzichte van het aantal bewoners. Hierdoor raakt de situatie uit balans en staat de leefbaarheid voortdurend onder grote druk. Voor bewoners is het steeds lastiger om de motivatie te vinden om zélf handen uit de mouwen te steken, terwijl een groot deel van hen wel aan de buurt gehecht is.

Figuur 1: Patroon van afnemende leefbaarheid in het Wallengebied

3. Het eindadvies in vogelvlucht

Het eindadvies van het Leefbaarheidspanel bestaat uit drie deeladviezen. Deze drie deeladviezen hebben betrekking op de drie pijlers van leefbaarheid die volgens de deelnemers aan het panel het meest belangrijk zijn, te weten: een schone buurt, een veilige buurt en verbondenheid met de buurt.

Hieronder staan de belangrijkste adviezen van het Leefbaarheidspanel. De volgorde en nummering is willekeurig en weerspiegelt geen prioritering. De drie volledige deeladviezen, met vele suggesties, staan in Bijlage I.

Figuur 2: Weergave van eindadvies in vogelbuurt

1. **Zorg voor een locatie waar bewoners hun afval heen kunnen brengen, zoals een afvalhub of afvalboot.**

Afval wordt 's ochtends vroeg opgehaald, waardoor 's ochtends en soms al de avond van tevoren veel vuilniszakken op straat worden gezet. Met een centraal afvalpunt zullen er minder vuilniszakken en minder afval op straat komen te staan. Straten ogen daardoor schoner en minder rommelig, wat ook netter gedrag van mensen op straat stimuleert en minder ongedierte (zoals ratten) aantrekt. Het is bovendien fijn voor bewoners om hun afval zelf weg te kunnen brengen, in plaats van dit in huis te moeten opslaan en vroeg op straat te moeten zetten.

2. **Plaats vuilnisbakken bij ondernemers.**

Veel zwerfvuil komt op straat terecht omdat er geen of te weinig vuilnisbakken op straat staan of omdat vuilniszakken worden opengescheurd. Verplicht ondernemers om vuilnisbakken te plaatsen waar klanten hun afval achter kunnen laten. Verplicht de ondernemers ook om klike's te gebruiken, zodat hun

bedrijfsafval niet in zakken op straat hoeft te staan.

3. Organiseer fietsparkeren voor bewoners.

In het Wallengebied staan veel fietsen geparkeerd, waardoor de straten overvol zijn en er rommelig uitzien. Ook kunnen er onveilige situaties ontstaan. Bewoners kunnen hun fiets vaak niet kwijt. Maak daarom een plan om het aantal fietsen en fietswrakken te verminderen en meer ruimte te reserveren voor bewonersfietsen. Knip vaker fietsen weg en maak een plan voor bewonersfietsen. Vraag daarnaast bewoners en ondernemers om mee te denken over creatieve manieren om fietsparkeren te faciliteren, schrijf een prijsvraag uit, of geef het als opdracht aan het Leefbaarheidspanel.

4. Verminder het aantal verbodsborden in het gebied.

De Wallen zijn prachtig, maar de vele verbodsborden verstoren het beeld. Zet in op positieve communicatie en cluster lelijke verbodsborden met andere lelijke dingen door ze bijvoorbeeld op prullenbakken te plaatsen. Let daarbij ook op tijdelijke borden in het gebied.

5. Gebruik verlichting om de Wallen een prettigere leefbuurt te maken.

Er zijn veel plekken in het Wallengebied die donker zijn er daardoor onveilig voelen. Breng felle verlichting aan op donkere plekken of plekken waar overlast wordt ervaren, om deze veiliger te maken. Gebruik daarnaast 'gezellige verlichting' om mooie gebouwen en bruggen aan te lichten, zodat je beter ziet hoe mooi de buurt is.

6. Verbeter de veiligheid in de stegen.

In de open stegen wordt veel overlast ervaren, onder meer van dak- en thuislozen, drugsgebruikers en straatdealers. Bewoners en ondernemers voelen zich niet altijd veilig in de stegen. Kijk per steeg en samen met de bewoners wat er gedaan kan worden om de veiligheid te verbeteren. Maatwerk is hierbij essentieel.

7. Geef alle gebieden in de openbare ruimte een functie.

Op de Wallen zijn er veel kleine gebiedjes die geen specifieke functie hebben. Dit zijn stukjes die nergens bij horen en uitnodigen tot afval dumpen, fietsparkeren, dealeractiviteit, aanwezigheid van daklozen en verslaafden, en andere ongewenste invullingen. Dit resulteert in een onprettig en onveilig gevoel. Geef een duidelijke invulling aan deze ruimtes zoals een fietsenrek, een afvalbak of groen.

8. Ondersteun bewoners in het bijdragen aan de buurt.

Veel bewoners en ondernemers willen graag bijdragen om hun buurt schoner, veiliger en prettiger te maken. Dit kunnen zij niet altijd alleen. Ondersteun bewoners waar nodig om zich in te zetten voor hun buurt.

- Betrek nieuwe bewoners bij de buurt door ze te voorzien van praktische informatie over bijvoorbeeld afval, ontmoetingsplekken, het aanvragen van subsidies en lopende bewonersinitiatieven. We Live Here zou hier mogelijk een rol in kunnen spelen.
- Train bewoners en ondernemers die dat willen in het aanspreken van overlastgevers. Zij weten niet altijd hoe ze dat op een goede en veilige manier kunnen doen. Assisteer hen hierin; wanneer spreek je iemand wel aan, hoe doe je dat en wanneer doe je dit niet?
- Stimuleer voorzieningen specifiek voor bewoners en activiteiten en initiatieven voor en door de buurt. Ondersteun bewoners bijvoorbeeld met het benaderen van bakkers voor een broodkar voor de buurt of het organiseren van een openlucht bioscoop (denk aan locatie, subsidie, eenvoudige aanvraagprocedure).

9. Faciliteer meer ontmoetingsplekken voor bewoners en ondernemers, zowel online als offline.

Bewoners willen graag meer plekken waar ze elkaar kunnen ontmoeten in de buurt. Dat kan onder andere met ronde bankjes om bomen, of de inrichting van een buurtontmoetingsplaats op bijvoorbeeld de Nieuwmarkt. Ze willen graag dat de gemeente stimuleert dat er meer onderling contact komt en zaken faciliteert.

Blijf ook het contact tussen bewoners en ondernemers zoals in het Leefbaarheidspanel faciliteren, dit vinden beide erg prettig.

10. Stimuleer meer groen in de buurt waar dat kan, wat bewoners samen kunnen beheren.

Groen is mooi en gezellig. Gezamenlijk beheer van bijvoorbeeld boomspiegels door een bewonersgroep stimuleert onderling contact en verantwoordelijkheidsgevoel voor de buurt. Daarnaast stimuleert groen beter gedrag en structureert het de openbare ruimte.

4. Principes voor de aanpak

Naast de in hoofdstuk 3 beschreven concrete adviezen en ideeën om de leefbaarheid te verbeteren, geeft het Leefbaarheidspanel ook advies hoe het gemeentebestuur hiermee aan de slag zou moeten gaan. Dit gaat dus niet over wat er moet gebeuren, maar op welke manier.

A. Pak de problemen gericht aan in samenhang, met maatwerk voor specifieke plekken

Een leefbare buurt is een buurt die schoon en veilig is, èn prettig is om in te leven. Het Wallengebied is weliswaar geografisch één gebied, maar de straten, straatjes en stegen verschillen onderling sterk van elkaar door hun ligging en inrichting. Deelnemers aan het Leefbaarheidspanel pleiten daarom voor een locatiegerichte aanpak met ruimte voor maatwerk. Belangrijk is om een samenhangend actieplan te maken voor die plekken die als meest problematisch ervaren worden (zie de aangewezen problematische plekken en suggesties om dit te verbeteren in het verslag van bijeenkomst 2). Bepaalde plekken in het gebied vereisen specifieke oplossingen, waarbij de afvalproblematiek en algehele viezigheid, ervaren onveiligheid en anonimiteit in samenhang wordt aangepakt. Daarbij kan geleerd worden van die plekken op de Wallen die juist als mooi en prettig ervaren worden (verslag van bijeenkomst 5). Geen 'one size fits all' dus, maar locatie specifiek maatwerk.

B. Focus op 'locals' - bewoners en ondernemers.

Het welzijn van bewoners en ondernemers in het Wallengebied is essentieel voor het verbeteren van de leefbaarheid. Zij zijn het die achterblijven als de passanten weer naar huis gaan. Door aandacht te geven aan wat bewoners en ondernemers nodig hebben om zich thuis te voelen, kan er een positieve impuls gegeven worden. Het 'reframen' van beleidsmaatregelen van 'anti-toeristen beleid' naar 'pro-bewoner beleid' kan daarbij helpen. Bewoners en ondernemers willen ook graag zelf bijdragen aan verbetering van de leefbaarheid, maar hebben steun nodig van de gemeente om dit voor elkaar te krijgen. Zij verwachten daarom initiatief van de gemeente waar ze op kunnen inhaken.

Organiseer daarnaast structureel contact tussen bewoners, ondernemers en de gemeente om de samenwerking tussen gemeente, bewoners en ondernemers te versterken en zo samen stap-voor-stap het verschil te kunnen maken. Vier successen met elkaar en wees inclusief: betrek ook expats en studenten.

C. Hanteer een lerende aanpak, met ruimte voor experimenten.

De problematiek in het Wallengebied is hardnekkig en niet simpelweg op te lossen met een set aan maatregelen. Belangrijk is dat de gemeente zich als partner opstelt van bewoners en ondernemers en daarbij een lerende aanpak hanteert. Dat betekent dat de gemeente ook bereid moet zijn om adviezen die buiten de huidige beleidskaders vallen een kans te geven. Beoordeel de uitvoerbaarheid van ideeën of maatregelen daarom niet vanuit de huidige beleidssituatie, maar door middel van experimenten, testen en leren. Betrek creatieve experts en doe pilots om ideeën uit te proberen, evalueer met bewoners en ondernemers en pas indien nodig het beleid aan.

D. Help bewoners, ondernemers en bezoekers om zich aan de regels te houden.

In het Wallengebied zijn veel maatregelen van kracht. Voor bewoners en ondernemers en ook voor bezoekers is het niet altijd duidelijk wat van hen verwacht wordt. Geef bewoners en bezoekers daarom duidelijke informatie, zowel over faciliteiten (tijden en manieren van afval ophalen bijvoorbeeld) als over handhaving/straffen. Maak hierbij gebruik van technologie (zoals pushberichten bij het betreden van een gebied). Maak het daarnaast voor bewoners en bezoekers van het Wallengebied makkelijk om zich aan de regels te houden. Zorg voor een openbare toiletvoorziening en lege prullenbakken op straat. Bestraf

tegelijkertijd strenger als men zich niet aan de regels houdt (bijvoorbeeld boete pinnen op straat, boete bij afval dumpen, vandalisme, urineren, etc.).

E. Zorg voor monitoring en evaluatie.

Om te monitoren of afspraken, plannen en genomen maatregelen daadwerkelijk helpen en bruikbaar zijn, adviseert het Leefbaarheidspanel om twee keer per jaar een gezamenlijk evaluatiegesprek te houden tussen gemeente en deelnemers aan het panel.

Bijlage I: Uitgewerkte adviezen

Advies 'Mooi & Schoon' van het Leefbaarheidspanel Wallengebied aan het Bestuurlijk Team Aanpak Binnenstad van Amsterdam

Het Leefbaarheidspanel Wallengebied brengt haar advies uit over 3 thema's:

1. Een mooie en schone buurt
2. Een veilige buurt
3. Een prettige leefbuurt

Dit advies gaat over thema 1: een mooie en schone buurt. Het is opgesteld op basis van bijeenkomsten van het Leefbaarheidspanel, overleg met de gemeente over de haalbaarheid van ideeën en in samenwerking met de werkgroep van het panel.

Blauw = reactie van de gemeente op adviezen

Introductie

Het Wallengebied is prachtig. Maar door de grote overlast is dat vaak niet te merken of te zien. Het Leefbaarheidspanel adviseert de gemeente over 4 onderwerpen om de schoonheid van het Wallengebied weer zichtbaarder te maken: zij geven adviezen over (1) afval ophalen, (2) straatvuil verminderen, (3) schone en overzichtelijke straten en (4) een mooie buurt.

1. Afval ophalen

Bewoners en ondernemers ervaren veel problemen bij het aanbieden van afval en het blijven liggen van afvalzakken op straat, met alle gevolgen van dien. Het Leefbaarheidspanel adviseert het volgende.

Ambitie gemeente Amsterdam

Voor we ingaan op de afzonderlijke adviezen, delen we graag de ambitie van de gemeente op het verbeteren van de afvalinzameling. We herkennen de zorgen van het panel en vinden het belangrijk hier mee aan de slag te gaan.

Amsterdam streeft ernaar om medio 2025 in de binnenstad geen afval meer op straat te hebben staan en een schone stad te hebben. De inzameling gebeurt dan overal in de binnenstad óf via ophalen achter de voordeur (op afspraak), óf zelf brengen naar een brengpunt (bv. op een boot) óf in een afvalcontainer, op plekken waar dat mogelijk is. Voor het Wallengebied zal dit een combinatie worden met ophalen op afspraak en een brengpunt voor huishoudelijk afval.

Hiervoor lopen momenteel verschillende proeven. Bewoners en bedrijven in de 9 straatjes kunnen middels een app 7 dagen per week het afval aan de deur laten ophalen door elektrische wagentjes. Dit gebeurt onder de noemer stedelijk afval. Een soortgelijke proef start dit jaar op de Nieuwendijk voor bewoners en ondernemers met een 'zakkencontract' (reinigingsrecht). De proeven worden t.z.t. geëvalueerd, waarna naar verwachting toepassing volgt ook in andere gebieden. Afval wordt ook op de andere locaties verzameld op een boot.

Dit jaar gaat het restafval van bedrijven al via White Label worden ingezameld. Met ingang van 2025 geldt dit ook voor glas en papier. Hiervoor is een (concept)plan uitgewerkt, dat dit jaar de besluitvorming ingaat. Na akkoord van de gemeenteraad, gaat dit plan gefaseerd in werking. Het streven is in 2025 op veel plekken in de binnenstad (waaronder het Wallengebied) tot uitvoering te zijn overgegaan.

Advies 1.1. Verbeter het ophalen van afval, door:

- Verbeter de coördinatie en onderlinge afstemming tussen verschillende afdelingen rond afval ophalen en schoonmaken.

- Bijvoorbeeld: eerst afval ophalen en daarna pas vegen en spuiten.

Dit zijn we helemaal met u eens en is ook de bedoeling. Daarom hebben twee afdelingen – de afvalinzameling en de reiniging – hun schema's op elkaar afgestemd. Helaas gaat dit met regelmaat niet goed, bijvoorbeeld door storingen in de vuilniswagen, ziekmeldingen/ personeelstekort, etc. De reiniging kan dan niet wachten tot er wel een vuilniswagen beschikbaar is, want dan loopt de rest van het schema spaak en wordt er op andere plekken ook te weinig schoongemaakt.

De échte oplossing is geen afval meer op straat, zie ook hiervoor bij de ambitie. Dat start op zijn vroegst in 2025 in het Wallengebied; tot die tijd moeten we focussen op het 'treintje' in het Wallengebied - eerst afval ophalen en meteen daarna de veegwagen door de straat.

- Ter illustratie; er zijn veel verschillende bedrijven die bedrijfsafval op huisvuil ophalen. Soms bestaat er verwarring van wie afval is (van bewoners of van bedrijven – of bedrijven met een ander afvalcontract), waardoor afval soms wel twee weken blijft staan. Als bewoners of ondernemers contact opnemen met de verschillende afdelingen of bedrijven, blijven afvalophaaldiensten naar elkaar wijzen en laten het afval staan. Betere coördinatie tussen deze partijen kan voorkomen dat afval op straat blijft staan.

Dit probleem zal worden opgelost met White Label inzameling (1 inzamelaar haalt voor verschillende afvalcontracten op). Hier wordt al mee geëxperimenteerd, o.a. in de 9 straatjes. Daar loopt tot en met eind 2025 een proef waarbij de gemeente zowel huisvuil als bedrijfsafval ophaalt. Dit gebeurt onder de noemer 'stedelijk afval', waarvoor een vrijstelling is gekregen van het Rijk. De gemeente lobbyt om dit ook voor andere gebieden voor elkaar te krijgen. Dit gaat nog zeker twee jaar duren en de uitkomst is helaas onzeker. We onderzoeken daarom ook andere maatregelen om meer grip te krijgen op bedrijfsafval. Dit doen we o.a. door te onderzoeken hoe we misbruik van het reinigingsrecht kunnen tegengaan.

- Verbeter de communicatie over afval ophalen;
- Geef een terugkoppeling bij een melding

We zijn heel blij met de meldingen, dat maakt het voor de gemeente inzichtelijk op welke plekken de problematiek het grootst is en waar we dus (extra) moeten inzetten. We weten dat de terugkoppeling op de meldingen niet altijd even goed wordt gedaan. Het is een terecht signaal en het is onze ambitie dit te verbeteren.

- Verspreid de informatie over afval ophalen meer en duidelijker (bijv. een afvalkalender/flyer/stickers/SMS reminder)

Dit is een goed signaal. We weten dat het vrij effectief is om locatie gebonden brieven op te stellen. Per locatie bekijken we wat de beste oplossing is, en daarover gaan we ook per locatie communiceren. Ook over de gevolgen die dit heeft ten aanzien van b.v. ongedierte. Dit blijven we doen tot er een alternatieve inzameling in het centrum gerealiseerd is, ook in

het Wallengebied.

- Verlaat het tijdstip van het ophalen van afval met één uur (dus buitenzetten tot 8.30). Eén uur later in de ochtend afval ophalen heeft als voordelen:
- Minder bewoners zetten hun afval de avond ervoor al op straat, wat betekent dat er minder overlast is van meeuwen, ratten en zwervers op zoek naar statiegeld blikjes/ flesjes waardoor vuilniszakken open op straat komen te liggen.
- In eerdere adviezen heeft het panel gevraagd voor meer ophaalmomenten van huisvuil; dit is niet nodig als bewonersafval één uur later wordt opgehaald.

Zie hiervoor bij de ambitie. Voor het Wallengebied streven we naar een combinatie van inzameling op afspraak en een brengpunt. Tot die tijd heeft het stadsdeel de ambitie om een extra ophaalmoment toe te voegen in de week/avond. We onderzoeken of het mogelijk is dit na de zomer te implementeren.

Rooster technisch en op grond van de CAO is het echter niet mogelijk om de ophaaltijden in de ochtend aan te passen, dit is al eens onderzocht.

- Er hoeven minder vuilnisauto's door de smalle straten te rijden op het tijdstip dat kinderen naar school gaan; dit draagt bij aan de veiligheid op straat.

Huisvuil wordt al ingezameld door kleinere wagentjes. Bedrijfsafval wordt nog wel door grotere wagens ingezameld. Op plekken waar ze niet met grote wagens kunnen komen in verband met gewichtsbepanking, wordt al met kleinere voertuigen gereden. Wel gaat het restafval van bedrijven dit jaar via White Label worden ingezameld. Met ingang van 2025 geldt dit ook voor glas en papier.

Overigens worden de afvalinzamelaars gewaarschuwd over de start- en eindtijden van scholen en wordt hier in de route rekening mee gehouden. We zullen hier extra aandacht aan besteden bij commerciële inzamelaars.

- Onderzoek of White label mogelijk is voor bedrijfsafval en bewoners afval.

Zie hiervoor de ambitie. De ambitie is om in 2025 ook brenglocaties in het Wallengebied toe te voegen voor zowel restafval, glas en papier, in combinatie met afval inzamelen op afspraak. Het bedrijfsafval wordt dit jaar al White label ingezameld.

- Breng de chemokar terug.

Klein chemisch afval zoals oude batterijen, accu's en verf kunnen ingeleverd worden bij winkels waar deze producten gekocht zijn. Batterijen kunt u ook inleveren bij de supermarkt. Medicijnen en injectienaalden levert u in bij uw apotheek. Chemisch afval kan daarnaast voorlopig alleen bij de recyclepunten weggebracht worden. Omdat het meeste chemische afval al dicht bij huis kan worden ingeleverd, heeft de chemokar te weinig meerwaarde en is dan een niet doelmatige besteding van financiële middelen.

Advies 1.2. Verbeter het neerzetten/wegbrengen van afval(-zakken):

- Verplicht kliko's voor ondernemers, die binnen moeten worden bewaard. Dat voorkomt dat vele losse vuilniszakken bij de weg geplaatst worden. Met afvalzakken in kliko's worden deze ook minder snel open gescheurd, wat zwerfafval vermindert. Ook ogen kliko's opgeruimder dan losse vuilniszakken.

In de proef op de Nieuwendijk worden ondernemers binnenkort (voor de zomer) verplicht om een container te hebben met daarop ook de bedrijfsnaam of het adres. Een zakkencontract voor bedrijfsafval is dan niet meer toegestaan. Na deze proefperiode kan dit ook worden ingevoerd in de rest van de binnenstad. Iedere ondernemer is dan verplicht om een container te hebben.

- Maak een afvalboot/afvalhub waar bewoners en ondernemers 24u/dag zelf afval weg kunnen brengen. Wacht niet op de resultaten van de proef elders. Dit voorkomt afvalzakken op straat (en de gevolgen daarvan) en zware vuilniswagens door de kleine straatjes.

Zie hiervoor eerdere toelichting. De ambitie is om in 2025 ook brenglocaties in het Wallengebied toe te voegen voor zowel restafval, glas en papier. Daarin nemen we de lessen uit andere gebieden en proeven mee.

- Maak een centraal punt per straat/buurt waar afvalzakken worden weggebracht en opgehaald. Centrale punten in de straat levert te grote hoeveelheden afval op één plek op, waar bijna nergens plek voor is. We onderzoeken daarom enkele centrale afvalpunten in de buurt waar iets meer ruimte is. Dit kunnen we dan aangeven met bijvoorbeeld green graffiti.
- Geef een beloning voor/zet statiegeld op een volle afvalzak (geld, korting, gratis kopje koffie bij een ondernemer), dit stimuleert mogelijk mensen die nu op zoek zijn naar blikjes om te helpen bij het schoonhouden van de buurt.

Dit is een goed idee. We gaan het onderzoeken in samenwerking met partners die ook elders in de binnenstad werken.

Wat bewoners en ondernemers zelf kunnen doen is elkaar (vriendelijk) aanspreken op verkeerd geplaatste afvalzakken.

Advies 1.3. M.b.t. Grofvuil op straat verminderen:

- Maak het makkelijker en toegankelijker om grofvuil thuis te laten ophalen: regelmatige tijden en flexibeler. Online is redelijk eenvoudig, bellen voor een afspraak is veel ingewikkelder. Thuis ophalen voorkomt dat het ergens wordt gedumpt.

In 2030 mag er in de hele stad geen grof afval meer op straat staan. Iedereen brengt het zelf weg of laat het ophalen. Het buiten zetten mag pas als de ophaaldienst voor de deur staat. Tot die tijd gelden de huidige regels en moet er een afspraak worden gemaakt, dat kan via 14020 of via de website.

- Maak ook het grofvuil wegbrengen makkelijker en toegankelijker; maak plekken dichterbij, en op verschillende manieren (bijv. bakfietslossen weer mogelijk maken, i.p.v. alleen met auto). Maak onderscheid tussen zakelijk en consumenten.

Onderscheid zakelijk en consumenten is er al; bedrijven moeten er al voor betalen en mogen het niet buiten zetten. Het is ons niet duidelijk wat bedoeld wordt. Je kan nu je grofvuil al overal neerzetten, mits je een afspraak voor ophalen hebt gemaakt. Afval kan ook met de (bak)fiets worden weggebracht bij het afvalpunt.

- Onderzoek of een vorm van 'grofvuilboot' mogelijk is, bijvoorbeeld met een nieuwe categorie vuil; 'groot huisvuil/huishoudelijke apparaten'.

Dit is een goed idee en sluit aan op wat we al van plan zijn. In het onderzoeken van de mogelijkheden voor een brengpunt/afvalboot (miv 2025) nemen we dit mee.

- Een info-app (zoals die in de maak is) helpt.

In de 'Mijn Amsterdam' app komt ook informatie over afval. Dit is nog in ontwikkeling.

2. Straatvuil verminderen

Het vuil op straat kan worden onderverdeeld in zwerfafval, bedrijfsvuil, huisvuil en grofvuil. Om de hoeveelheid straatvuil te verminderen, adviseert het Leefbaarheidspanel om deze categorieën afzonderlijk te benaderen. Zij heeft de volgende adviezen.

Advies 2.1. M.b.t. Straatvuil verminderen algemeen:

Maak meer geld vrij voor het oplossen van het afval- en straatvuil-probleem in het Wallengebied. Dit is een groot probleem dat andere problemen veroorzaakt en vereist daarom prioriteit.

Een schone stad is het doel, en daarvoor zetten we de middelen zo doelmatig mogelijk in. We kijken telkens wat er mogelijk is en beter kan.

Als achtergrond: Jaarlijks wordt er – stedelijk – ca € 120 miljoen uitgegeven aan afvalinzameling en ca € 85 miljoen aan het schoonhouden van de stad. Voor 2024 is er daarnaast € 1,2 miljoen euro gereserveerd ten behoeve van afvalinzamelingsprojecten in het Centrum met nieuwe routes, kleiner en elektrisch materieel (o.a. bakfietsen) en vervoer over water die de inzameling met zwaar materieel moet vervangen i.v.m. de belasting van kademuren.

- Geef een grotere rol aan de buurtconciërge bij het communiceren tussen partijen over problemen en oplossingen.

Er is 1 buurtconciërge beschikbaar in het Wallengebied. De buurtconciërge signaleert en registreert, maar is geen reiniger. Wel schakelt hij met ketenpartners, de gebiedsmakelaar en de ondernemers.

- Het is belangrijk dat Handhaving ook in de nacht als de zaken dichtgaan (om 02.00u) en in het weekend mag handhaven; dan gebeurt het meeste. Overweeg Handhaving in het Wallengebied een speciale training te geven.

Handhavers werken nu tot 02.00, dit is in de CAO bepaald. Deze eindtijd hangt samen met de opdracht van de handhavers – inzet op overlast – en hun beperktere geweldsinstructie: handhavers beschikken niet over voldoende geweldsmiddelen om na 2u 's nachts hun taak veilig te kunnen uitvoeren.

Dit is helaas een ingewikkeld punt. Meer politie is er niet, handhavers kunnen niet op basis van cao-afspraken. Als de evaluatie van de hosts klaar is (waarbij verschillende type hosts zijn geëvalueerd), volgt mogelijk een besluit over inzet van hosts in de nacht.

Handhavers worden in hun inwerkperiode goed voorbereid op het werk in de in de Amsterdamse binnenstad/het Wallengebied. Daarnaast betreft hun werk een grote hoeveelheid prioriteiten: afval, wangedrag, blowen, drinken, fietstaxi's, wildplassen, slapen in de auto, etc. Meer aandacht voor het één kan ten koste gaan van de aandacht van andere vormen van overlast.

- Laat in de nacht een veegwagen rondgaan. Dat gaat ten koste van de nachtrust, maar levert ook veel op.

Om 23.00 is het te druk om met afvalwagens het Wallengebied in te gaan. We sturen met de vorige jaar ingevoerde maatregel over de sluitingstijden van horeca juist aan op rust in de nacht. En we weten dat een groot deel van de bewoners het onwenselijk acht om 's nachts de straten schoon te maken. Daarnaast zijn er recent nieuwe cao-afspraken gemaakt, waarin werken in de nacht niet is opgenomen. In de nacht afval ophalen is daarom niet mogelijk.

- Geef als gemeente een signaal af dat het rattenprobleem toeneemt en een gezondheidsprobleem veroorzaakt. Minder opengemaakte prullenbakken, gescheurde vuilniszakken en het afval op straat vermindert het aantal ratten.

Zie onder advies 1.1. We gaan gebiedsgericht communiceren.

Advies 2.2. M.b.t. Zwerfafval op straat verminderen:

- Meer vuilnisbakken bij ondernemingen, "bij de FEBO werkt dat heel goed."

Dit is een goed idee. We zullen dit bij de ondernemers onder de aandacht brengen. Als ondernemers zich melden, dan faciliteren we dit graag.

Zie ook antwoord op advies 1.2 - Iedere ondernemer is straks verplicht om een afvalcontainer te hebben.

- Betere, grotere, mooiere straatvuilnisbakken. Prullenbakken op de Wallen moeten aan veel eisen voldoen. Ontwerp daarom samen met de gemeente, of via een prijsvraag een speciale 'Wallen-bak', een prullenbak voor op de Wallen die aan de vele eisen voldoet.

We vragen ons af of een nieuwe bak ontwerpen het probleem gaat oplossen. Er is al veel geprobeerd. Als mensen suggesties hebben voor andere bestaande varianten, dan kunnen we daarnaar kijken.

Een andere optie is dat ondernemers adoptant worden van gemeentepullenbakken, en zo kunnen bijdragen aan een schonere straat. In andere gebieden gebeurt dit al; de gemeente faciliteert de ondernemer dan onder meer met zakken en ophalen van het afval.

- Onderzoek met een gedragsdeskundige hoe bij mensen een gedragsverandering kan worden gestimuleerd om minder op straat te gooien en minder afval op straat te dumpen.

Dit doen we al. Sinds 2018 is er een gedragsdeskundige betrokken bij de campagne 'How to Amsterdam'. Ook werken we op een aantal heel vieze plekken met green graffiti, naar aanleiding van gedragsonderzoek.

- Promoot bewonersinitiatieven t.b.v. het schoonhouden van de buurt, zoals 'clean up your city'. Breng de initiatieven in contact met:

- De gemeentelijke schoonmakers, om schoonmaakacties op elkaar af te stemmen
- Ondernemers, om afspraken te maken over ondersteuning bij schoonmaak (in ruil voor gratis koffie)

We zijn heel blij met de initiatieven die in het Wallengebied zijn ontstaan. We willen in gesprek met de initiatiefnemers over wat zij nog meer nodig hebben en hoe we hen beter kunnen faciliteren.

Advies 2.3. M.b.t. Bedrijfsafval op straat verminderen:

- Green collective idee doorvoeren. Dit is een initiatief dat afvalinzamelaars verenigt om samen

bedrijfsafval in te zamelen in binnensteden. Met gezamenlijke wagens, via gecombineerde inzamelroutes. (is al in gang gezet).

Dit vinden we een goed idee, we onderzoeken momenteel White Labeling/Green collective (alle ondernemers in een straat hebben hetzelfde afvalcontract) op haalbaarheid. Zie verder beantwoording van advies 1.1 over de proef in de 9 straatjes.

- Het gesprek aangaan en daarmee het verantwoordelijkheidsgevoel van de bedrijven vergroten. Meer informatie vanuit de gemeente is daarbij belangrijk.

Dit is een goed idee en sluit aan op wat we al doen: De BIZ en de gemeente werken samen om te kijken waar deze actie vanuit de BIZ kan worden versterkt in lijn met de "jouw bedrijf, jouw afval"- campagne.

- Onderzoek of verantwoordelijkheid voor het opruimen van bedrijfsafval kan worden ingeregeld in de vergunningen.

Dit is een goed idee. Alle ondernemers moeten beschikken over een afvalcontract. Daar controleert de gemeente ook op. Voor horecaondernemers onderzoeken we of dit punt aan de exploitatievergunning kan worden toegevoegd. Winkeliers hebben geen vergunning voor het gebruik van hun pand.

- Onderzoek of de handhaving strenger kan op de 25 meter uit de gevel die bedrijven schoon moet houden, evt. incidenteel ingezet.

In de zomer van 2023 is er – na advies van het Leefbaarheidspanel - een handhavingsoffensief geweest voor zwerfafval in Damstraatjes. Horecabedrijven moeten zo vaak als nodig hun eigen afval/zwerfvuil opruimen binnen 25m van het bedrijf. Het toezicht op het schoonhouden van de omgeving is momenteel onderdeel van het reguliere toezicht in de Damstraten. We onderzoeken nu hoe we de inzet van teams meer gebiedsgericht kunnen organiseren. Zodat er in gebieden met veel fastfood zaken meer focus ligt op de handhaving van de 25 meter regel. Dit is natuurlijk afhankelijk van capaciteit en ook van andere prioriteiten.

Advies 2.4. M.b.t. Huisvuil op straat verminderen:

- Een veegwagen die achter de vuilnismannen aanrijdt om het achtergebleven afval (uit opengescheurde zakken bijvoorbeeld) mee te nemen.

Zie eerdere beantwoording van advies 1.1.

- Live tracking van vuilniswagen + veegwagen om duidelijkheid te verschaffen aan bewoners.

Dit doen we nu niet en het maakt ook geen onderdeel uit van de toekomstplannen in het centrum, nl. 'geen afval meer op straat'. Omdat vuilnisauto's regelmatig andere routes moeten nemen i.v.m. opbrekingen of afzettingen, zal het systeem kwetsbaar zijn.

- Meer boten en brengpunten. Mensen kunnen het vaker zelf wegbrengen als de punten toegankelijker zijn.

We vinden dit een goed advies en zijn hier al mee bezig, zie hiervoor eerdere toelichting over de ambitie. De ambitie is om in 2025 ook brenglocaties in het Wallengebied toe te voegen voor zowel restafval, glas en papier, in combinatie met afval inzamelen op afspraak.

- Informatie over afval aanbieden in verschillende talen delen (bijv. ook Spaans). Deel informatie ook

op verschillende manieren; niet iedereen heeft toegang tot internet/een app.

- Zie eerdere beantwoording onder 1.1. Per locatie bekijken we wat de beste oplossing is, en daarover gaan we ook per locatie communiceren. Ook over de gevolgen die dit heeft t.a.v. bv. ongedierte. Dit blijven we doen tot er een alternatieve inzameling in het centrum gerealiseerd is.
- Meer proactief communiceren over wat er gaat gebeuren/veranderen (bijvoorbeeld over het verplaatsen van prullenbakken). Na uitleg van gemeente is er vaak meer begrip.

Dit is inderdaad iets wat wij als gemeente beter moeten doen en gaan we meenemen bij de communicatie per locatie. We verwachten dat dit de meest effectieve manier is

3. Schone en overzichtelijke straten

Als de straten schoner en overzichtelijker zijn, ziet dat er mooier uit en nodigt het minder uit tot verdere vervuiling. Het Leefbaarheidspanel adviseert het volgende om dit te bereiken.

Advies 3.1. Betere afvalcontainers

Zorg voor een betere kwaliteit afvalcontainers (groter, steviger) op straat, die regelmatig worden gecontroleerd en indien nodig gerepareerd. Leer van andere gemeenten (zoals Haarlem).

Voor de zomer zal mr. Fill – het onderhoudsbedrijf - alle zelfpers-afvalbakken opnieuw van betere sloten voorzien. Daarnaast zal bij de volgende onderhoudsronde de inworpopening worden vergroot, zodat er minder afval in vast blijft zitten. De responstijd voor reparatie aan zelfpers-afvalbakken is ingekort van 3 dagen naar maximaal 24 uur.

We zullen nagaan welke les we uit Haarlem in Amsterdam zouden kunnen gaan toepassen.

Advies 3.2. Bied ondersteuning bij groen

Tuintjes/meer groen worden zeer gewaardeerd maar kunnen ook een bron van vervuiling en problemen worden.

Zie 4.3 voor adviezen om bewoners te ondersteunen in groenbeheer.

Advies 3.3. Pak het fietsparkeer-probleem aan

Bewoners ervaren veel overlast van de vele fietsen en fietswrakken die in de openbare ruimte zijn geparkeerd. Het Leefbaarheidspanel adviseert om hier serieus werk van te maken.

- Zorg voor minder fietsen-rommel in de straten; onderzoek een oplossing voor het vaker verwijderen van fietswrakken.

In 2024 gaan we extra fietskniprondes houden en mogelijk ook in 2025, juist ook in het Wallengebied. In het Wallengebied wordt 1 à 2 keer per jaar fietsen weggeknipt die langer dan 6 weken geparkeerd staan. In de gevel die in het aanwijsgebied vallen is dat met grotere regelmaat. 1 à 2 keer per jaar is - net als in andere delen van de Amsterdamse binnenstad - onvoldoende. Het is een dure maatregel om fietsen weg te verwijderen.

- Voorzie in meer plekken voor bewoners om hun fiets veilig te kunnen stallen, bijvoorbeeld met residents only-vakken of -fietsboot (i.c.m. registratie).

Controle en handhaving is op dit punt lastig; hoe bepaal je of een fiets van een bewoner is of van een bezoeker? Wel kunnen bewoners hun fiets in de stalling onder het Beursplein parkeren (voor bewoners in een aanwijsgebied is dit gratis), hoewel een aantal bewoners aangeeft dat dit te ver is. Helaas is de ruimte op het water te beperkt om een fietsboot aan te leggen.

Voor de toekomst zijn er wel plannen om het Wallengebied autoluwer te maken. Te zijner tijd zal dan ook een aantal parkeerplekken in het gebied worden opgeheven. Deze ruimte kan dan bijvoorbeeld ten goede komen aan fietsparkeren.

- Onderzoek creatieve oplossingen voor het fietsenprobleem; leer van andere steden, schrijf een prijsvraag uit, ontwikkel creatieve methoden om te laten zien welke fietsen van bewoners zijn (om voorrang te krijgen in fietsenrekken) of om aan te tonen hoe lang veel van de fietsen niet worden gebruikt (denk aan krijtstrepen op de banden).

In het Wallengebied zijn op zeer beperkte ruimte zeer veel fietsen. Zoals eerder gezegd, zal er dit jaar iets vaker geknipt gaan worden (waarbij inderdaad de banden met strepen worden gemarkeerd). Voor verdere oplossingen zijn we van mening dat er eerst ruimte moet worden gemaakt voor extra fietsvoorzieningen.

Advies 3.4. Zorg voor meer opgeruimde en schone straten

- Verwijder zaken die niet (langer) in de openbare ruimte thuishoren, zoals restanten van onderhoud of werkzaamheden, niet levensvatbare tuintjes.

Dit is inderdaad het streven. Bewoners kunnen de gemeente helpen door hier meldingen over te maken als dit niet door de aannemer wordt opgeruimd.

- Sta bij verbouwingen het gebruik van pontons op het water toe voor containers en Dixies.
- Zie ook hiervoor. De ruimte op het water is op veel plekken helaas te beperkt om permanent een ponton aan te leggen. Dit staat nog los van de kosten voor het voor langere tijd huren van een ponton. Wel stimuleert de gemeente om de aan- en afvoer voor verbouwingen langs de gracht via het water te doen.
- Breng meer orde in de straatindeling:

- Markeer de grenzen van een terras.

De terrasgrenzen worden al gemarkeerd door zgn. terraspinen. Deze zijn recent weer goed op hun plek gezet (ze worden wel eens verplaatst).

- Geef 'lege gebiedjes' een functie. Dat voorkomt dat het een rommeltje wordt.
- Dit advies ging over de Geldersekade. Hiervoor hebben we in het najaar een schouw georganiseerd, waar helaas niemand zich voor heeft aangemeld. Overigens zal het gebied wat rommelig blijven zolang er kadewerkzaamheden zijn. We kunnen indien gewenst nogmaals een schouw organiseren voor enkele tussentijdse oplossingen.

- Transparante schuttingen om zicht te verbeteren

Dit advies ging ook over de Geldersekade. Hier zijn nu houten hekken geplaatst door de aannemer om te voorkomen dat er onveilige situaties ontstaan in het bouwgebied waar de kadewerkzaamheden plaatsvinden. Er is gekozen voor hekken waarbij de onderkant van hout is, omdat de meeste mensen dat mooier vinden dan transparante hekken. Deze laatste hebben bovendien als nadeel dat er vaak fietsen aan vast worden gezet en dat deze uit de betonnen poot worden gehaald. Transparante hekken hebben kortom te veel nadelen, daarom is gekozen voor de houten hekken. De open hekken aan de overkant bij de verzakte kade hebben plantenbakken. Er is budget vrijgemaakt om dit groen te onderhouden en de hekken zouden straks dus weer wat groener moeten zijn. Dat ziet er inderdaad leuker uit!

- Zorg voor een openbare toiletvoorziening. Er zijn veel mensen op straat, die hebben op enig moment een toilet nodig. Voorzie daarin om te voorkomen dat het op straat belandt. Leer van goede voorbeelden (zoals Berlijn).

Het beleid is inderdaad om een goede spreiding te hebben van MVG-toiletten in de (binnen)stad. Nieuwe openbare toiletvoorzieningen zijn echter lastig inpasbaar in de historische binnenstad, waar weinig openbare ruimte is. Ze nemen relatief veel ruimte in beslag, en zijn ook lastig inpasbaar omdat niemand dit voor zijn/haar/diens deur wil. Wel zouden we beter kunnen verwijzen naar publieke toiletten in de buurt (zoals op de Oudezijds Achterburgwal) of op de HogeNood app.

4. Een mooie buurt

Het Wallengebied is prachtig, maar door een aantal zaken komt dat nu niet goed tot uiting en is het niet goed zichtbaar. Het Leefbaarheidspanel geeft de volgende adviezen om de schoonheid van de buurt meer te benadrukken.

Advies 4.1. Vervang de borden door andere communicatievormen

Het Wallengebied wordt ontsierd door heel veel verbodsborden. Deze borden vinden veel deelnemers aan het panel betuttelend, lelijk en ze helpen niet (overigens was niet iedereen het hier over eens). Het Leefbaarheidspanel begrijpt dat het belangrijk is de regels wel te communiceren. Zij adviseert om dat te doen op een manier die beter aankomt bij het publiek. Daarvoor heeft zij de volgende voorstellen:

- Verwijder de verbodsborden en vervang deze door communicatievormen die beter aankomen, zoals:
 - Verspreid een folder met de (positief geformuleerde) regels op plekken waar toeristen en andere bezoekers van het Wallengebied komen, zoals coffeeshops, hotels, Airbnbs en het vliegveld. Stel het verplicht voor deze locaties om deze folders te verspreiden samen met aankopen of een bezoek.

De gemeente zet al in op positieve informatieverbreiding door gewenste gedragingen/regels zichtbaar te maken op LEDschermen bij de receptie van hotels in en om centrum. Ook worden er plattegronden met gewenste gedragingen bij recepties van hotels verspreid. Hotelketens doen dit over het algemeen niet vrijwillig, de gemeente koopt de advertentieruimte in bij mediapartijen. Daarnaast is er al een aantal pogingen gedaan om met ondernemers vanuit de horeca en cultuursector dergelijke initiatieven op te starten. Na vaak een energieke start met nadenken over interventies en folders drukken, blijken de betrokkenen daarna minder enthousiast om de folders en uitingen in/via hun bedrijf te verspreiden.

Met oog op duurzaamheid en gerichtheid gaan we geen folders verspreiden op Schiphol; er zijn ook reizigers die elders heengaan. Wel gaan we onderzoeken of we digitale informatie op Schiphol kunnen verspreiden.

- Maak een online pushbericht, het 'Wallen Alert', naar alle mobiele telefoons die het Wallengebied binnenkomen, om te wijzen op de (positief geformuleerde) regels. Zorg dat bewoners en ondernemers dit pushbericht uit kunnen zetten. Voeg links toe naar opties wat/waar wèl mag, bijvoorbeeld een kaart met openbare toiletten.

Op dit moment krijgen mensen die het gebied betreden en hun social media-account openen een advertentie met de gemeentelijke 'How to Amsterdam' campagne te zien. We hebben

gewerkt aan een proef om via social media pushberichten te verspreiden. Dit bleek juridisch nog niet mogelijk i.v.m. privacyregelgeving.

- Communiceer de regels positief, gericht op wat er wèl mag. Bijvoorbeeld: "Je mag blowen in coffeeshops (en dus niet daarbuiten)."

Ja, een positieve insteek op gewenste gedragingen werkt (meestal) het beste: daarom is er bijvoorbeeld 'Smoke cannabis inside' op borden gezet. Niet alle 'regels' lenen zich vanzelfsprekend voor 'gewenste gedragingen boodschappen'. Wel proberen we dit zoveel mogelijk te doen.

- Vraag advies van een gedragsdeskundige hoe het gedrag van bezoekers aan het Wallengebied kan worden beïnvloed, op een manier die bewoners niet beperkt en anders dan met ontsierende verbodsborden.

Het is een goed idee om gedragsdeskundigen te betrekken. Sinds 2018 is daarom een gedragsdeskundige betrokken bij de campagnes om zoveel mogelijk in te zetten op gewenst gedrag. De borden zijn dus zeker niet de enige vormen om dit gewenste gedrag te stimuleren. Naast bovengenoemde werken we ook nog met campagnehosts tijdens uitgaansavonden die mensen op onder andere regels en straatdealers wijzen. We zien uit effectmetingen dat borden in het gebied zelf de grootste impact hebben op het kennisniveau van de bezoekers: weten wat er wel en niet mag.

Daarnaast gebruiken politie en handhaving de borden als 'verwijsborden' - om zo de discussie over 'niet weten dat het niet mag' te vermijden.

Advies 4.2. Onderzoek beperkende regelgeving voor de gevels van ondernemingen

De uitstraling van veel ondernemingen in het Wallengebied onttrekt de aandacht van het mooie Wallengebied. Zij hebben lelijke gevelreclames en stralen veel licht uit op de ruimte voor het pand. Het Leefbaarheidspanel adviseert de Gemeente:

- Onderzoek of de regels aangepast kunnen worden waardoor ook bestaande vergunningen van ondernemingen kunnen worden aangepast en lelijke en felle gevelreclames verboden kunnen worden. Kijk daarbij ook naar ervaringen in andere steden waar dit goed is geregeld (Gent, Berlijn?,....)

Het advies over uniforme gevels hebben we geïnterpreteerd als de architectonische uitstraling van de gevel, met minder reclame-uitingen aan de gevel. Deze reclame-uitingen aan de gevel worden gereguleerd door de reclamerichtlijnen in de welstandnota 'De Schoonheid van Amsterdam'. De reclameregels gelden voor alle straten in de stad. De regels voor grachten zijn strenger dan voor andere straten. Vorig jaar zijn de noordelijke delen van de Oudezijds Voor- en Achterburgwal aan deze welstandnota toegevoegd. Ook aan deze grachten mogen nu geen nieuwe vergunningen voor verlichte reclame-uitingen meer worden afgegeven. Oude vergunningen blijven nog in stand. Aanpassen van bestaande mag nog wel, dus het gaat nog geruime tijd duren eer het straatbeeld hier ingrijpend door verandert.

Zoals hierboven geschetst gelden er overgangsregels t.a.v. bestaande reclameborden. We kunnen dus niet zoals in Gent of Berlijn geen of minder reclame op gevels zomaar toestaan.

- Onderzoek of de 'lichtvervuiling' van ondernemingen de straat op, aan banden kan worden gelegd. Zie hiervoor over de reactie op het advies m.b.t. gevelreclames. Daarnaast treedt de gemeente wel op tegen LED-schermen in de etalage, maar dat speelt in dit gebied minder een rol.

Advies 4.3. Ondersteun bewoners bij aanleg en onderhoud van meer groen

Veel bewoners en ondernemers willen graag meer groen in de buurt. Zij vinden dat mooi en het biedt verkoeling in de zomer. Daarbij denken zij aan geveltuintjes, boomspiegels met tuintjes en klimplanten. Zij zetten zich graag in bij aanleg en onderhoud, maar hebben daar wel ondersteuning bij nodig. Zij vragen daarvoor van de gemeente:

- Financiering van / subsidie voor materialen en aanschaf planten.
- Praktische ondersteuning bij goede, hufterproof aanleg incl. lage omheining.
- Levering van materialen voor onderhoud en een waterpunt.
- Praktische ondersteuning bij groter onderhoud.
- Informeer bewoners over de noodzaak van onderhoud.
- Licht tuintjes uit; dat zorgt voor meer veiligheid en meer algemene verlichting

Overkoepelend advies voor deze maatregelen is: maak het makkelijk en toegankelijk. Dus maak een lage omheining rond geveltuintjes/boomspiegels mogelijk, en maak financierings-/subsidieregelingen toegankelijk en eenvoudig.

Heel fijn om te horen dat bewoners en ondernemers zich willen inzetten om groen aan te leggen en te onderhouden. Het is voor inwoners van Amsterdam mogelijk om in medebeheer groen te onderhouden in hun buurt, zoals bijvoorbeeld in de vorm van een geveltuin, het adopteren van een boomtuintje of gevelgroen. Zie voor meer informatie [Groene stad - Gemeente Amsterdam](#). Ook kunnen bewoners samen een groenstrookje beheren, zie [Samen groen in de buurt beheren - Gemeente Amsterdam](#).

Het is toegestaan om een lage afscheiding in de geveltuin te plaatsen. Dit mogen bewoners zelf doen, de gemeente organiseert dit niet. In een boomspiegeltuin is het, in verband met de gezondheid van de boom en het wortelstelsel, niet toegestaan om objecten op de boomspiegel te plaatsen of er bijv. een hekwerk in te plaatsen.

5. Monitoring

Om te monitoren of afspraken, plannen en genomen maatregelen daadwerkelijk helpen en bruikbaar zijn, adviseert het Leefbaarheidspanel om 2 keer per jaar een gezamenlijk evaluatiegesprek van de gemeente en deelnemers aan het panel uit te voeren. Aan de hand van deze gezamenlijke evaluatie kunnen eventuele aanpassingen aan de maatregelen en afspraken worden besproken. Tijdens het gesprek moeten de volgende zaken aan de orde komen:

- De voortgang en status van de gegeven adviezen aan de hand van een update van de gemeente in een rapportage;
- Monitoring van de merkbaarheid / effecten van de genomen maatregelen aan de hand van een update van de gemeente; is een bepaald plan of maatregel ingevoerd, hoeveel is er gebruik van gemaakt, en wat was het effect daarvan. Effecten en de beoordeling ervan kan worden gemeten in de Leefbaarheidsenquête die al wordt uitgevoerd, met een online tool of meer kwalitatief via interviews. Voor het beoordelen van de resultaten is het verstandig om een nulmeting van de situatie op te stellen.
- Hoe bewoners en ondernemers van het Wallengebied de genomen maatregelen of afspraken ervaren; zijn ze effectief, bruikbaar, toegankelijk, etc.

Dit gaan we doen. Naast de jaarlijkse Leefbaarheid-enquête (over het Wallengebied specifiek) en de Binnenstad-enquête (over de hele binnenstad, maar met ook aparte vragenlijst over het Wallengebied), gaan we met (een afvaardiging van) het panel in gesprek over de voortgang en status van de adviezen en of het panel zich herkent in de uitkomsten van de enquêtes en de zichtbaarheid van de maatregelen.

Advies 'een veilige buurt' van het Leefbaarheidspanel Wallengebied aan het Bestuurlijk Team Aanpak Binnenstad van Amsterdam

Het Leefbaarheidspanel Wallengebied brengt haar advies uit over 3 thema's:

1. Een mooie en schone buurt
2. Een veilige buurt
3. Een prettige leefbuurt

Dit advies gaat over thema 2: een veilige buurt. Dit advies is opgesteld op basis van bijeenkomsten van het Leefbaarheidspanel, overleg met de gemeente over de haalbaarheid van ideeën en in samenwerking met de Werkgroep van het panel. Het betreft daarom een totaaladvies over het onderwerp een veilige buurt. Sommige adviezen in dit deeladvies overlappen met het deeladvies mooi en schoon, omdat het Leefbaarheidspanel vanuit verschillende thema's tot eenzelfde advies is gekomen.

Blauw = reactie van de gemeente op adviezen

Introductie

Het Wallengebied is prachtig. Maar door de grote overlast is dat vaak niet te merken of te zien. Het Leefbaarheidspanel adviseert de gemeente over 5 onderwerpen om de veiligheid van het Wallengebied te verbeteren: zij geven adviezen over (1) verlichting, (2) cameratoezicht, (3) verbeteringen in de openbare ruimte, (4) handhaving en politie en (5) communicatie.

1. Verlichting

Met de juiste verlichting kan een veiliger gevoel gecreëerd worden in de openbare ruimte. Het Leefbaarheidspanel heeft de volgende adviezen.

Advies 1.1. Gebruik verlichting om het gezelliger en veiliger te maken

Gezellige verlichting verbetert de uitstraling van het gebied en de algehele verlichting van de ruimte waardoor het veiliger voelt. *Afschrikkende*, felle verlichting kan op specifieke plekken afschrikkend werken voor overlastplegers, wat de veiligheid (en het veiligheidsgevoel) verbetert. Het Leefbaarheidspanel adviseert om beide licht-vormen te gebruiken in het Wallengebied en gebruik te maken van een tijdschakelaar bij het overgaan tussen de vormen van verlichting vanuit dezelfde lamp.

- Gebruik *gezellige* verlichting in de vorm van warm of geler licht. Dit laat zien hoe mooi de buurt is en geeft een veiliger gevoel.
 - Licht bruggen aan, net zoals bruggen rond de Amstel.
 - Licht gevels van speciale grote gebouwen aan voor esthetisch effect en verbetering algehele verlichting.

Voor het aanlichten van panden maken we op verschillende plekken in de binnenstad al gebruik van een extra lichtbron vanuit de kroonlantaarns (de lantaarns die langs de grachten staan). Deze optie is energiezuiniger en eenvoudiger te realiseren dan aanlichting van losse panden zoals dat voorheen vaak werd gedaan. Er zijn nog geen concrete plannen extra panden aan te lichten, maar als er goede suggesties voor bepaalde panden zijn, kunnen we onderzoeken of dit mogelijk is.

- Gebruik *afschrikkende* verlichting door met felle, witte schijnwerpers te schijnen op ongewenste

gasten.

- Gebruik afschrikkende verlichting op vaste tijdstippen, bijvoorbeeld als de horeca sluit.
- Gebruik afschrikkende verlichting op momenten dat het druk is. Ook in samenhang met camera's die bezoekers tellen.
- Maak gebruik van afschrikkend licht met bewegingsmelders op overlastplekken zoals hoekjes en straten en als mensen op stoepjes gaan zitten.

We begrijpen de wens voor afschrikkende verlichting heel goed. We weten dat er ondernemers en bewoners zijn die spots hebben opgehangen die ongewenste gasten voor hun deur in de spotlight zetten. Echter, de keerzijde is dat deze spots het algehele lichtbeeld in de straat verstoren: als je in de buurt van die verlichting staat, knijpt de pupil zich samen. Hierdoor kan een goed verlichte omgeving opeens erg donker ogen. Daarbij zullen de ongewenste gasten zich verplaatsen naar plekken waar geen "afschrikkende verlichting" aanwezig is en wordt het probleem verplaatst.

Het beleid van de gemeente is om de binnenstad zo gelijkmatig mogelijk te verlichten. Witte schijnwerpers verstoren dit lichtplan, net zoals installaties van derde partijen. De gemeente zet in op het verminderen van lichtvervuiling en strooilicht (verlichting die niet op de goede plek terecht komt, bijvoorbeeld in een woonkamer of in het water). We begrijpen echter ook de wens om de veiligheid te verbeteren en zullen onderzoeken of er mogelijkheden zijn om op de Wallen van het beleid af te wijken.

Advies 1.2. Verbeter de verlichting op donkere plekken

Algemeen: Laat verlichting 's ochtends langer aan. Nu gaat deze uit als het nog net te donker is en dat geeft een onveilig gevoel.

Tussen november en februari blijft de straatverlichting al iets langer branden dan in de andere maanden. We zullen onderzoeken of de straatverlichting langer aan kan blijven. We horen graag om welke locaties het gaat.

Specifiek: Maak meer en sterkere verlichting op de volgende plekken;

- De stegen tussen de Oudezijds Voorburgwal en de Warmoesstraat, vanaf de Nieuwebrugsteeg en de Sint Olofssteeg tot de Damstraten worden ervaren als erg donker.
- In de Leidekkerssteeg is erg donker en zijn er vaak lampen kapot.
- Bij de Heintje Hoekssteeg zijn de wanden van de panden aangelicht, maar blijft de straat donker.
- Op de Oudezijds Voorburgwal zijn er kleine stukken tussen lantaarnpalen waar het ineens erg donker is.
- De westkant van de Kloveniersburgwal tussen de Nieuwmarkt en de Bethaniënstraat is vrij donker.
- Op bruggen is het vaak donkerder, een voorbeeld is de Oost-Indische Huisbrug.

Na de vorige bijeenkomst zijn meteen meerdere locaties gecheckt, veel storingen gemeld en kapotte lichtpunten gerepareerd. Meldingen doen is belangrijk, u bent als bewoner of ondernemer veel in de buurt en ziet als eerste dat er iets kapot is. Op de kaart bij meldingen.amsterdam.nl kunt u zien of het lichtpunt al gemeld is. Dit kan ook anoniem. Uw melding komt zo meteen bij aannemer terecht. Deze repareert het

doorgaans binnen 5 dagen.

De gemeente zorgt voor een gelijkmatige verlichting; als sommige plekken extra sterk worden verlicht, ogen andere plekken juist donkerder, waardoor die plekken juist onveiliger voelen. Zie ook hiervoor onder 1.1.

Daarnaast adviseert het Leefbaarheidspanel dat de gemeente aangeeft hoe bewoners en ondernemers te donkere plekken in het gebied kunnen melden (denk aan een schouw of via een app).

Bewoners kunnen altijd meldingen doen over kapotte straatverlichting, donkere gebieden en daardoor onveilige plekken via meldingen.amsterdam.nl of de Mijn Amsterdam App. Mochten er veel klachten zijn over bepaalde locaties kunnen we voor verbetering van de straatverlichting een schouw organiseren. Op basis van vele meldingen of klachten komen locaties op de radar voor veiligheidschecks.

Advies 1.3. Verbeter het onderhoud van bestaande verlichting

Zorg dat kapotte verlichting snel wordt gerepareerd. Onderzoek of onderhoud en reparatie van verlichting in samenwerking met woningcorporaties kan worden opgepakt. Dat zou reparatie kunnen versnellen in afgesloten stegen onder beheer van een woningcorporatie.

Bewoners kunnen – als gezegd – altijd een melding doen van kapotte straatverlichting via meldingen.amsterdam.nl. Alle lichtpunten staan op de kaart, waardoor bewoners en ondernemers precies kunnen aangeven welke lichtpunten storen/kapot zijn. Dit wordt dan zo spoedig mogelijk verholpen. De afgesloten stegen zijn niet meer in beheer bij de gemeente. Als de verlichting hier stuk is, kunnen bewoners dit melden bij de pandeigenaar. Overigens is het corporatiebezit in deze buurt beperkt, dit is in veel gevallen een particuliere partij.

Advies 1.4. Vervang bestrating door lichtere stenen

Het Leefbaarheidspanel adviseert om op termijn de bestrating te vervangen door lichtere stenen, bijvoorbeeld bij de herinrichting van straten. Daardoor oogt de straat lichter en dat geeft een prettiger en veiliger gevoel.

We nemen dit signaal mee bij een herinrichting van de openbare ruimte. De bestrating zal echter alleen vervangen worden bij een herinrichting van de desbetreffende straat. Dit komt doordat de kosten voor het vernieuwen van de bestrating heel hoog zijn, en qua vernieuwing van de bestrating er urgentere opgaven in de binnenstad zijn.

2. Cameratoezicht

Cameratoezicht draagt bij aan de veiligheid op straat. Cameraregistratie helpt om calamiteiten vast te stellen en handhaving of politie erop af te sturen. Daarnaast heeft de aanwezigheid van werkende camera's een afschrikkende werking voor overlastplegers. Om camera's hiervoor zo goed mogelijk in te zetten, heeft het Leefbaarheidspanel de volgende adviezen.

Advies 2.1. Plaats meer camera's, verspreid over het gebied

- Geef de camera's een code die bij een melding kan worden doorgegeven.

Het is nog onduidelijk wat hiermee wordt bedoeld. De locaties van de camera's zijn bij de politie en handhaving bekend en worden indien nodig doorgegeven aan de mensen op straat. Bij het maken van een melding kan de locatie worden aangegeven middels het benoemen van de straatnaam.

- Zorg dat ook de volgende specifieke plekken goed in beeld worden gebracht

- Kruising Geldersekade en Stormsteeg (naast apotheek)

Deze kruising is al goed in beeld met 2 camera's en incidenten worden goed opgevolgd. De politie komt vaak ter plaatse n.a.v. camerabeelden op deze locatie.

- Geldersekade, eerste deel

Een camera van het Centraal Station-gebied zal binnenkort verplaatst worden. Het eerste stuk van de Geldersekade zal dan beter in beeld zijn. Verder worden er in juni 12 extra camera's opgehangen in het Wallengebied. Bewoners die in de buurt wonen van de nieuwe camera's krijgen een bewonersbrief.

- Lange stegen, begin + einde

Cameratoezicht wordt ingezet waar het nodig en proportioneel is. Soms is dat midden in een steeg vanwege een bocht of diepe portieken. Een camera op elke hoek in het Wallengebied is niet haalbaar en ook niet proportioneel. Het is een ingrijpend middel dat we alleen inzetten daar waar het echt nodig is. Met mobiel cameratoezicht kunnen we de camerolocaties sneller aanpassen en willen we snellere opvolging geven aan veranderende overlastplekken.

Advies 2.2. Zorg ervoor dat de camera's ongewenst gedrag ontmoedigen

Zorg voor een ontmoedigende werking doordat:

- De camera's goed zichtbaar zijn.
- Duidelijk is dat de camera werkt, bijv een rood lampje, beweging of regelmatige draaiing.

Aan de randen van het Wallen worden met borden duidelijk gemaakt dat er cameratoezicht in het gebied is. De camera's zijn goed zichtbaar, maar niet nadrukkelijk opvallend aanwezig in het gebied. We maken niet zichtbaar of de camera werkt d.m.v. draaiing of een lampje omdat we de ervaring hebben dat het beter is om juist geen aandacht te vragen voor de camera's. Straatdealers kunnen daar bijvoorbeeld van profiteren en sneller ergens anders gaan staan. De camera's hebben een bolvorm, waarbinnen de lens kan draaien. Dit is aan de buitenkant niet zichtbaar.

Advies 2.3. Leg de nadruk op opjagen van dealers (i.p.v. vervolging)

- Bij cameraregistratie van dealer-activiteiten, stuur een handhaver of politie erop af om ze weg te sturen.
- Zorg voor een snelle(re) opvolging van registratie/meldingen naar handhavers/politie op straat zodat snel tot actie kan worden overgegaan.

Waar mogelijk wordt een melding snel opgevolgd en krijgt de melder een terugkoppeling. Dit is wel afhankelijk van de beschikbare capaciteit. Een app voor snellere opvolging en terugkoppeling door politie of handhaving aan een melder vergt zowel onderzoek als ontwikkeltijd- en kosten. Dit moet dan bovendien bestaan naast het huidige noodnummer 112. De politie investeert daarom niet in een app om situaties te melden, daarvoor zijn de nummers 112 (bij spoed) en 0900-8844 (geen spoed, wel politie). Voor meldingen over de openbare ruimte kan een SIA-melding gemaakt worden via www.meldingen.amsterdam.nl, telefonisch via 14020 of via de Amsterdam App. Hiervan ontvangt de melder ook een terugkoppeling.

- Verminder dode hoeken in de camera-dekking. Misschien kunnen i.g.v. calamiteiten de camerabeelden van particulieren worden benut.

Het cameratoezicht is de afgelopen twee jaar behoorlijk uitgebreid, ook met mobiele camera's. Hierdoor zijn er minder dode hoeken. De politie vraagt inderdaad regelmatig camerabeelden van particulieren (bedrijven en bewoners) op in geval van calamiteiten of strafbare feiten.

Advies 2.4. Gebruik de camerabeelden voor méér dan alleen verbetering van de veiligheid

Op de beelden staat veel meer informatie die nuttig kan worden gebruikt, benut dit:

- Registratie van gedumpt afval; geef dit door aan de afdeling die dit kan opruimen, dan blijft het minder lang liggen.

Cameratoezicht is voor veiligheid én leefbaarheid. Hoewel de beelden politiegegevens zijn, maken observanten wel meldingen bij bijvoorbeeld regelmatige afvaldumping. Deze meldingen komen terecht bij de afdelingen die het opruimen. Dus we gebruiken deze beelden inderdaad ook hiervoor.

- Registratie van herhalende afvaldumping; dit kan helpen bij het op heterdaad betrappen van overtredders.

Dit gebeurt al. Als een observant een illegale afvaldumping met de camera ziet, zal dat geregistreerd worden en wordt het doorgegeven aan de afdelingen die het opruimen. De openbare orde camera's, worden door gemeente en politie samen uitgekeken en daar wordt ook op geacteerd.

- Registratie van veel zwerfafval; geef dit door aan de afdeling die dit kan opruimen, dan blijft het minder lang liggen. Indien op camera zichtbaar is van welke keten het afval afkomstig is, geef dit door aan handhaving om erop aan te spreken.

De gemeente heeft goed in beeld op welke locaties veel zwerfafval ligt, onder meer door de vele meldingen die gedaan worden. Handhaving, straatmanagers en de gebiedsmakelaar zijn extra alert op plekken waar vaak zwerfafval ligt en melden dit aan de reinigingsdiensten. Deze komen twee keer per dag langs om te reinigen. De prullenbakken worden 5 á 6 keer per dag geleegd tussen 07.00 en 22.00. Daarnaast wordt het Wallengebied 2x per dag gereinigd, in de ochtend met een grote ploeg en in de avond brengt een kleinere ploeg de buurt zoveel mogelijk op orde.

Ketens die eten en drinken 'to go' uitgeven worden door de gemeente gestimuleerd om een extra prullenbak voor hun onderneming te zetten om zo zwerfafval tegen te gaan.

- Zet camera's vaker in voor crowd control (dit gebeurt al!)

In het centrum hangen op diverse locaties ook camera's om het aantal bezoekers te meten. Deze hangen ook in het Wallengebied. Op basis hiervan kunnen politie, handhavers en hosts de drukteontwikkeling op een avond monitoren en (mede) op basis hiervan besluiten tot het instellen van eenrichtingsverkeer of het afsluiten van een steeg. Daarnaast biedt het beleidsmatig inzicht in de drukteontwikkeling door het jaar/de jaren heen.

- Geluidsopname voor registratie geluidsoverlast (indien niet druk maar wel veel lawaai); geef door aan handhaving om weg te sturen.

De politiecamera's in de stad registreren geen geluid, dus op dit moment kan dit niet. Er heeft een pilot gelopen met geluidssensoren rondom uitgaanspleinen. Er werd onderzocht of met de geluidssensoren uitgaansgeweld kon worden gedetecteerd. Er wordt uitgezocht of die pilot nog vervolg gaat krijgen.

- Onderzoek of het mogelijk is binnen de privacywetgeving om gezichts- of persoons-herkenning in te zetten, om dealers of verdachte personen te registreren en melding te doen bij

politie/handhaving.

De politie gebruikt de beelden om verdacht gedrag of verdachte personen op te sporen, maar dit gebeurt niet automatisch door een systeem. De gemeente Amsterdam heeft in het beleidskader cameratoezicht vastgelegd geen gezicht- of persoonsherkenning in te zetten. Met de Europese AI-verordening, die nog voor de zomer van kracht zal worden, wordt de inzet van real time biometrische identificatie – bijvoorbeeld door de inzet van gezichtsherkenning - in de publieke ruimte vanaf eind dit jaar verboden. Dus dit is niet mogelijk.

3. Verbeteringen in de openbare ruimte

Veiligheid in de openbare ruimte gaat over:

- Sociale veiligheid (ongure plekken zoals stegen, criminaliteit, rondhangende dronken mensen)
- Fysieke veiligheid op straat (racende taxi's, krappe doorgang voetgangers waardoor die op straat lopen, terrassen, werkzaamheden aan kades)

Met aanpassingen in de openbare ruimte kunnen beide worden verbeterd. Het Leefbaarheidspanel adviseert hiertoe het volgende.

Advies 3.1. Maak meer ruimte

Als de openbare ruimte minder vol is ontstaat er meer overzicht, wat veiliger voelt. Daarnaast is een minder volle ruimte makkelijker te handhaven en schoon te houden, en zijn er minder plekken waar dakloze en verslaafde mensen zich kunnen schuilhouden (wat voor een onveilig gevoel zorgt) of waar drugsdealers hun waar kunnen verstoppen. Meer ruimte maken kan door:

- De stegen leger maken van losse voorwerpen

Een van de voorstellen was om de stegen zo leeg mogelijk te maken, zonder obstakels. In een vol gebied met weinig openbare ruimte is dat best een uitdaging en brengt het dilemma's met zich mee. Prullenbakken moeten goed verspreid zijn in het gebied, ook in de stegen. Als we deze weghalen zal er meer zwerfvuil op straat komen. Plantenbakken nemen ruimte in, maar kunnen ook zorgen voor een gezelliger uitstraling.

Geen fietsen in de stegen betekent ook dat bewoners hun fiets hier niet meer neer kunnen zetten. In de praktijk blijkt dat niet alle bewoners in een steeg dit ook echt willen. Om meer fietsparkeervoorzieningen langs de gracht te realiseren, zullen we autoparkeerplekken moeten opheffen. De wens en haalbaarheid hiervoor gaan we verkennen.

- De fietsen organiseren; maak een fietsenplan voor de buurt waar fietsen geparkeerd kunnen worden (en door wie). Er is meer parkeerruimte nodig, en meer duidelijkheid over waar wel en niet geparkeerd mag worden.

De ruimte voor meer fietsparkeerplaatsen is - zeker in het Wallengebied - beperkt. Geen fietsen in een bepaald gebied betekent dat ook bewoners hun fiets hier niet meer kunnen parkeren. De handhavers mogen immers geen onderscheid maken tussen bewonersfietsen en bezoekersfietsen. Het maken van een fietsenplan met nieuwe gebieden waar je geen fietsen mag parkeren is daarom niet haalbaar.

Om fietsparkeervoorzieningen langs de gracht te realiseren, zullen we autoparkeerplekken moeten opheffen. De wens en haalbaarheid hiervoor gaan we de komende tijd in kaart brengen. Te zijner tijd zal er mogelijk een aantal parkeerplekken in het gebied worden opgeheven. Deze ruimte kan

dan bv. ten goede komen aan fietsparkeren.

Advies 3.2. Verbeter de veiligheid in de stegen

Sommige stegen zijn afgesloten, andere zijn open. In de open stegen wordt veel overlast ervaren van straatvuil, dealers en drugsgebruikers en dronken toeristen. Overweeg of meer stegen afgesloten kunnen worden en zorg voor een aanpak op maat per steeg om de veiligheid te verbeteren. Denk daarbij aan:

- Bekijk per steeg met de bewoners wat de behoeften en mogelijkheden zijn.

Met de Stegenaanpak uit de Aanpak Binnenstad is in 2021 gestart met het verbeteren van een aantal stegen in de binnenstad. Voor het Wallengebied betrof dit de Guldehandsteeg, Koestraat, Paternostersteeg, Sint Pieterpoortsteeg, Sint Pieter Halsteeg, Pieter Jacobszstraat, Pijlsteeg, Bardesteeg, Openhartsteeg,

In veel stegen is voor bezoekers niet (overal) duidelijk dat er mensen wonen. Ook is de sfeer niet altijd prettig, met name in de avond en nacht zijn er donkere plekken, is er overlast van dealers en uitgaanspubliek en voelt het onveilig om er op straat te zijn. Met bewoners en ondernemers wordt een pakket van maatregelen rond groen, licht, gedragsbeïnvloeding en soms kunst samengesteld. Doel is het 'terugveroveren' van de openbare ruimte, zichtbaarder maken dat er mensen wonen, kwaliteit en schoonheid toevoegen, sociale controle vergroten en zo het gedrag van bezoekers en de leefbaarheid te verbeteren.

Ook voor andere stegen kunnen we kijken naar mogelijkheden. Voorwaarde hierbij is dat er vanuit de bewoners en/of ondernemers in de steeg energie en bereidheid is om mee te werken.

- Maak de stegen lichter, het is er nu donker en onaangenaam.

Zie hiervoor de beantwoording onder advies 1. We zorgen voor gelijkmatig licht in de buurt. Als het op sommige plekken veel lichter wordt gemaakt, voelt het op andere plekken juist weer donker.

- Maak het er gezellig voor bewoners.

We zouden graag van het panel willen horen op welke manieren zij de stegen gezelliger ervaren. Zie ook het antwoord in de eerste bullit.

- Zorg dat het geen fietsenstalling wordt.

In de buurt is een tekort aan fietsparkeervoorzieningen, zie ook hiervoor de beantwoording van advies 3.1. Omdat we zien dat er ook regelmatig fietsen worden achtergelaten, wordt er dit jaar extra inzet gepleegd door het fietsknipteam.

- Maak een uniforme uitvoering van hekken.

Hekken die stegen afsluiten moeten er verzorgd uitzien. Wel is het belangrijk om maatwerk te verrichten per steeg. Elke situatie, zoals bijvoorbeeld de afsluiting van Heintje Hoekssteeg, vraagt om een andere aanpak en soms ook om een ander soort hek, dat past bij de omgeving of het monument waar het naast zit. Dat betekent dat de hekken er niet altijd hetzelfde uit kunnen zien.

Advies 3.3. Verbeter de fysieke veiligheid op straat

Een aantal plekken wordt ervaren als fysiek onveilig. Verbeter de verkeersveiligheid op de volgende plekken:

- Verbeter een veilige bereikbaarheid van voorzieningen zoals de apotheek bij de Geldersekaade en de pinautomaten van Geldmaat. Door alle geparkeerde fietsen kunnen mensen die slecht ter been zijn

moeilijk de apotheek bereiken.

Op dit moment komen verschillende werkzaamheden zowel aan de weg als aan de kademuren samen op de Geldersekade. Het probleem is bekend bij de omgevingsmanagers van de projecten en er wordt waar mogelijk naar oplossingen gezocht.

- Beïnvloed routeplanners zoals Google zodat er geen verkeer de Wallen oprijdt dat er niets te zoeken heeft. Dat scheelt drukte en overlast.

De gemeente heeft beperkte middelen om routeplanners te beïnvloeden. Wel zetten we in op het beperken van het routeaanbod wanneer het op bepaalde dagen heel druk is in het centrum. Daarnaast wordt er ook op andere manieren ingezet om verkeer om te leiden of te stremmen, zoals gebeurt bij de Stadshartfile. Veel verkeer, waaronder taxi's, rijdt echter niet op routeplanners en volgt hun eigen stratenkennis de stad in. Deze groep weggebruikers is lastig te bereiken en te beïnvloeden. Als het leefbaarheidspanel hier ideeën over heeft, dan horen we dat graag.

- Het stukje Warmoesstraat tussen de Dam en Beursplein is een racebaan voor Taxi's; maak dit veiliger voor voetgangers. Er zijn plannen om de stoep weg te halen maar dat maakt het gevaarlijker voor voetgangers. Breng de verkeersdrempels terug, of verminder (taxi-) sluipverkeer met stoplichten en paaltjes.

De verkeersdrempel was onveilig en is om die reden weggehaald. De straat staat voor herprofilering op de agenda in 2026. We onderzoeken op welke manier dit stukje Warmoesstraat voor die tijd al veiliger gemaakt kan worden.

- Op de Geldersekade is veel overlast van geparkeerde fietsen. De tijdelijke situatie (vanwege het kadeherstel) gaat lang duren. Is het mogelijk om iets aan de fietsparkeeroverlast te doen? Suggesties:

- Zoek extra tijdelijke ruimte voor meer fietsenstallingen, bijvoorbeeld op de tijdelijke damwand constructie, op de plekken van de omgezaagde bomen, op een ponton in het water (tijdelijk, zolang de kade wordt verbouwd).

Dit gaan we onderzoeken samen met het projectteam van de kadewerkzaamheden. Daarnaast staan er veel verwaarloosde/wrak fietsen die plekken bezethouden. Er wordt momenteel extra gestickerd en verwijderd door inzet van het fietsenknipteam zodat er meer ruimte komt fietsparkeren op de Wallen.

- Fietsen wegknippen. Een groot deel is niet berijdbaar.

Zie ook hiervoor: het fietsknipteam is dit jaar iets uitgebreid en zal ook in het Wallengebied wat vaker fietsen stickeren en wegknippen.

- Nog eens goed naar de inrichting van de straat kijken waar het heel druk is: er staan lantaarnpalen, terrasjes en borden op de stoep waardoor voetgangers steeds de straat op moeten. Misschien kan er wat weg, zoals autoparkeerplaatsen.

De wens en haalbaarheid voor het opheffen van autoparkeerplekken gaan we verkennen, zie ook hiervoor 3.1. Te zijner tijd zal er mogelijk een aantal parkeerplekken in het gebied worden opgeheven.

De lantaarnpalen blijven vanzelfsprekend staan. En als het goed is zijn de terrassen vergund. Er vinden regelmatig controles plaats of de terrassen conform de vergunning zijn uitgezet.

- Plaats meer prullenbakken, die zijn er nauwelijks. Bewoners vinden vaak vuil in hun fietsmanden.

In het gebied zijn al heel veel prullenbakken, die dagelijks meerdere keren worden geleegd. Op sommige locaties zijn de bakken weggehaald, omdat die veel extra afval aantrokken (bijplaatsingen).

- De Damstraat is erg vol door vuil dat langs de weg wordt gezet. Voetgangers moeten de straat op. Dat levert gevaarlijke situaties op; bewoners mijden de straat op drukke momenten. Onderzoek of deze straat veiliger gemaakt kan worden voor alle verschillende gebruikers.

De Damstraatjes staan inderdaad onder druk door de combinatie van de grote hoeveelheid bezoekers, de drukke fietsroute en met regelmaat het afval op straat. Dit is al vaker onderzocht en geanalyseerd, maar helaas lastig op te lossen. De fietsroute is een belangrijke oost-west verbinding, waar geen goed alternatief voor is.

Wat betreft afval wordt gewerkt aan een plan om in 2025/2026 al het afval op afspraak in te zamelen. Hiermee wordt in de 9 straatjes op dit moment geëxperimenteerd. Naar verwachting zal dit ook bijdragen aan de veiligheid in de Damstraatjes, naast natuurlijk dat het schoner wordt.

Advies 3.4. Verminder het aantal rondhangende dronken mensen op straat

Er zijn veel rondhangende dronken mensen in portieken, de Sint Jansstraat en bij Krasnapolsky, die overlast veroorzaken. Deels komt dit doordat de openbare bankjes zijn weggehaald en deze mensen een plekje zoeken. Daarnaast trekken cafés met luide muziek en coffeeshops mensen aan die buiten willen rondhangen om te kletsen of te blowen. Een aantal suggesties om dit te verminderen:

- Maatregelen om mensen te verdrijven, zoals water sproeien, punten op treden aanbrengen, Eftelingmuziek spelen.

Dergelijke maatregelen vallen in de categorie vijandige architectuur. Op 2 november 2023 heeft het college hierover in een brief aan de raad het uitgangspunt gedeeld dat op grond van de Visie Openbare Ruimte de openbare ruimte toegankelijk moet zijn voor iedereen en dat de openbare ruimte een plek is om te verblijven en te ontmoeten, voor iedereen. Maatregelen om bepaalde groepen uit te sluiten implementeert de gemeente daarom niet meer.

- Een training voor bewoners hoe je overlastgevers kunt aanspreken. Sommigen durven dat niet of weten niet hoe je een escalatie kunt voorkomen. Zie ook advies 4.6.

Voor ondernemers bestaat zo'n training al. We gaan met politie en handhaving onderzoeken of een soortgelijke training voor bewoners ook wenselijk is. Bij het aanspreken van deze doelgroep is het belangrijk dat mensen voldoende kennis hebben over hoe een situatie te de-escaleren. We willen voorkomen dat er escalaties ontstaan tussen bewoners en overlastgevers - en daarmee gevaar voor betrokkenen -, waar politie en handhaving extra inzet op moeten plegen.

Advies 3.5. Richt de openbare ruimte duidelijker en overzichtelijker in

Er zijn plekken in het Wallengebied die geen duidelijke functie hebben. Hierdoor worden deze al snel gebruikt voor overlastgevende zaken zoals afval dumpen of dealen op straat. Om dit te voorkomen helpt het als deze plekken een duidelijkere functie of invulling krijgen. Dit kan door:

- Voorkom 'rommelgebiedjes'; hier wordt snel afval gedumpt. Geef plekken een duidelijke functie

Omdat de openbare ruimte beperkt is en er veel claims op liggen – voor fietsparkeren, afval

aanbieden, straatmeubilair, terrassen, etc, zijn er ook steeds 'overgangsgebiedjes'. De reiniging haalt 2x per dag los afval weg.

We horen graag welke locaties hier precies bedoeld worden, dan gaan we in overleg met de gebiedsbeheerder op zoek naar oplossingen.

- Haal de taxistandplaats op de Nieuwmarkt weg

De taxistandplaats is al langere tijd onderwerp van discussie. Op dit moment wordt er onderzocht of er aan de zuidzijde van de Nieuwmarkt een logistieke hub voor vervoer over water gerealiseerd kan worden en de komende jaren zijn er plannen om het Wallengebied autoluwer te maken. Dan zal er ook gekeken worden naar taxi's - en de standplaats - in het gebied.

- Egaliseer straten (geen stoepranden)

Over 2 jaar staat er groot onderhoud aan de Warmoesstraat gepland. De straat zal dan een gelijkvloers profiel krijgen, waarbij de stoep nog wel zichtbaar is, zoals bijvoorbeeld in de Nes. Het advies over het egaliseren van straten wordt in de Warmoesstraat dus meegenomen. Aanpassingen aan straten worden - gelet op de hoge kosten - verder alleen gedaan als er (groot) onderhoud gepland is.

- Maak het verschil tussen fietspad en stoep duidelijker d.m.v. subtiële verlichting

Wij hebben dit onderzocht. Echter, lichtstrips in straten zijn kwetsbaar en gaan snel kapot. Zeker op locaties waar de straat schoongespoten wordt of er wagentjes doorheen rijden is de ervaring dat die snel stuk gaan. Daarom gaan we dit niet uitvoeren.

- Plaats transparante schuttingen om zicht/sociale controle achter de schutting te houden

Dit ging over de Geldersekafe. Er is hier voor hekken gekozen waarbij de onderkant van hout is, omdat de meeste mensen dat mooier vinden dan transparante hekken. Deze laatste hebben als nadeel dat er vaak fietsen aan vast worden gezet. Bovendien kunnen deze uit de betonnen poot worden gehaald. Transparante hekken hebben kortom te veel nadelen voor het kadeproject, daarom is gekozen voor de houten hekken. De open hekken aan de overkant bij de verzakte kade hebben plantenbakken. Er is budget vrijgemaakt om dit groen te onderhouden en de hekken zouden straks dus weer wat groener moeten zijn.

- Afsluiting van specifieke stegen.

Het beleid ten aanzien van stegen is dat deze open zijn. De doorkijkjes en de openheid/doorsteekbaarheid van het oude stadshart willen we zoveel mogelijk behouden. In de jaren 90 is een aantal stegen afgesloten i.v.m. ernstige veiligheidsproblematiek, maar hier gaat de gemeente zeer terughoudend mee om. In september 2023 heeft het Dagelijks Bestuur besloten om de Heintje Hoekssteeg te gaan afsluiten, in verband met langdurige en ernstige overlast. Dit wordt nu uitgewerkt. Omdat het hek ook de steeg bij het monumentale pand van Museum Ons Lieve Heer op Solder afsluit, moet er een omgevingsvergunning voor worden aangevraagd en zitten er zware welstandseisen aan dit hek. Het traject duurt daarom wat langer.

- Groenstrook bij Geldersekafe, ter voorkoming van slapen op boten.

De kade is gestut en zal t.z.t. hersteld gaan worden. Voor de tussentijd gaan we in overleg met het projectteam kijken welke verbeteringen van de openbare ruimte mogelijk zijn.

- De Flagship boten geven veel overlast. Daar gaat echter een proef lopen waarbij de openbare steiger

maar beperkt mag worden gebruikt (venstertijden).

Deze proef is begin mei gestart.

Advies 3.6. Maak het mooier

Het Wallengebied is prachtig, maar dit is op veel plekken niet goed zichtbaar doordat de ruimte te vol en/of te vies is. Om de schoonheid van het gebied meer naar voren te laten komen adviseert het Leefbaarheidspanel:

- Onderzoek of ondernemers kan worden verplicht om de gevels in te richten volgens uniforme gevels. Dat geeft een mooiere uitstraling.

We beschermen met regelgeving de bestaande historische gevels, die per pand verschillen. Uniformering van gevels is daarom niet mogelijk. Wel proberen we nieuwe reclame-uitingen aan banden te leggen. In 2022 zijn de noordelijke delen van de Oudezijds Voor- en Achterburgwal aan de welstandsnota 'De Schoonheid van Amsterdam' toegevoegd. Aan deze grachten mogen nu geen nieuwe vergunningen voor verlichte reclame-uitingen meer worden afgegeven. Oude vergunningen blijven nog wel in stand. Aanpassen van het bestaande mag nog wel, dus het gaat nog geruime tijd duren eer het straatbeeld hier ingrijpend door verandert. Om reclameborden te verminderen die volgens de regels zijn toegestaan zal de gemeente met (heel veel) geld over de brug moeten komen om gevestigde rechten af te kopen. Dat geld is er niet. Wel zijn de gevels an sich in het bestemmingsplan beschermd door er een bepaalde 'orde' aan te geven, waardoor het monumentale karakter beschermd blijft. Bij de toets voor een omgevingsvergunning voor een reclamebord wordt dit meegewogen.

- Zorg voor minder verbodsborden en meer positieve/informatieborden

Naar aanleiding van eerder advies van het Leefbaarheidspanel, is er een proef gestart met het verwijderen van informatieborden. Op de Liedsluis (brug 207) bij de Lange Niezel over de Oudezijds Voorburgwal en brug 206 Oudekerksbrug bij de Oudekennissteeg over de Oudezijds Voorburgwal zijn borden verwijderd. Daarvoor in de plaats zijn verbodsstickers op prullenbakken geplaatst. Op dit moment wordt de proef positief ontvangen.

Tijdens het Wallenfestival op zaterdag 22 juni tussen 13:00 en 16:00 is er voor iedereen een mogelijkheid om bij KunstRuim (Jodenbreestraat 25) een positief bord te ontwerpen en aan te geven waar dit zou moeten hangen.

Niet alle 'regels' lenen zich vanzelfsprekend voor 'gewenste gedragingen boodschappen'. Wel is de inzet om dit zoveel mogelijk te doen. Dit doen we niet alleen met borden. Zo werken we bijvoorbeeld met campagnehosts tijdens uitgaansavonden die mensen op gedragsregels en straatdealers wijzen. Maar ook zet de gemeente in op zichtbaarheid van gewenste gedragingen/regels op onder andere LED-schermen en middels plattegronden bij de recepties van hotels in en om het centrum.

- Zorg dat gedumpt afval sneller wordt opgehaald. Bijvoorbeeld: Magneetvissers laten vaak rommel uit de grachten op straat liggen. Haal dat sneller op.

De reiniging komt twee keer per dag in het gebied voor vuilreiniging op straat. Kleine hoeveelheden afval kunnen ze meenemen. Grotere hoeveelheden melden ze bij de collega's van grofvuil, die het inplannen om op te halen. Bewoners en ondernemers kunnen ook zelf een melding doen via meldingen.amsterdam.nl, de Amsterdam App of 14020.

4. Handhaving en politie

De inzet van handhaving en politie zou vermindering van de overlast en criminaliteit als hoofddoel moeten hebben. Om dit zo effectief en efficiënt mogelijk te laten zijn, zonder bewoners en ondernemers te beperken, adviseert het Leefbaarheidspanel het volgende.

Advies 4.1. Meer handhavers op specifieke plekken en op strategische/rustige plekken.

Het leefbaarheidspanel zou graag meer politie en handhaving op straat zien, in het algemeen en op specifieke plekken. Als het niet mogelijk is om meer mensen aan te stellen dan kunnen zij misschien anders worden ingezet, bijvoorbeeld door:

- Agenten minder in de auto en meer op straat.

De politie is zo veel mogelijk op de fiets of te voet in de wijk aanwezig. Bij speciale acties zijn ze 'in burger' waardoor ze minder zichtbaar zijn. Bureau Burgwallen is een opleidingsbureau voor agenten en soms moet er voor opleidingsdoeleinden ook gepatrouilleerd worden in auto. Ook in noodsituaties komt er soms een team met de auto; dit is dan het team dat het snelst ter plaatse kan zijn.

- Handhavers blijven rondlopen/fietsen i.p.v. dat ze op bruggen blijven staan.

Het is niet de bedoeling dat handhavers of hosts op bepaalde plekken blijven stilstaan of gaan 'hangen'. Dit is overigens anders als ze een bijzondere observatietask hebben gekregen. Signalen hierover nemen we serieus. Met handhavers en hosts is afgesproken dat zij in beginsel zoveel mogelijk in beweging blijven. Ook handhavers lopen in principe hun surveillancerondes. Het kan wel zijn dat zij moeten stilstaan om een bepaalde situatie langer te observeren. Soms gaan handhavers ook bewust ergens hinderlijk bijstaan om ervoor te zorgen dat een bepaalde situatie stopt of zich niet voordoet (bijv. preventief tegen wildplassen). Het kan ook voorkomen dat handhavers bepaalde werkzaamheden moeten afstemmen met hosts in het gebied. Verder is het goed te weten dat zowel handhavers als hosts incidenten rapporteren via hun telefoon. Als zij op hun telefoon kijken is dat dus werk-gerelateerd. Privé telefoons hebben de hosts in principe niet bij zich tijdens hun dienst.

- Laat handhavers in duo's rondlopen, in plaats van in grotere groepen

In principe werken de handhavers en hosts in koppels. Echter, voor opleidingsdoeleinden loopt er soms een derde handhaver mee. Zij zijn nog niet bevoegd waardoor er altijd twee bevoegde handhavers mee lopen. Wanneer de groepen groter zijn, wordt er dus personeel opgeleid.

- Meer bevoegdheden voor handhavers; bijv. foto's maken van dealers.

Op dit moment wordt het hele sanctie- en bevoegdheden pakket waarmee dealers bestuurs- en strafrechtelijk (zowel door gemeente als politie) worden aangepakt bekeken. Aan de hand hiervan worden voorstellen uitgewerkt om meer lik op stuk te kunnen optreden. Uitbreiding van bevoegdheden kan hier onderdeel van zijn. De bevoegdheden van de handhavers zijn in de beleidsregels Buitengewoon Opsporingsambtenaar vastgelegd. Deze worden door de minister vastgesteld en zijn dus niet zomaar uit te breiden.

Het voorstel om foto's te gaan maken vinden we geen goed idee. Het risico op escalatie is groot en is daarom mogelijk gevaarlijk voor mensen die niet zijn uitgerust voor dat werk. Bovendien is er niet voldoende politie als back up beschikbaar om snel ter plaatse te zijn. Dit blijft een moeilijke afweging.

Advies 4.2. Maak bij handhaving onderscheid tussen bewoners en overlastgevende bezoekers

Handhaving 'zonder aanzien des persoons' klinkt mooi, maar pakt in de praktijk anders uit. Bewoners ervaren dat handhavers en politie vaak niet optreden tegen overlastgevers, vanwege de risico's die dat met zich meebrengt, maar wel tegen (kleine) overtredingen van bewoners en lokale ondernemers. 'Gelijke monniken, gelijke kappen' gaat hier niet op: de 'monniken' in het Wallengebied zijn niet gelijk, dus 'gelijke kappen' is niet gepast. Uitgangspunten zouden moeten zijn:

- Pak de grootste overtreders harder aan, en geef de lokale gemeenschap (bewoners en ondernemers) coulantie. Maak voor hen een uitzondering op de regel.

Handhaven wordt gedaan zonder aanzien des persoons, het is gericht op personen die de regels overtreden. Het is dus niet mogelijk coulantie voor specifieke gedragingen aan bewoners en ondernemers uit het gebied te geven. Vorig jaar is een integraal handhavingsplan opgesteld voor het Wallengebied waarin de handhavende ketenpartners in het gebied (politie, gemeente, hosts) hebben verkend wat de grootste opgave is in het gebied en hoe zij in het Wallengebied efficiënter en effectiever kunnen samenwerken. Jaarlijks bepaalt het bestuur welke overtredingen/gedragingen prioriteit hebben. Dit wordt indien nodig tussentijds bijgesteld.

- Handhaaf alleen om overlast te voorkomen. Bij handhaving zou gebruik gemaakt kunnen worden van 'impactcategorieën'; lichtere handhaving voor ondernemers/ groepen die weinig overlast veroorzaken.

Zie de beantwoording hierboven, handhaven wordt gedaan zonder aanzien des persoons. Voor iedereen gelden dezelfde regels en is de sanctie (in gelijke gevallen) gelijk.

Advies 4.3. Eenduidige uitstraling van veiligheids-professionals op straat

Er zijn diverse professionals aanwezig in de buurt om de veiligheid te verbeteren, politie, handhaving, hosts, met ieder verschillende kleuren jasjes. Het is het Leefbaarheidspanel niet duidelijk wie wat mag en of hun aanwezigheid bijdraagt aan het aanpakken van de overlastgevers. Zij adviseert de gemeente:

- De inzet van de verschillende professionals t.b.v. de veiligheid te evalueren.

Begin dit jaar is de inzet van de hosts in het wallengebied (en op het Rembrandtplein en Leidseplein) geëvalueerd door een extern bureau. De conclusie was dat de inzet van de verschillende typen hosts meerwaarde heeft, aangezien zij worden ingezet met verschillende taakaccenten (hospitality, crowdmanagement en 'wat steviger aanspreken'). De hosts zijn een belangrijke schakel in het totale toezichtpalet dat wordt gevormd door hosts, handhaving en politie.

- Vereenvoudiging van het soort professional op straat, met meer capaciteit voor de professional die echt kan ingrijpen bij overlast.

Meer inzet van de professional die echt kan ingrijpen – politie en handhavers – is helaas niet mogelijk. Van alle capaciteit van de handhavers wordt verreweg het meeste ingezet in het Wallengebied. Ook de politie zet relatief veel personeel in dit gebied in. Meer capaciteit is daarom politiek niet haalbaar, ook gelet op andere delen in de stad waar problemen ook groot zijn. Daarnaast is heel lastig om goed personeel te vinden.

- Vraag een bijdrage van ondernemers voor extra handhavers.

Goed idee, daar zijn we mee bezig. Naar aanleiding van de evaluatie van de hosts eerder dit jaar, is besloten om de inzet van de hosts in de nacht in het Wallengebied te continueren. Daarvoor loopt

momenteel een aanbestedingstraject. Voorwaarde voor het gemeentebestuur voor inzet van deze hosts is dat er cofinanciering plaatsvindt door de Bizzen in het gebied. Hierover zijn we in gesprek met de Bizzen.

Advies 4.4. Een specifieke aanpak voor GGZ/MO locaties

Rond GGZ-instellingen en locaties voor maatschappelijke opvang is meer overlast van (geclusterde) verwarde personen. Dit zijn vaak personen met een stevige psychische problematiek, en bovendien in een kwetsbare positie. Dat voelt onveilig. Het leefbaarheidspanel adviseert:

- Stel een speciale aanpak op voor beveiliging van de omgeving van deze instellingen, in de wetenschap dat het ook belangrijk is dat deze mensen ergens hulp kunnen krijgen.

Structurele beveiliging is in de meeste gevallen niet nodig. Wel snappen wel dat het belangrijk is dat ieders veiligheid gewaarborgd blijft. We gaan inventariseren of er een pool van toezichthouders of beveiligers incidenteel ingezet kan worden als daar aanleiding voor is.

- Er lijken bovengemiddeld veel GGZ/MO-instellingen in het Wallengebied te zijn. Onderzoek of deze meer te spreiden zijn over de stad.

In het gebied zijn inderdaad meerdere inloop- en opvangvoorzieningen voor dakloze mensen. Vooral (kleinere, vaak christelijke) MO-instellingen hebben eigen onroerend goed, waar zij hun diensten aanbieden aan de doelgroep. De gemeente waardeert de inzet van de voorzieningen, omdat deze instellingen veel nuttig werk verrichten voor de dakloze doelgroep. Minder voorzieningen in het gebied betekent waarschijnlijk meer overlast op straat. De praktijk is daarom dat voorzieningen zijn op plaatsen waar de 'klanten' zich bevinden, niet andersom.

- Ga in gesprek met de instelling of specifieke (aangepaste) maatregelen kunnen worden genomen om overlast te verminderen. Bijvoorbeeld: ruimere openingstijden om te voorkomen dat mensen op straat rondhangen, of extra straattoezicht vanuit de instellingen. Het Leefbaarheidspanel gaat ook graag met GGZ/MO-instellingen in gesprek om te verkennen wat mogelijk is.

De gemeente voert periodiek het gesprek met de opvang- en inlooptinstellingen over de situatie in de buurt. Daarnaast zal ook een gezamenlijk overleg met alle locaties die zich inspannen voor de groep dakloze mensen worden opgestart.

Advies 4.5. Boetes meteen pinnen; opbrengst (deels) in buurtpot

Boetes moeten soms meteen worden afgerekend, soms niet. Het Leefbaarheidspanel adviseert om consequent door te voeren dat boetes meteen moeten worden afgerekend, ook bij groepen. Dit heeft een afschrikkende werking.

Daarnaast vindt het Leefbaarheidspanel dat het, gezien de grote mate van overlast, redelijk is als de inkomsten van deze boetes den gunste komen van de buurt. Stort (een deel van) de opbrengsten van boetes in het Wallengebied in een buurtpot, of een wijkfonds waarvan projecten voor de buurt kunnen worden gefinancierd.

Als een boete wordt opgelegd, moet deze in principe direct worden betaald. Helaas is het zo dat als iemand aangeeft deze nu niet te kunnen betalen, dat er dan geen dwangmogelijkheden zijn.

De geïnde boetes komen ten goede aan de algemene middelen op de gemeentebegroting, waar onder meer handhavers, reinigers, etc van betaald worden. Eén op één toewijzen aan een buurtpot is niet mogelijk. Wel zijn er andere mogelijkheden om buurtgerichte activiteiten door bewoners en ondernemers

mee te financieren. Er is bijvoorbeeld budget beschikbaar via bv. bewonersinitiatieven of ondernemerssubsidies. Daarnaast is er - gelet op de grote mate van overlast - veel geld voor onder meer de Aanpak Binnenstad, waarmee diverse projecten voor ook het Wallengebied worden gefinancierd.

Advies 4.6. Ondersteun bewoners en ondernemers bij het aanspreken van overlastgevers

Bewoners en ondernemers vinden het over het algemeen lastig om overlastgevers aan te spreken op ongewenst gedrag. Sommigen hebben onveilige situaties meegemaakt als ze dat deden, anderen vinden dat het de taak is van politie en handhaving. Het Leefbaarheidspanel adviseert om een workshop, training of voorlichting aan te bieden aan bewoners en ondernemers over het onderwerp. Wanneer spreek je iemand aan, en wanneer niet? Hoe pak je het aan, wat werkt de-escalerend, en wat doe je als het toch onprettig wordt? Onderdeel daarvan zou een campagne kunnen zijn om mensen aan te moedigen hierin samen op trekken ('Doe het samen!').

Zie reactie advies 3.4. We gaan met politie en handhaving onderzoeken of een soortgelijke training voor bewoners ook wenselijk is.

Een campagne om mensen aan te moedigen overlastgevers aan te spreken vinden we geen goed idee. De boodschap vraagt namelijk ook om nuance, die je in een campagneboodschap minder goed kwijt kan. Een workshop o.i.d. leent zich hiervoor beter, waarin je tips kan geven hoe je iemand aanspreekt, maar ook wat je kan doen om te de-escaleren als de ontvanger niet positief reageert.

Advies 4.7. Maak een politiebureau in voormalige Houthandel Schmidt

Het Leefbaarheidspanel adviseert om een extra politiebureau in het Wallengebied op te zetten. Voormalig Houthandel Schmidt zou een geschikte locatie hiervoor zijn.

Naar verwachting zal medio 2025 – na een grondige verbouwing en funderingsherstel - in de voormalige Houthandel Smidt op de Oudezijds Achterburgwal 53 een wijksteunpunt worden geopend. Deze locatie gaat de gemeente huren van de pandeigenaren. Er loopt nu een aanvraag voor de omgevingsvergunning, ook voor enkele te realiseren woningen op de bovengelegen verdiepingen. De verwachting is dat na verlening van de vergunning nog ongeveer een jaar nodig is voor de verbouwwerkzaamheden.

Vanuit het handavingssteunpunt zullen handhaving, hosts en ook politie gaan werken, maar het is niet een nieuw politiebureau. Daarnaast is er ruimte voor bijvoorbeeld informatiebijeenkomsten over projecten/werkzaamheden/Aanpak Binnenstad. De precieze invulling wordt nog uitgewerkt. Tot recent was op de Oudezijds Voorburgwal 136 een inloopvoorziening gevestigd; deze inloop is voortaan op het stadhuis tussen 13.00 en 14.00. Zie Contactpersonen stadsdeel Centrum - Gemeente Amsterdam

5. Communicatie

Het leefbaarheidspanel heeft een aantal adviezen om de communicatie te verbeteren en actiever te maken tussen de gemeente en de bewoners en ondernemers in het Wallengebied, en tussen bewoners en ondernemers onderling.

Advies 5.1. Vaker informeel contact tussen gemeente en bewoners/ ondernemers

Een deel van het Leefbaarheidspanel wil graag regelmatig informeler contact tussen inwoners, ondernemers en de gemeente en veiligheidsambtenaren. Dat kan in de vorm van inloopavonden waar wordt toegelicht hoe (veiligheids)incidenten zijn aangepakt, en/of via gesprekken tussen bewoners en handhavers of de wijkagent om te leren wat belangrijk is voor de ander. Dit kan helpen om het veiligheidsgevoel te verhogen.

Daarnaast zouden contactpersonen ingesteld kunnen worden: bewoners of ondernemers als contactpersoon voor handhaving om een betere relatie op te bouwen.

De wijkagent heeft veel contacten in de buurt, met zowel ondernemers als bewoners. Daarnaast kan je altijd een gesprek aanvragen met de wijkagent via de website van de politie. De gebiedsmakelaar heeft twee keer per maand een spreekuur in het centrum van We Live Here (Oudekerksplein 30) waar bewoners met vragen en ideeën terecht kunnen.

Een contactpersoon vanuit de buurt voor de handhaving vinden we niet wenselijk. We begrijpen dat mensen met de beste bedoelingen zo'n taak op zich willen nemen om de buurt samen veilig te maken. We zien in de praktijk echter ook dat het lastig kan zijn om verschillende belangen uit de buurt te vertegenwoordigen. Signalen kunnen via de gebiedsmakelaar of de wijkagent worden aangekaart (en natuurlijk primair via de meldingen, zie eerder).

Advies 5.2. Een app voor meldingen

Het leefbaarheidspanel adviseert om bewoners en ondernemers in het Wallengebied de mogelijkheid te geven om via een app meldingen door te geven aan de gemeente van bijvoorbeeld drugsgebruik, dealers, overvallen, witwassen en kleine geweldsdelicten. Het is prettig als deze mogelijkheid bestaat naast fysieke bijeenkomsten. Een dergelijke app zou aan de volgende eisen moeten voldoen:

- De app moet actief worden beheerd en hands-on en laagdrempelig zijn in gebruik, waardoor snel, makkelijk en effectief een melding kan worden gedaan.
- Mogelijkheid om zaken anoniem te melden
- Mogelijkheid om melding door te zetten naar de veroorzaker zodat onderling een oplossing kan worden gezocht.
- Mogelijkheid om via de app vragen te stellen
- Een terugkoppeling van de melding.
- Besteed extra aandacht aan het betrekken van specifieke doelgroepen bij deze app, zoals ouderen en expats.

De Amsterdam App is afgelopen maart online gegaan, nu nog in een testfase maar wel te downloaden via de App store of Google Play store. Via deze app kan je directer en gemakkelijker meldingen doen, nieuws en wegwerkzaamheden volgen en kunnen gebruikers de afvalregels in hun buurt bekijken. Hoewel de app niet specifiek voor het Wallengebied ontworpen is, zorgt het wel voor een laagdrempelig platform waar bijvoorbeeld overlast gemeld kan worden. Wanneer het geweldsdelicten betreft, heeft de politie een noodnummer 112 en een nummer voor wel politie, geen spoed 0900-8844.

Advies 5.3. Meer gemak en duidelijkheid waar je terecht kunt met specifieke klachten of meldingen

- Maak duidelijk waar men terecht kan met een melding van verwarde personen op straat
Mocht een verward persoon overlast veroorzaken, dan is de politie bereikbaar op 0900-8844. Bel bij acute situaties altijd 112.
Is de verwarde persoon een kennis of een buur en is het geen acute situatie? Dan kunt u in Amsterdam bellen naar (020)-5555 555. Het meldpunt is 24 uur per dag bereikbaar. Bij dit nummer kunt u terecht voor vragen over zorgwekkende situaties of voor het aanmelden van iemand voor zorg. Daarnaast is er ook een landelijk Meldpunt Zorgwekkend Gedrag: 0800-1205.

We gaan in kaart brengen hoe we deze informatie beter onder de aandacht kunnen brengen bij bewoners.

- Maak een telefoonnummer voor klachten van bewoners, i.p.v. alleen een digitale melding

Dit kan via het telefoonnummer 14020. Deze worden niet altijd meteen opgevolgd, maar zorgen wel dat de problematiek per locatie goed inzichtelijk is. Hierop wordt de inzet van de handhaving, reiniging en afvalinzameling afgestemd. Daarnaast is de gebiedsmakelaar bereikbaar voor meer algemene vragen, de contactgegevens staan op de site van de gemeente bij: [Contactpersonen stadsdeel Centrum](#)

- Maak een inlooplocatie voor klachten

Tot recent was op de Oudezijds Voorburgwal 136 een inloopvoorziening gevestigd; deze inloop is voortaan op het stadhuis tussen 13.00 en 14.00. Zie Contactpersonen stadsdeel Centrum - Gemeente Amsterdam. Daarnaast houdt de gebiedsmakelaar 2x per maand een spreekuur in het centrum van We Live Here (Oudekerksplein 30) waar bewoners met vragen en ideeën terecht kunnen.

Advies 5.4. Dwingender communicatie van gedragsregels richting toeristen

Breng gedragsregels op een dwingendere manier onder de aandacht van toeristen, bijvoorbeeld via:

- QR-codes in hotels, Airbnbs of particuliere verhuur naar een pagina 'Hoe gedraag je je in Amsterdam?' met informatie over de buurt.

Niet alle 'regels' lenen zich vanzelfsprekend voor 'gewenste gedragingen boodschappen'. Wel is de inzet om dit zoveel mogelijk te doen. Dit doen we niet alleen met borden. Zo zet de gemeente in op zichtbaarheid van gewenste gedragingen/regels op onder andere LED-schermen en middels plattegronden bij de recepties van hotels in en om het centrum.

De gemeente kiest ervoor om te communiceren met een campagne en niet met QR-codes. Deze codes worden vaak overgeplakt met andere codes, waardoor de boodschap verloren gaat.

- Een pushmelding op telefoons; dat vereist een minder proactieve houding van toeristen

Op dit moment krijgen mensen die het gebied betreden en hun social media-account openen een advertentie met de gemeentelijke 'How to Amsterdam' campagne te zien. We hebben gewerkt aan een proef om via social media pushberichten te verspreiden. Dit bleek juridisch nog niet mogelijk i.v.m. privacyregelgeving. De gemeente heeft ook uitgezocht of pushmeldingen via het NL-alert systeem verzonden kunnen worden. Helaas blijkt dat niet mogelijk omdat het NL-alert echt alleen voor zeer dringende meldingen, zoals veiligheidsmeldingen, gebruikt mag worden.

- Een 'I live here' campagne met foto's van bewoners en hun huizen

Sinds een aantal jaar is in het gebied de We Live Here campagne, met beelden van bewoners op enkele gevels in het gebied en een inlooplocatie op het Oudekerksplein 30. In de loop van het jaar komt hier een vervolg op, met nieuwe beelden en nieuwe locaties.

- Benadruk de regels op een positieve manier; wat mag er wel. Deel ook meer positieve informatie over de Wallen bij toeristenpunten.

Dit is een goed idee en zou in samenwerking met alle betrokken partners tot stand moeten komen. De gemeente zet al in op positieve informatieverbreiding door gewenste gedragingen/regels zichtbaar te maken op LED-schermen bij de receptie van hotels in en om centrum. Ook worden er

plattegronden met gewenste gedragingen bij recepties van hotels verspreid. Zie daarnaast voor aanvullend antwoord 3.6.

Advies 5.5. Een geïnformeerde start voor nieuwe inwoners

Om nieuwe bewoners en ondernemers in het Wallengebied te informeren, adviseert het Leefbaarheidspanel het volgende.

- Maak een fysiek 'starterspack' met informatie voor nieuwe bewoners en ondernemers in het Wallengebied, over het hoe, wat, waar, wanneer van de buurt (informatie over de wijkagent, waar je terecht kunt in acute noodsituaties, belangrijke telefoonnummers voor bijv. hulporganisaties, buurt- whatsapp-groepen etc.). Bespreek met bewoners wat aan dit pakket moet worden toegevoegd.

Dit is een leuk idee en er zijn ook al voorbeelden van in de stad geweest. Bijvoorbeeld in Buitenveldert, waar de pakketten vooral werden uitgedeeld aan een wat oudere doelgroep. In het Wallengebied zijn de nieuwe bewoners over het algemeen wat jonger en we denken dat digitale informatie beter bij hun behoefte aansluit.

Er is subsidie verstrekt voor de ontwikkeling van een digitaal buurtplatform. We gaan ervoor zorgen dat dit straks goed onder de aandacht wordt gebracht bij de (nieuwe) bewoners.

- Vraag een actieve rol van bewoners om nieuwelingen in de buurt wegwijst te maken en ze te betrekken bij de gemeenschap.

Dit is een leuk idee. We bespreken dit graag verder met het panel en ook welke rol het panel voor zichzelf ziet.

Advies 5.6. Meer onderling contact in de Wallen-gemeenschap

- Veel bewoners zouden het fijn vinden om onderling meer digitaal contact met elkaar te hebben, bijvoorbeeld in de vorm van whatsapp-groepen zoals die er ook al wel zijn. (Nieuwe) bewoners kunnen geïnformeerd worden over deze groepen in o.a. de buurtkrant of 'starterpack' (zie boven).

Het projectteam Leefbaarheidspanel heeft in september geïnventariseerd wie wil deelnemen aan een buurtapp-groep. Een lijst met namen, mailadressen en telefoonnummers is onder de geïnteresseerden rondgestuurd. Het opzetten van een whatsappgroep kunnen de bewoners zelf doen. Daarnaast wordt er vanuit het gebiedsprofiel samen met betrokkenen uit de Nieuwmarktbuurt (waar de Wallen ook onder vallen) gewerkt aan een multimediaal platform. Momenteel wordt verkend hoe dit het beste vorm kan krijgen. Het doel is dat nieuws uit de buurt een plek krijgt, samen met een buurtagenda.

- Veel bewoners willen graag dat de buurtkrant terugkomt (fysiek+digitaal).

We weten dat de voormalig redacteur van de buurtkrant lange tijd heeft geprobeerd om de redactie te versterken en mensen aan te trekken om de buurtkrant te realiseren en voort te zetten. Dat was erg moeilijk. Sinds dit jaar zit wel buurtinitiatief Taboe op de Zeedijk. Zij zetten hun mediakanalen en de locatie in om positieve initiatieven te faciliteren en verbintenissen te versterken voor de buurt 1011/1012. Zo programmeren ze onder andere een buurtradio en werken ze samen met creatieve ondernemers. Als er nieuwe ideeën ontstaan voor een buurtkrant, staan we daar positief tegenover. Wel willen we synergie met bestaande activiteiten en platformen stimuleren.

Advies 'een prettige leefbuurt' van het Leefbaarheidspanel Wallengebied aan het Bestuurlijk Team Aanpak Binnenstad van Amsterdam

Het Leefbaarheidspanel Wallengebied brengt haar advies uit over 3 thema's:

1. Een mooie en schone buurt
2. Een veilige buurt
3. Een prettige leefbuurt

Dit advies gaat over thema 3: een prettige leefbuurt. Het is opgesteld op basis van bijeenkomsten van het leefbaarheidspanel, overleg met de gemeente over de haalbaarheid van ideeën en in samenwerking met de Werkgroep van het panel.

Tijdens eerdere bijeenkomsten zijn er al adviezen geformuleerd over het thema prettige leefbuurt. In een document dat panelleden voor aanvang van de bijeenkomst ontvingen hebben we alle ideeën verzameld die eerder in het Leefbaarheidspanel zijn besproken om de verbondenheid met de buurt en de mensen in het Wallengebied te verbeteren. Tijdens de bijeenkomst op 26 juni heeft het Leefbaarheidspanel een aantal ideeën en initiatieven uitgekozen en deze verder uitgedacht en uitgewerkt.

Dit deeladvies bevat de uitgewerkte ideeën en initiatieven over het onderwerp prettige leefbuurt. Daarnaast zijn aanvullende ideeën, initiatieven en adviezen die al eerder zijn geformuleerd door het Leefbaarheidspanel ook opgenomen in dit conceptadvies.

Blauw = reactie van de gemeente op adviezen

1. Ontmoetingsplekken

Advies 1.1 Fysieke ontmoetingsplek: Ontmoetings- en speelplek

Het Leefbaarheidspanel wil graag een plek waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten en op een laagdrempelige manier kunnen samenkomen, zonder toegangsprijs, verplichte consumptie of met beperkte openingstijden. Panelleden willen graag een publiek toegankelijke plek waar men samen kan eten of BBQ'en. Daarnaast is er in het Wallengebied weinig ruimte voor kinderen. De dichtstbijzijnde speeltuin is de Waag, die net buiten het gebied ligt. Het panel ziet graag een plek waar kinderen kunnen spelen en ouders elkaar kunnen ontmoeten. Het Oudekerksplein of De Boomspijker zijn locaties zouden hiervoor geschikt zijn.

Het Oudekerksplein of de Boomspijker kunnen meer eigen gemaakt worden door bij We Live Here of in de Boomspijker buitenmeubels en uitleen fietsjes (en ander speelgoed) voor kinderen op te slaan. Bewoners kunnen deze dan lenen en gebruiken. Ook zou de buurt gebruik kunnen maken van de ruimte voor het organiseren van feestjes of voor pop-ups. Een ontmoetingsplaats faciliteert onderling contact in de buurt. Daarnaast normaliseert een plaats waar kinderen kunnen spelen prettig gebruik van de openbare ruimte. De openbare ruimte in het Wallengebied is niet alleen voor bezoekers, maar ook voor bewoners, ondernemers en spelende kinderen.

Deelnemers stellen voor een contributie in te voeren voor het uitlenen van buitenmeubels en kinderfietsjes of het kunnen huren van de ruimtes, zodat er meer eigenaarschap en verantwoordelijkheidsgevoel gecreëerd wordt. Ook kan de contributie worden gebruikt om meubels en kinderspeelgoed van te kopen.

In het Wallengebied zijn verschillende locaties waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten, o.a. We Live Here, De Boomspijker en ook huis De Pinto. Deze locaties worden door de gemeente gefinancierd. In Huis van de Buurt De Boomspijker is ruimte voor ontmoeting en er is een speeltuin in de binnentuin (waar ook de

in pandige BSO gebruik van maakt). Voor de gedane voorstellen zullen we contact leggen met DOCK, die het Huis van de Buurt in opdracht van het stadsdeel beheert.

Bij We Live Here lijkt de opslag voor buitenmeubels, fietsjes en ander kinderspeelgoed minder geschikt, aangezien de ruimte beperkt is.

Een prettige leefbuurt – Fysieke ontmoetingsplek

Titel:

Beschrijving: We Live Here aantrekkelijker maken De Boomsprink

Leefbaarheidspanelen Wallen

pm

Waarom is dit een goed idee? Wat levert het op?	Waarom is dit geen goed idee? Welke tegenslagen kan je bedenken?	Hoe zou je dit kunnen voorkomen?
- Onderling contact creëren - Veilige omgeving voor kinderen - Prettig gebruik normaliseren - Leerspel kunnen organiseren of pop-up	- Te weinig ruimte + te veel roerlappen - Misbruik - Waar?	- Contributie - OKP of Boomsprink

Wat is er nodig?	Wie kan dat doen?	Wat zou de eerste stap kunnen zijn?
- Meubelen om mee te nemen + speelgoed & fietsjes - Contributie?	- We Live Here + DLH2 - Oudekerk?	

Figuur 3: Werkblad advies ontmoetings- en speelplek

Aanvullende adviezen fysieke ontmoetingsplek

De deelnemers aan het Leefbaarheidspanel geven aan dat bewoners behoefte hebben aan een plek in de buurt waar ze elkaar fysiek kunnen ontmoeten, georganiseerd of spontaan. Ze hebben hiervoor de volgende suggesties.

- De al bestaande We Live Here -ruimte is een geschikte locatie om activiteiten op te zetten of verbeteringen aan te brengen. Mogelijk kan deze ruimte een rol spelen in de behoefte aan een buurtcentrum of buurtkamer. Organiseer daar activiteiten die inzetten op het leren kennen van buurtbewoners (koffiedrinken of een borrel), maar ook op het samen mooier maken van de buurt (samen tuinieren of straatvuil prikken).

We Live Here is inderdaad een geschikte locatie die op dit moment door verschillende initiatieven wordt gebruikt. Onder andere ook voor tuinieren en straatvuil prikken. Op deze locatie zit ook Wallenbuurt, die hun activiteiten organiseren op basis van vier thema's bijeenkomsten zoals wine and dine, Wallenschoon, exposities of lezingen. Bovendien werken zij samen met de onder andere de Oude Kerk, It's OK en Kanaal40.

- Plaats inklapbare bankjes die specifiek voor bewoners te gebruiken zijn. Inklapbare bankjes kunnen op slot als ze niet gebruikt worden en bewoners/ondernemers kunnen samen de sleutels hiervoor beheren.

Bewoners kunnen – als de ruimte het toelaat – voor hun eigen gevel een (inklap)bankje plaatsen. Op

grond van de Visie Openbare Ruimte is het uitgangspunt van de gemeente Amsterdam dat de openbare ruimte toegankelijk moet zijn voor iedereen en dat de openbare ruimte een plek is om te verblijven en te ontmoeten, voor iedereen. Daarom heeft het College eind 2023 bepaald dat elke vorm van 'vijandige architectuur' niet gewenst is in de stad. Volgens het beleid zijn publieke inklapbare bankjes die enkel toegankelijk zijn voor mensen met een sleutel, daarom niet toegestaan. Het bestuur wil echter wel kijken of zij aan deze wens van bewoners tegemoet kan komen, omdat het bestuur de wens tot ontmoeting graag wil ondersteunen en omdat je deze uitleg van 'vijandige architectuur' op meerdere manieren kunt interpreteren. Daarbij is wel van belang dat de direct omwonenden van de beoogde locatie ook voorstander zijn van een dergelijk bankje voor hun deur.

- Organiseer meer activiteiten voor de buurt bij ondernemers in de buurt. Bijvoorbeeld een borrel bij een van de buurtkroegen op de Zeedijk of koffiedrinken bij de Koffieschenkerij.

Een leuk en laagdrempelig initiatief dat bewoners en ondernemers zelf kunnen organiseren. Kanalen zoals een buurtapp zijn handig voor het opzetten en organiseren van dit initiatief. In de toekomst kan het buurtplatform wellicht ook ingezet worden om deze activiteiten te organiseren door mensen uit de buurt. Bij Wallenbuurt zoeken ze nog vrijwilligers die helpen dingen te organiseren of de locatie willen bemensen tijdens openstelling, bv voor het drinken van een kop koffie. Kortom, participatie van buurtbewoners zelf is hiervoor nodig.

- De ruimte voor OLHOS is een geschikte plek voor tafeltjes, gerund door OLHOS, voor bewoners.

Met OLHOS zijn we in gesprek over de omgeving rondom het museum. Bij het museum mag geen terras worden geëxploiteerd maar wellicht zijn er wel andere mogelijkheden.

- In de buurt is er een aantal ondernemers die overdag een bankje buiten hebben staan en deze 's avonds weer binnen zetten. Dat wordt als erg fijn ervaren. Kan dit meer worden gestimuleerd?

Bankjes zijn alleen toegestaan bij horeca met een terrasvergunning. Bij winkels zijn bankjes niet toegestaan. Dit onder meer in verband met de beperkte openbare ruimte.

Advies 1.2 Online ontmoetingsplek: Pubhub Wallenbuurt

Om een online ontmoetingsplaats voor de buurt te realiseren, wil het Leefbaarheidspanel graag een Pubhub lanceren. De Pubhub Wallengebied is een online omgeving voor de buurt, van de buurt. De app komt vanuit bewoners en is bedoeld als breed platform, waar gebruikers met elkaar in contact kunnen komen, informatie met elkaar delen, de organisatie en planning van activiteiten afstemmen en voor het sociaal onderhoud van de buurt.

De online omgeving biedt de mogelijkheid om op buurtniveau te communiceren met elkaar. Het platform biedt onderling contact en draagt bij aan het buurtgevoel. Er kan bijvoorbeeld ook op straatniveau gecommuniceerd worden. Het platform is ook toegankelijk voor 'Vrienden van de Wallen'.

Er moet nog verder verkend worden wat de mogelijkheden zijn van de Pubhuben hoe deze ingericht kan worden. Er zijn al verschillende ideeën voor de invulling geopperd. De online omgeving kan een manier zijn om informatie (in twee richtingen) met elkaar te delen, bijvoorbeeld aanvullende informatie over evenementen en initiatieven, over locaties en contacten op de Sociale Kaart (<https://www.socialekaart.amsterdam.nl>). Er is ook een optie op het platform voor een chatfunctie met elkaar of met de gebiedsmakelaar. Ook is er ruimte om vragen te kunnen stellen aan elkaar. Daarnaast kunnen er door het gebied QR-codes verspreid worden die bezoekers vervolgens kunnen scannen. Dan zou

het een mogelijkheid zijn om via dit platform communicatieleefregels naar toeristen te communiceren.

Om de Pubhub Wallenbuurt te kunnen opzetten, zijn er een paar belangrijke aandachtspunten:

- Niet alle bewoners zijn even digitaal onderlegd. Bij We Live Here kan ondersteuning hiervoor georganiseerd worden. De online omgeving moet ook geen vervanging worden van een fysieke ontmoetingsplek.
- Om te voorkomen dat mensen de online omgeving gaan zien als de zoveelste app, kunnen leden van het Leefbaarheidspanel fungeren als ambassadeurs. Ook kunnen er brieven met QR-codes verspreid worden om bewoners en ondernemers uit te nodigen om mee te doen met de app.
- Om dit plan te realiseren is er contact met de Pubhub en insider data nodig. Insider data kan door Stichting van de Buurt verkregen worden. Een deelnemer neemt het initiatief om contact te leggen tussen Pubhub en We Live Here.

Een goed initiatief vanuit de bewoners. Momenteel wordt vanuit de Stichting Nieuwmarktbuurt, waarin de verschillende Bizzen zijn vertegenwoordigd, ook gewerkt aan het opzetten van een online platform voor bewoners en ondernemers in de buurt. Hiervoor is een externe partij aangetrokken die het platform technisch kan opbouwen, het visueel kan vormgeven en content kan maken. Daarnaast is er ook een projectleider aangetrokken om ervoor te zorgen dat alle partijen betrokken en gehoord worden. Deze gaat er ook voor zorgen dat er content uit het gebied komt. Er is een stuurgroep waarin ook enkele culturele partners in het gebied zijn vertegenwoordigd.

Als er enkele mensen uit het leefbaarheidspanel geïnteresseerd zijn om mee te denken in dit verdere traject, dan gaan we dat organiseren. Geïnteresseerden kunnen zich melden via het mailadres leefbaarheidspanelwallen@amsterdam.nl.

Een prettige leefbuurt –

Titel: Pub hub Wallenbuurt

Beschrijving: Online omgeving voor de buurt van de buurt

Waarom is dit een goed idee? Wat levert het op?

- Tijdscheiding informatie delen
- evenementen + initiatieven
- contact > sociale buurt
- Contact onderling
- Communicatie leefregels naar toeristen
- Chat met gebiedsmakelaar
- Ruimte voor vragen
- Buurt gevoel
- Ook voor "vrienden van de Wallen"
- Kleinere communicatie (straat)

Waarom is dit geen goed idee? Welke tegenslagen kan je bedenken?

- Taalvaardigheid/digitaliteit
- Genoeg animo/adaptie?
- Zo veelste app?

Hoe zou je dit kunnen voorkomen?

- Hulp bij plaatsen digitale identiteit
- Brieven met QR codes
- Leefbaarheidspanel leden als ambassadeur

Wat is er nodig?

- Pub hub platform
- insider data

Wie kan dat doen?

- Via Rijk van Alena
- Stichting van buurt

Wat zou de eerste stap kunnen zijn?

- Contact leggen tussen Pub hub en Gorge

Figuur 4: Werkblad advies Pubhub Wallenbuurt

Aanvullende adviezen online ontmoetingsplek

Naast een fysieke ontmoetingsplek hebben de deelnemers aan het Leefbaarheidspanel ook de wens dat bewoners en ondernemers uit de buurt elkaar online kunnen vinden. Hiervoor hebben zij de volgende suggesties.

- Geef meer bekendheid aan wat er allemaal wordt georganiseerd in de buurt. Een digitaal platform is daar handig voor.

[Zie hiervoor.](#)

- Blaas de buurtkrant nieuw leven in. De buurtkrant is ook een geschikt medium om bewoners en ondernemers te informeren over wat er speelt in de buurt en wat voor activiteiten er worden georganiseerd.

We weten dat de voormalig redacteur van de buurtkrant lange tijd heeft geprobeerd om de redactie te versterken en mensen aan te trekken om de buurtkrant te realiseren en voort te zetten. Dat was erg moeilijk. Sinds dit jaar zit wel buurtinitiatief Taboe gesubsidieerd door de gemeente in een pand van de NV Zeedijk op de Zeedijk. Zij zetten hun mediakanalen en de locatie in om positieve initiatieven te faciliteren en verbintenissen te versterken voor de buurt 1011/1012. Zo programmeren ze onder andere een buurtradio en werken ze samen met creatieve ondernemers. Als er nieuwe ideeën ontstaan voor een buurtkrant vanuit bewoners of ondernemers, staan we daar positief tegenover en zullen we kijken hoe we dit kunnen faciliteren. Wel willen we synergie met bestaande activiteiten en platformen stimuleren.

- Panelleden willen graag een buurtapp opstarten.

Het projectteam Leefbaarheidspanel heeft in september 2023 geïnventariseerd wie wil deelnemen aan een buurtapp-groep. Een lijst met namen, mailadressen en telefoonnummers is onder de geïnteresseerden rondgestuurd. Het opzetten van een whatsappgroep kunnen de bewoners zelf doen.

2. Openbare ruimte

Advies 2.1 Openluchtbioscoop

Panelleden vinden dat de Nieuwmarkt veel potentie heeft als locatie voor activiteiten en initiatieven voor de buurt. De Nieuwmarkt kan gebruikt worden voor een silent disco, een locatie om te picknicken, een locatie voor een buurtbrunch of voor een openluchtbioscoop. Deelnemers waren vooral enthousiast over het idee van een openluchtbioscoop.

Een openluchtbioscoop is een leuk evenement wat verbinding kan creëren tussen buurtbewoners en -ondernemers onderling en tussen bewoners en toeristen. In de openluchtbioscoop kunnen films over Amsterdam of over de geschiedenis van Amsterdam vertoond worden. Ook kan het voorprogramma aan de omgeving verbonden worden. Voor de organisatie van de openluchtbioscoop kan ook samengewerkt worden met grote bedrijven die in de buurt gehuisvest zijn, bijvoorbeeld als sponsor.

Bij het organiseren van een openluchtbioscoop is er een aantal zaken om rekening mee te houden.

- Anderen kunnen geluidsoverlast ervaren van de bioscoopvoorstelling. Daarom is het belangrijk om van tevoren goede afspraken te maken met de buurt over bijvoorbeeld decibellen en tijden. Daarnaast is het fijn als de voorstelling niet tot te laat duurt.
- Ook is het belangrijk dat er goed contact is met handhaving, voor het geval dat het te druk wordt tijdens de vertoning van de film.

- Om zeker te zijn van genoeg budget voor de openluchtbioscoop kunnen partners zoals de gemeente of grote bedrijven in het gebied worden benaderd.
- Om te voorkomen dat de openluchtbioscoop alleen voor toeristen is en niet meer voor de buurt, kan er gekozen worden voor films die passen bij de buurt of de omgeving. Ook kunnen bewoners en ondernemers in het gebied specifiek worden uitgenodigd voor de vertoning.
- Ten slotte is het belangrijk dat de vergunning volledig en op tijd wordt aangevraagd bij de gemeente.

Om een openluchtbioscoop te realiseren op de Nieuwmarkt is er ook een aantal praktische zaken nodig, zoals apparatuur en bankjes waar de aanwezigen kunnen zitten. Ten slotte is er ook een groepje mensen nodig die de organisatie graag op zich willen nemen. De aanwezige deelnemers bij dit gesprek willen graag in de commissie om een openluchtbioscoop te organiseren.

Voor het Centrum zijn er verschillende mogelijkheden om buurtinitiatieven te financieren en te organiseren. Bewoners kunnen een subsidie aanvragen voor bewonersinitiatieven zoals een kinderspeeldag, een evenement voor de buurt of een opruimactie. Zie voor meer informatie: [Subsidie bewonersinitiatieven in Centrum](#). Voor evenementen zoals een openluchtbioscoop moet een evenementenvergunning worden aangevraagd, zie voor meer informatie [Evenement of feest organiseren - Gemeente Amsterdam](#). Op de Nieuwmarkt mogen zes evenementen per jaar worden gehouden. Het locatieprofiel wordt in de nabije toekomst herzien, daarin zullen we de wens voor meer kleinschalige initiatieven meenemen.

Een prettige leefbuurt -

Titel: De openlucht bios

Beschrijving: Gebruik nieuwmarkt voor buurt initiatieven, o.a. openluchtbioscoop, openlucht! (of silek etc... pich niet... buurt bruch...)

Leefbaarheidspanel Wallen **pm**

Waarom is dit een goed idee? Wat levert het op?	Waarom is dit géén goed idee? Welke tegenlagen kan je bedenken?	Hoe zou je dit kunnen voorkomen?
Verbinding tussen verschillende buurtbewoners, & families (?) geschiedenis, over Amsterdam samenwerking met grote bedrijven - voorproefje - verhalen - wat erg!	schiedsvelast & druk geen vergunning geen budget vankin wie gedaan door ander	goede afspraken informeren handhaving goede tijden decibellen afspreken
Wat is er nodig? sponsors, geld, vergunning, feestcomité, apparatuur, bankjes	Wie kan dat doen? Commissie, organisatie - groepje	Wat zou de eerste stap kunnen zijn? - toestemming gemeente - Wie doet er mee??!!

Figuur 5: Werkblad advies openluchtbioscoop

Advies 2.2 Boombankjes

Het Leefbaarheidspanel ziet graag meer bankjes in de buurt, met name ronde bankjes die om bomen staan. Deze bankjes bieden ruimte tot ontmoeting voor buurtbewoners. Ook kunnen er op ronde bankjes

meerdere mensen tegelijk zitten, zonder dat ze per se samen op een bankje zitten, door de vorm van de bank. Door bankjes te plaatsen rond bomen, wordt gebruik gemaakt van ruimte die nu nog niet wordt benut. Hoe meer bankjes er geplaatst worden in het gebied, hoe minder overlast er ervaren wordt bij specifieke bankjes.

Bij het plaatsen van boombankjes moet er wel op een aantal zaken gelet worden:

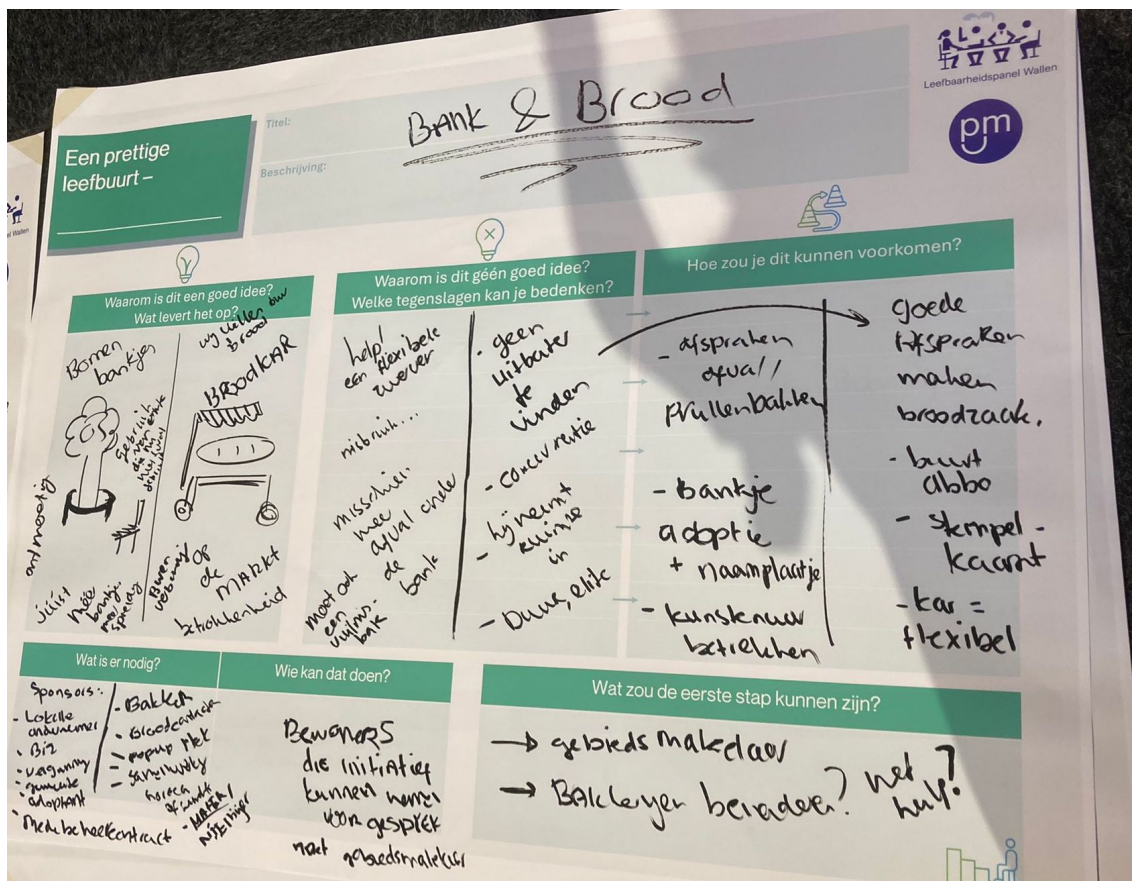
- Het kan zijn dat er ongewenst gebruik gemaakt wordt van bankjes door bijvoorbeeld slapers. Dit is door de vorm van de bankjes echter minder waarschijnlijk.
- Daarnaast is er een risico dat er meer afval onder bankjes terecht zal komen, waardoor de straat er rommeliger uit komt te zien. Dit kan ondervangen worden door een kleine vuilnisbak naast de bankjes te plaatsen. Daarnaast geven panelleden aan graag een bankje te willen adopteren, wat inhoudt dat ze zorgen dat het bankje netjes en schoon blijft.

Het panel geeft aan dat er behoefte is aan meer bankjes in de buurt. De gemeente krijgt echter ook vaak klachten, dat de bankjes voornamelijk gebruikt worden door bezoekers die (vaak laat op de avond) voor overlast zorgen. De gemeente is daarom terughoudend met het plaatsen van (extra) bankjes in dit gebied. Wel is er recent een grote boombank geplaatst op het pleintje tegenover de Nieuwmarkt, naast de Flesseman in het kader van een Centrum Begrootplan.

Voor het uitwerken van dit idee is een aantal zaken nodig.

- Ten eerste is er een vergunning van de gemeente nodig voor het plaatsen van de bankjes.
- Ook zijn er sponsors nodig voor de realisatie en adopteren van de bankjes. Sponsors kunnen ondernemers, bewoners of de gemeente zijn. Bewoners en ondernemers kunnen via medebeheerscontract een bankje adopteren.
- Een eerste stap kan zijn voor bewoners om het gesprek hierover aan te gaan met de gemeente, met begeleiding van bijvoorbeeld de gebiedsmakelaar.

De gemeente geeft geen vergunning af voor bankjes, hooguit voor een terras bij horeca. Bewoners kunnen wel, bv via de gebiedsmakelaar, een verzoek indienen voor een bankje. Belangrijk is dat alle omwonenden hier positief tegenover staan en het ook ruimtelijk inpasbaar is. Ook via initiatieven zoals Centrum Begroot kunnen bewoners en ondernemers een aanvraag doen voor een bankje, zoals hierboven benoemd bij de boombank op het plein tegenover de Nieuwmarkt.

Figuur 6: Werkblad advies boombankjes en broodkar

Advies 2.3 Broodkar

Het Leefbaarheidspanel heeft al eerder aangegeven dat een goede bakker wordt gemist in het Wallengebied. In verband met de hoge huurprijzen in het Wallengebied is het heel ingewikkeld om een sluitend businessplan te maken voor een 'gewone' bakker. Een bakker zal een hoge prijs moeten vragen voor zijn broden, waardoor er minder klanten komen. Om toch vers brood te kunnen kopen in het Wallengebied, zonder dat een bakker hoge huurprijzen hoeft te betalen, ziet het Leefbaarheidspanel graag een mobiele broodkar of kraam van een bakker in het gebied. Een bakkerskraam of kar is fijn voor bewoners om daar hun brood te kopen. Ook komen bewoners elkaar tegen en biedt de kar dus gelegenheid tot ontmoeting.

Voor het realiseren van een broodkar op de Wallen is er een aantal aandachtspunten:

- Ten eerste moet er een bakker gevonden worden die de broodkar zou willen uitbaten. Hiervoor is het belangrijk om in gesprek te gaan met bakkers en goede afspraken te maken. Bewoners zouden bijvoorbeeld een abonnement kunnen nemen op de broodkar, om de bakker zekerheid te bieden van inkomsten. Om te voorkomen dat de broodkar te duur wordt of alleen voor elite, kunnen er ook afspraken gemaakt worden voor een stempelkaart waarbij trouwe klanten eens in de zoveel tijd een gratis brood kunnen krijgen.
- Voor het benaderen van bakkers moet er ook rekening gehouden worden met de bakkerskraam die op zaterdag op de markt staat en dus concurrentie krijgt.
- Ook moet er goed gekeken worden of er ruimte is voor een broodkar op de Nieuwmarkt en waar deze zou kunnen staan.
- Een andere optie is een samenwerking aangaan met horeca in de buurt en de bakker die brood levert

aan deze horeca. De bakker die brood levert aan horeca zou wellicht ook brood kunnen leveren aan bewoners.

- Een eerste stap die gezet kan worden is het benaderen van bakkerijen en horeca of zij interesse hebben voor dit plan. Bakkerij Mater heeft bijvoorbeeld een karretje en de Gebroeders Niemeijer zitten niet ver van het gebied op de Nieuwendijk. Bewoners zouden in gesprek kunnen gaan met bakkers met hulp van bijvoorbeeld de gebiedsmakelaar.

Het gemeentelijke beleid in de binnenstad luidt dat de er geen nieuwe ventvergunningen meer af worden gegeven, in verband met de beperkte openbare ruimte en het omvangrijke aanbod aan voedselwaren. De ambitie is juist om verkoopplekken in de openbare ruimte uit te faseren. Het bestuur wil wel andere mogelijkheden onderzoeken.

Voor staanplaatsen in de openbare ruimte geldt het ruimtelijk-economische beleidskader voor verkooppunten in de openbare ruimte, waarbij rekening wordt gehouden met de Europese regelgeving voor schaarse vergunningen. Dit verloopt via loting en eventueel op basis van selectiecriteria zoals het assortiment. De vergunning daarvoor wordt vervolgens vrijgegeven voor open inschrijving zodat iedere ondernemer met interesse in deze staanplaats hierop kan reageren.

Daarnaast is er de optie van een vaste marktplaats. Een ondernemer moet zich hiervoor aanmelden bij het Gemeenteloket waarbij de persoon solliciteert naar een plek op de markt. De Nieuwmarkt heeft in totaal 15 plaatsen, hiervan zijn er 2 geschikt voor het plaatsen van een eigen verkoopinrichting (oftewel EVI, bijvoorbeeld een truck). Hier is nog ruimte voor; dit is dus een mogelijkheid. Verder zijn er ongeveer 5 plekken beschikbaar voor sollicitanten. Echter, als het wat mooier weer is, stromen deze plekken snel vol. Dan hebben marktondernemers die al langer ingeschreven staan een hoger recht om de vrije plaats in te nemen, waardoor de broodondernemer mogelijk achter het net vist.

Een andere optie is om brood af te nemen bij horeca. Dit is op korte termijn haalbaarder. De ruime keuze aan horeca biedt mogelijkheden voor de buurt. Als deze wens vanuit bewoners er is, zou er een vraag uitgezet kunnen worden via de straatmanager op het online platform voor ondernemers 'Chainels'.

Aanvullende adviezen openbare ruimte

Deelnemers aan het Leefbaarheidspanel vinden dat er meer plekken en voorzieningen zouden moeten zijn die te gebruiken zijn door iedereen. Dit zijn meer 'publieke' plekken, waar gebruik van kan worden gemaakt voor initiatieven, waar je buiten kunt zijn en waar je bijvoorbeeld buurtgenoten kunt ontmoeten.

- Het uiteinde van de Nieuwmarkt is een geschikte locatie voor ontmoeting in de openbare ruimte. Dit vraagt wel aanpassing en investering.
 - Maak de ruimte toegankelijker en aantrekkelijker. Nu is er een taxistandplaats naast de banken, dat is niet prettig. Het plaatsen van plantenbakken, zoals die op de Nieuwmarkt, zou de plek aantrekkelijker maken.

Wij zien het potentieel van de zuidzijde van de Nieuwmarkt. De mozaïekbanken zijn recent opgeknapt en om een grotere kwaliteitsslag (inclusief vergroening) te slaan zou de taxistandplaats (deels) opgeheven moeten worden. Dat kan nog niet omdat er geen alternatieve locatie in zicht is. Daarnaast is deze locatie aangewezen als voorkeurslocatie voor een nieuwe overslagplaats voor logistiek over water, waardoor er geen ruimte meer is om er een aantrekkelijke ontmoetingsplaats van te maken.

Het plaatsen van nieuwe plantenbakken in de openbare ruimte wordt, in principe, niet meer

door de gemeente gefaciliteerd of gefinancierd, omdat het nauwelijks bijdraagt aan ecologie en biodiversiteit. Wel biedt de gemeente waar mogelijk ruimte voor vergroening in de volle grond. Of dat op de Nieuwmarkt mogelijk is, gaan we na.

- Zorg voor een prettige plek om te zitten voor de buurt. Dit kan bijvoorbeeld door een box met tafeltjes en stoeltjes neer te zetten (waar bewoners een sleutel van hebben) of opklapbare bankjes te plaatsen. Nu staan de twee mozaïek-banken te ver van elkaar af om een gesprek te hebben.

Dit idee zullen we onderzoeken. Er moet dan bijvoorbeeld een beheerder gevonden worden en ruimte waar deze box kan staan.

- Ook is het een geschikte ruimte om activiteiten te organiseren. Stel meer geld beschikbaar om dergelijke initiatieven te kunnen organiseren.

Voor het Centrum zijn er verschillende mogelijkheden om buurtinitiatieven te financieren en te organiseren. Bewoners kunnen een subsidie aanvragen voor bewonersinitiatieven zoals een kinderspeeldag, een buurtdiner of een opruimactie. Zie voor meer informatie: [Subsidie bewonersinitiatieven in Centrum](#).

- Er zijn veel lege panden en ruimtes, gebruik deze voor initiatieven uit de creatieve sector. Bijvoorbeeld een tentoonstelling.

Dit is besproken met de NV Zeedijk. Een deel van de leegstaande ruimtes is van hen en deze hebben zij nodig om wisselingen (bv i.v.m. verbouwing) te faciliteren. NV Zeedijk staat open voor pop-ups op de lege locaties, mits dit zelfstandige ondernemers zijn met een duidelijk businessplan. Ondernemers kunnen hier zelf een verzoek voor indienen.

- Maak bewonersloketten toegankelijker, beter herkenbaar en meer uitnodigend. Gebruik de bewonersloketten ook voor positieve zaken en het stimuleren van initiatieven, niet alleen voor klachten.

Indien de vergunning verleend wordt in Q3 van dit jaar is de verwachting dat het handavingssteunpunt bij Houthandel Schmidt, Oudezijds Achterburgwal 53, in Q2-Q3 2025 wordt opgeleverd. Het is de bedoeling dat dit een plek wordt waar de 'overheid haar gezicht meer kan laten zien': Meer zichtbare aanwezigheid van politie/handhaving/hosts (wijkprofessionals) in de wijk, maar ook voor bijvoorbeeld informatiebijeenkomsten over projecten/werkzaamheden/ Aanpak Binnenstad. Dit is niet een nieuw politiebureau. De precieze invulling wordt nog uitgewerkt. Daarnaast houdt de gebiedsmakelaar 2x per maand een spreekuur bij We Live Here (Oudekerksplein 30) waar bewoners met vragen en ideeën terecht kunnen.

- Plaats heel veel bankjes langs de kade van de grachten.

Bankjes zijn fijn om op te zitten voor bewoners en passanten langs de grachten. Helaas krijgt de gemeente ook veel klachten van overlast van mensen die vaak laat op de avond nog op de bankjes praten en drinken. De gemeente is daarom in drukke gebieden en vlakbij woningen terughoudend met het plaatsen van bankjes.

- Stimuleer winkels voor bewoners in de buurt. Bijvoorbeeld een bakker of een buurtwinkel.

In verband met de hoge huurprijzen in het Wallengebied is het heel ingewikkeld om een sluitend businessplan te maken voor bijvoorbeeld een 'gewone' bakker. Een bakker zal een hoge prijs

moeten vragen voor zijn broden, de consument is daardoor eerder geneigd naar de supermarkt te gaan. Dit leidt tot minder omzet en vaak faillissement. Met partners als de NV Zeedijk en Stadsgoed werkt de Gemeente wel samen aan betaalbare bedrijfsruimte voor (startende) ondernemers. Daarnaast voeren we met diverse vastgoedeigenaren het gesprek over het belang van betaalbare bedrijfsruimte voor de buurt. Dit heeft helaas niet altijd het gewenste resultaat. Lastig in deze discussie is dat particulier vastgoedbezit vaak ook een pensioen- of inkomensvoorziening is voor de pandeigenaar.

- Breng de straatfeesten terug

Sinds 2023 wordt in samenwerking tussen bewoners en ondernemers het Wallenfestival georganiseerd. De tweede editie van het Wallen Festival vond in 2024 plaats op 22 en 23 juni. De zes BIZ-zen in het gebied, culturele en maatschappelijke instellingen, bewoners en cultuurmakers trekken gezamenlijk op en organiseren verschillende activiteiten om de grote diversiteit van de oude binnenstad te laten zien. Verder worden onder andere de Hartjesdagen op de Zeedijk, Chinees nieuwjaar en de Aprilfeesten op de Nieuwmarkt georganiseerd. Straatfeesten kunnen bewoners of ondernemers zelf organiseren. Hiervoor kan ook een subsidie worden aangevraagd, zie Subsidie Bewonersinitiatieven in Centrum - Gemeente Amsterdam.

3. Sfeer, uitstraling en groen

Advies 3.1 Fietsparkeren voor bewoners

Op dit moment zijn de fietsparkeerplekken in het Wallengebied schaars. Panelleden willen graag een goed plan om fietsparkeren beter in te richten. Om een plan hiervoor te realiseren is het belangrijk dat er een goede uitwerking komt van het plan. Daarnaast is het belangrijk dat bewoners met een goede argumentatie komen voor dit plan. Een eerste stap hierin is een locatieonderzoek en onderzoek bij bewoners voor wat geschikte plekken kunnen zijn.

De invulling van meer fietsparkeerplekken kan op verschillende manieren. Er kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van de ruimte op het water in de grachten. Bewoners zouden hun fietsen op een fietsboot of op een ponton aan de damwanden kunnen parkeren. Ook zouden fietsen mogelijk op damwanden geparkeerd kunnen worden. Een andere manier om fietsparkeren voor bewoners en ondernemers te realiseren is om hen tegen een gereduceerd tarief in een fietsgarage te laten parkeren.

Door fietsparkeerplekken op de damwanden te faciliteren komt er meer ruimte op straat en krijgt de straat een minder rommelige aanblik. Ook wordt de rest van het verkeer niet gestoord als iemand een fiets op de damwanden parkeert. Het realiseren van fietsparkeerplekken op damwanden alleen voor bewoners kost weliswaar geld, maar is niet heel duur. Daarnaast hoeft er niet iets bestaands te worden opgeheven bij het uitvoeren van dit idee.

Bij het uitbreiden van fietsparkeerplekken moet er wel met een aantal zaken rekening gehouden worden:

- De aanblik van geparkeerde fietsen op de damwand is niet mooi. Het realiseren van fietsparkeerplekken op de damwand kan daarom gecombineerd worden met een groene rand.
- Ook kan niet op elke locatie in het gebied een fietsparkeerplek worden gecreëerd op de damwanden. Sommige bewoners zullen dan moeten lopen met hun fiets naar een plek om hun fiets te parkeren. De vraag is of bewoners dan wel gebruik zullen maken van de parkeerplekken. Door goede voorlichting kan dit worden ondervangen.
- Daarnaast zijn de damwanden maar tijdelijk, want na het kadeherstel zijn de damwanden niet meer

Om de fietsparkeerplekken in de openbare ruimte alleen toegankelijk te maken voor bewoners, kan je werken met abonnementen – net zoals met auto parkeren.

Een prettige leefbuurt - Sfeer, uitstraling & groen

Titel: Fietsen

Beschrijving: Meer fietsparkeerplekken → Fietsboot / damwand parkeer - fiets parkeren op de damwand constructie - ~~aanv.~~ plek tegen gereduceerd tarief bij garages

Waarom is dit een goed idee?
Wat levert het op?

- fietsparkeerplekken op de damwand (aanv. voor bewoners)
- Meer ruimte op straat
- minder rommelige aanblik
- je hoe te niks op te hebben - schuift voor verkeer niet

Waarom is dit géén goed idee?
Welke tegenslagen kan je bedenken?

- het is maar tijdelijk
- aanblik
- Bewoners moeten lopen met hun fiets
- Het kost geld (?)
- Kan lang duren
- Meer bezwaarschriften?
- Het is openbare ruimte voor iedereen

Hoe zou je dit kunnen voorkomen?

- ~~Het kost geld~~
- Groene rand
- eventueel hergebruiken
- goede voorlichting
- Meer gericht wegknippen
- abonnements, net als autoparkeren

Wat is er nodig?

- goede uitwerking
- beargumenteren waarom het wel kan - uitstraling bij bewoners

Wie kan dat doen?

- in advies uitwerken
- gemeente

Wat zou de eerste stap kunnen zijn?

- lokatie onderzoek + onderzoek bij bewoners

Aanvullende adviezen sfeer & uitstraling

- Gebruik verlichting om de sfeer in een straat te verbeteren. Dit kan door middel van lampen, maar ook door lichtere bestrating te gebruiken (zie ook de ideeën over verlichting in de andere deeladviezen).

belicht kunnen worden. Daarnaast heeft de gemeente recent ook een Aan/Uit controle laten uitvoeren voor het hele Wallengebied. Daaruit kwamen slechts vijf storingen naar voren, wat betekent dat bijna alle openbare verlichting werkt.

Voor het aanlichten van bijvoorbeeld panden maken we op verschillende plekken in de binnenstad al gebruik van een extra lichtbron vanuit de kroonlantaarns (de lantaarns die langs de grachten staan). Het advies over het gebruik van lichtere bestrating geven we door aan afdelingen binnen de gemeente die werken aan de inrichting van de openbare ruimte. De bestrating zal echter alleen vervangen worden bij een herinrichting van een desbetreffende straat. Dit komt doordat de kosten voor het vernieuwen van de bestrating heel hoog zijn, en qua vernieuwing van de bestrating er urgentere opgaven in de stad zijn.

- Cluster 'lelijke dingen', zoals verbodsborden, fietsenrekken en vuilcontainers om de buurt mooier te maken.

Dit is een goed en uitvoerbaar idee. Daarom zijn we, op eerder advies van het Leefbaarheidspanel, een proef gestart met het verwijderen van informatieborden. Op de Liesdelsluis (brug 207) bij de Lange Niezel over de Oudezijds Voorburgwal en brug 206 Oudekerksbrug bij de Oudekennissteeg over de Oudezijds Voorburgwal zijn verbodsborden verwijderd. Daarvoor in de plaats zijn verbodsstickers op afvalbakken geplaatst. Te zijner tijd zal deze actie geëvalueerd worden.

- Projecteer verboden op de straat of op het water.

In 2022/2023 is er een proef gedaan met waarschuwingen die op straat werden geprojecteerd, met de boodschap dat mensen geen drugs van straatdealers moeten kopen. In de Monnikenstraat hebben we de campagne boodschap geprojecteerd op 3 locaties: 2x op de tegenoverliggende panden en 1x op de straat. De proef met projecties is positief geëvalueerd en wordt voortgezet. Op dit moment wordt er gewerkt aan het verplaatsen van de projectoren naar 3 panden van NV Zeedijk.

- Bewoners die overlast ervaren van groep vormende toeristen of dealers kunnen baat hebben bij het plaatsen van een felle lamp aan de gevel die op afstand te bedienen is. Een groepje ondernemers in het Wallengebied experimenteert hiermee en dat bevalt goed. Dit vereist mogelijk dat de regels hiervoor voor bewoners worden versoepeld.

Bevestiging van objecten aan de gevel is helaas niet zomaar toegestaan, zeker niet als het pand een monument is. De regels zijn vastgelegd in de welstandsnota 'De Schoonheid van Amsterdam'. De gevels aan zich zijn in het bestemmingsplan beschermd door er een bepaalde 'orde' aan te geven, waardoor het monumentale karakter in de binnenstad beschermd blijft. Wel kunnen mensen dit zelf achter hun raam aanbrengen.

- Maak een fietsenplan voor de buurt.

De ruimte voor meer fietsparkeerplaatsen is - zeker in het Wallengebied - beperkt. Geen fietsen in een bepaald gebied betekent dat ook bewoners hun fiets hier niet meer kunnen parkeren. De handhavers kunnen immers geen onderscheid maken tussen bewonersfietsen en bezoekersfietsen. Daarnaast zal er een waterbedeffect ontstaan in delen van Wallen waar je wel mag parkeren. Het maken van een fietsenplan met nieuwe gebieden waar je geen fietsen mag parkeren, vraagt ook om aanwijsgelieden, waarop gehandhaafd wordt. Dit is wegens beperkte capaciteit niet mogelijk.

Om fietsparkeervoorzieningen langs de gracht te realiseren, zullen we autoparkeerplekken moeten opheffen. De wens en haalbaarheid hiervoor gaan we onderzoeken. Te zijner tijd zal er mogelijk een

aantal parkeerplekken in het gebied worden opgeheven. Deze ruimte kan dan bv. ten goede komen aan fiets parkeren. Zie ook de beantwoording hiervoor over fietsvoorzieningen op de damwanden.

- Maak het Oudekerksplein mooier;
 - Breng verlichting aan die de schoonheid van de plek uitlicht en het plein veiliger maakt.

Voor het aanlichten van panden maken we op verschillende plekken in de binnenstad al gebruik van een extra lichtbron vanuit de kroonlantaarns (de lantaarns die langs de grachten staan). Deze optie is energiezuiniger en eenvoudiger te realiseren dan aanlichting van losse panden zoals dat voorheen vaak werd gedaan. Daarnaast is het doel om de binnenstad zo gelijkmatig te verlichten; dit komt het veiligheidsgevoel uiteindelijk ten goede. Het uitlichten van bepaalde panden kan het lichtplan nl. verstoren waardoor sommige plekken juist donkerder en onveiliger ogen.
 - Vul de kale ruimte onder bomen in.

De kale boomspiegels zijn in mei 2024 geïnventariseerd. Samen met betrokken bewoners kijken we naar medebeheer van de boomspiegels. De vergroening van de eerste boomspiegel is in september gestart. Verdere vergroening van de boomspiegels staat op de planning.
 - Plaats de bankjes rond de bomen terug, bijvoorbeeld met een opklapbare zitting met de sleutel voor bewoners/bij We Live Here.

Zie hiervoor beantwoording van idee 1; bankjes met een opklapbare zitting worden door de gemeenteraad gezien als vijandige architectuur. Het bestuur zal daarom niet akkoord gaan met opklapbare bankjes. Wel kunnen we de wenselijkheid van 'gewone' bankjes rondom de bomen onderzoeken (waarbij we weten dat bankjes vaak ook leiden tot klachten over overlast).
- Maak bij de Nieuwmarkt een grote openbare toiletvoorziening, inclusief wegbordjes ernaartoe, zodat handhavers en bewoners daarnaar kunnen verwijzen.

Hoewel de gemeenteraad heeft aangegeven dat er een wens is voor het uitbreiden van de toiletvoorzieningen in de stad, zijn openbare toiletvoorzieningen erg lastig in te passen specifiek op een locatie als de Nieuwmarkt. De openbare ruimte hiervoor, is zowel boven als onder de grond beperkt. Daarnaast neemt het vergunningenproces vaak veel tijd in beslag omdat het lastig is met alle belanghebbenden in de directe omgeving tot een geschikte plek te komen.

Advies 3.2 Stadspark Nieuwmarkt

Het Leefbaarheidspanel wil graag meer en groter groen in de buurt en ziet de noordkant van de Nieuwmarkt als een geschikte plek voor een postzegelpark. In dit parkje zouden struiken, bomen, een kleine speeltuin en bankjes een soort mini-Vondelpark kunnen vormen. Een postzegelpark in de buurt is een fijne plek om te zitten en anderen in het groen te ontmoeten. Ook is het een openbare plek, die gratis toegankelijk is voor iedereen. Daarnaast is een park goed voor de biodiversiteit en draagt het bij aan de hittebestendigheid van de stad. Bovendien is een parkje mooi.

Voor het Stadspark Nieuwmarkt moet er met een aantal zaken rekening gehouden worden.

- Om ervoor te zorgen dat het parkje in goede staat blijft, niet rommelig wordt of er delen kapot worden gemaakt, stelt het Leefbaarheidspanel voor om een pool van mensen in te stellen die zich

verantwoordelijk voelt voor het stadspark. Deze pool mensen onderhoudt het park en maakt dit schoon.

- Voor de behoeften om het park te onderhouden heeft deze pool een budget nodig. Er moet uitgezocht worden op wat voor wijze dit verkregen kan worden.
- Daarnaast is er een risico dat het parkje veel zwervers en verslaafden aantrekt waardoor het geen fijne plek zal zijn om te verblijven. Vijandige architectuur is geen optie, maar er kan wel gewerkt worden met bijvoorbeeld 'vijandig groen'. Daarbij stellen deelnemers voor om bankjes met een S-vorm te plaatsen of stoeltjes in een afsluitbare opslag te plaatsen.

Voor de zomer is er een definitief ontwerp vastgesteld voor de noordzijde van de Nieuwmarkt, het zogenoemde Brederoplein. Op verzoek van de buurt plaatsen we hier meer fietsenrekken op de vrijgekomen parkeerplaatsen. Ook maken we ruimte voor een overslagplaats voor logistiek over water. We trekken de pleininrichting van de Nieuwmarkt door tot aan het water en maken er fietsparkeerplekken bij. We leggen inritblokken aan met daartussen een informele fietsroute over de Nieuwmarkt. Hierdoor krijgen fietsers en voetgangers meer ruimte op de Nieuwmarkt. Autoverkeer van oostzijde naar westzijde van de Nieuwmarkt rijdt voortaan om via de Bantammerbrug en tijdens uitgaansavonden wordt er een taxi pop-upstrook ingesteld. Na gesprekken met omwonenden is besloten geen extra bankjes te plaatsen aan deze zijde van het plein. Dit voorstel is daarom niet haalbaar.

Een prettige leefbuurt - sfeer, uitstraling & groen

Titel: Stadspark Nieuwmarkt

Beschrijving: struiken, bomen, speeltuin, postzegelpad, overslagplaats, mini-Vondelpark

Leefbaarheidspanel Wallen

pm

Waarom is dit een goed idee? Wat levert het op?	Waarom is dit geen goed idee? Welke tegenslagen kan je bedenken?	Hoe zou je dit kunnen voorkomen?
- openbaar, gratis - een plek om te zitten, Samen & in het groen ontmoeten - goed voor natuur, biodiversiteit - hittebestendig - het is mooi	- alles wordt gesloopt - het wordt een bende - alleen maar zwervers verzamelen	- Pool van mensen die zich <u>zeker</u> voelt & schoonmaakt - budget voor spullen - "vijandig groen" - Bankje - Stoelen in een afsluitbare opslag

Wat is er nodig?	Wie kan dat doen?

Wat zou de eerste stap kunnen zijn?

Initiatief gemeente
direct aanwonenden uitnodigen
voor ideeën - avond

Figuur 8: Werkblad advies Stadspark Nieuwmarkt

Advies 3.3 Stadsparkadijs

Panelleden willen graag meer en groter groen om te verblijven. Deelnemers willen graag grote bomen in een gebied dat groter is dan een klein parkje. Zij adviseren de gemeente dit stedenbouwkundig aan te pakken, naast particuliere initiatieven voor kleinere groenplekjes zoals geveltuintjes. Aan het einde van de

Jodenbreestraat, op het Mr Visserplein zou een geschikte locatie zijn voor dit stadsparadijs.

Groter groen creëert een gezondere leefomgeving die meer hittebestendig is. Een stadsparadijs kan de biodiversiteit in de stad bevorderen en ook meer fauna, zoals vogels aantrekken in het centrum. Daarnaast stimuleert groot groen beschaafder en meer harmonieus gedrag onder bewoners, ondernemers en bezoekers. Panelleden geven aan dat het zien van groen hen gelukkiger maakt. Ook stimuleert groot groen onderling contact tussen bewoners, doordat een stadsparadijs ook kan functioneren als ontmoetingsplek.

Voor het realiseren van een Stadsparadijs is er een aantal aandachtspunten:

- Een valkuil bij dit idee is echter dat onvoldoende beheer en onderhoud of een gebrek aan duidelijke afspraken kan leiden tot achterstallig onderhoud.
- Daarnaast is er een risico dat een ondeskundige aanplant en soortkeuze ervoor kan zorgen dat het stadsparadijs niet groeit op de manier die het panel voor ogen heeft. Om dit te ondervangen in het belangrijk dat er goede regie is op het proces en dat deskundigen betrokken worden. De regie ligt hier bij de overheid, in samenspraak met bewoners. Ook zou een buurtconciërge of een direct aanspreekpunt kunnen helpen bij het beheer en onderhoud van het stadsparadijs.
- Om het stadsparadijs te realiseren is visie en inzet nodig. Om het stadsparadijs te realiseren moet er een politieke keuze gemaakt worden om dit te willen.
- Daarnaast is er ook tijd nodig voor de planontwikkeling en voor het onderhoud. Bewoners en gemeente hebben hier beiden een rol in. Het initiatief zou bij de gemeente liggen.

In de huidige situatie zijn er een paar banken met olijfbomen waar veel dak- en thuislozen zitten. In de afgelopen jaren zijn plannen voor verdere vergroening afgewezen, omdat Knowledge Mile Park om duurzaamheidsredenen enkel vergroent in de volle grond. Serieuzere ingrepen zijn kostbaar en niet geschikt voor tijdelijke inrichting, omdat er op de langere termijn een andere invulling voor het plein moet komen (zie volgende alinea). Wel is de optie voor straatkunst op de grond voorbij gekomen.

Een eerste stap is het plannen van een overleg tussen bewoners en de gemeente en het verantwoordelijk stellen van een ambtenaar voor de bovenstaande wensen. Een transformatie van de openbare ruimte (zoals beschreven in de [Verkenning Oostelijke Binnenstad](#)) biedt op termijn kansen voor een herinrichting. Maar dan zal eerst de infrastructuur moeten worden aangepast om die ruimte te scheppen. In 2025 gaan we daar een begin mee maken. Zo wordt, op plekken waar dit kan, de Weesperstraat versmald tot een eenbaansweg. Stadsdeel Centrum heeft bewoners en ondernemers betrokken bij het nadenken over de toekomstige inrichting en gebruik van het Mr. Visserplein, de Valkenburgerstraat en de Weesperstraat. Aan het stadsdeel heeft adviesbureau De Wijde Blik gevraagd om als vervolg op de Verkenning Oostelijke Binnenstad deze dromen en wensen te inventariseren, het gesprek met de gebruikers van het gebied te voeren en dit te documenteren. De resultaten hiervan zijn vastgelegd in het [Eindverslag peiling Toekomstperspectief Valkenburgerstraat Mr. Visserplein Weesperstraat](#). Deze resultaten zijn aangeboden aan de stadsdeelcommissie van Centrum en bieden mogelijk inspiratie bij toekomstige herontwikkelingen.

Een prettige leefbuurt – Speer, uitstraling & Groen

Titel: Stadsparadijs

Beschrijving: Meer en groot groen om in te zijn. meer soorten
grote bomen, grote gebieden
pak het stedenbouwkundig (grootschaliger) aan; naast particuliere initiatieven

Leefbaarheidspanelen Wallen

pm

Waarom is dit een goed idee? Wat levert het op?	Waarom is dit géén goed idee? Welke tegenslagen kan je bedenken?	Hoe zou je dit kunnen voorkomen?
- gezondere leefomgeving - minder hitte - stimuleert beschaafde gedrag - meer harmonieus je wordt er gelukkiger van om groen te zien - stimuleert onderling contact bewoners - meer fauna in de stad (vogels) + water - aan trekken voor biodiversiteit	- Onvoldoende beheer/onderhoud - geen duidelijke afspraken - beperkte ondeskundige aanplant + voortbouw - Klimaatcrisis - politieke keuzes	- goede regie + deskundig & lange termijn bij overheid, in samenspraak met bewoners + een buurtwaker - direct aanspreekpunt/verantwoordelijke bij de gemeente
Wat is er nodig? visie inzet tijd voor plantsoen uitwerking tijd voor onderhoud	Wie kan dat doen? bewoners & gemeente → initiatief	Wat zou de eerste stap kunnen zijn? - overleg tussen bewoners en gemeente - een ambtenaar die hiervoor verantw. h. neemt

Figuur 9: Werkblad advies Stadsparadijs

Aanvullende adviezen groen

Groene plekken en plekken waar weinig auto's rijden worden als prettig ervaren. Hier kunnen bewoners elkaar ook ontmoeten. Het zou fijn zijn als er meer van dat soort plekken zijn. Het Leefbaarheidspanel heeft hiervoor de volgende suggesties.

- Stimuleer meer groen in de buurt. Meer groen langs gebouwen is een goede manier om het buurtkarakter te behouden.

De openbare ruimte in het Wallengebied is beperkt, maar waar het kan stimuleert de gemeente meer groen in de buurt. Het is voor inwoners en ondernemers van Amsterdam mogelijk om in medebeheer groen te onderhouden, zoals bijvoorbeeld in de vorm van een geveltuin, het adopteren van een boomtuintje of gevelgroen. Zie voor meer informatie [Groene stad - Gemeente Amsterdam](#). Onlangs zijn we samen met buurtbewoners aan de slag gegaan om boomspiegels te vergroenen. Bewoners konden zich hiervoor aanmelden en met een medebeheercontract de boomspiegels beplanten. Verdere vergroening in de stad is beperkt mogelijk wegens het monumentale karakter van panden.

- Bij het aanleggen van een geveltuintje of een plantenbak, geef het een hoge rand en plaats grote planten. Dit voorkomt vertrappen of gebruik om pakketjes te verstopten.

Het is toegestaan om een lage afscheiding in de geveltuin te plaatsen. Dit mogen bewoners zelf doen, de gemeente legt dit niet aan. Een hoge afscheiding biedt juist meer kans op het verstopten van bijvoorbeeld drugs en bemoeilijkt het schoonmaken. Het is natuurlijk vervelend als beplanting wordt vertrapt. Daarom is er veel mogelijk qua beplanting, waarbij het wel belangrijk is dat het cameratoezicht niet belemmert.

- Laat iemand het groen beheren en geef advies in het goed onderhouden hiervan. Stimuleer het samen beheren van groen en het samen tuinieren.

Het groen wat door bewoners of ondernemers wordt aangevraagd, is in zelf- of in medebeheer. Dat betekent dat de gemeente het aanleggen van een geveltuintje faciliteert en dat de bewoner of ondernemer verantwoordelijk is voor het onderhoud en het plaatsen van de beplanting. Sommige boomspiegels kunnen worden geadopteerd. Bewoners/ondernemers kunnen in deze boomspiegel dan zelf plantjes planten en deze onderhouden.

Het plaatsen van nieuwe plantenbakken in de openbare ruimte wordt, in principe, niet meer door de gemeente gefaciliteerd of gefinancierd. Zie hiervoor onder aanvullende adviezen openbare ruimte

- Breng de bomen terug op het Oudekerksplein.

De bomen zijn in 2023 terug geplant en zorgen voor een groene uitstraling van het Oudekerksplein.

- Richt de tijdelijke damwanden in met meer groen.

Het Wallengebied is beschermd stadsgezicht. Het groen op de damwanden mag hier niet hoger zijn dan het straatniveau, zodat het groen het ruimtelijk profiel van de gracht niet aantast, of het zicht op het water ontnemt. Om deze reden is het groen op verschillende damwanden afgelopen tijd gemaaid. We gaan uitzoeken hoe we de damwanden op andere stukken kunnen vergroenen, of verbeteren.

Bijlage II: Hoe is dit advies tot stand gekomen?

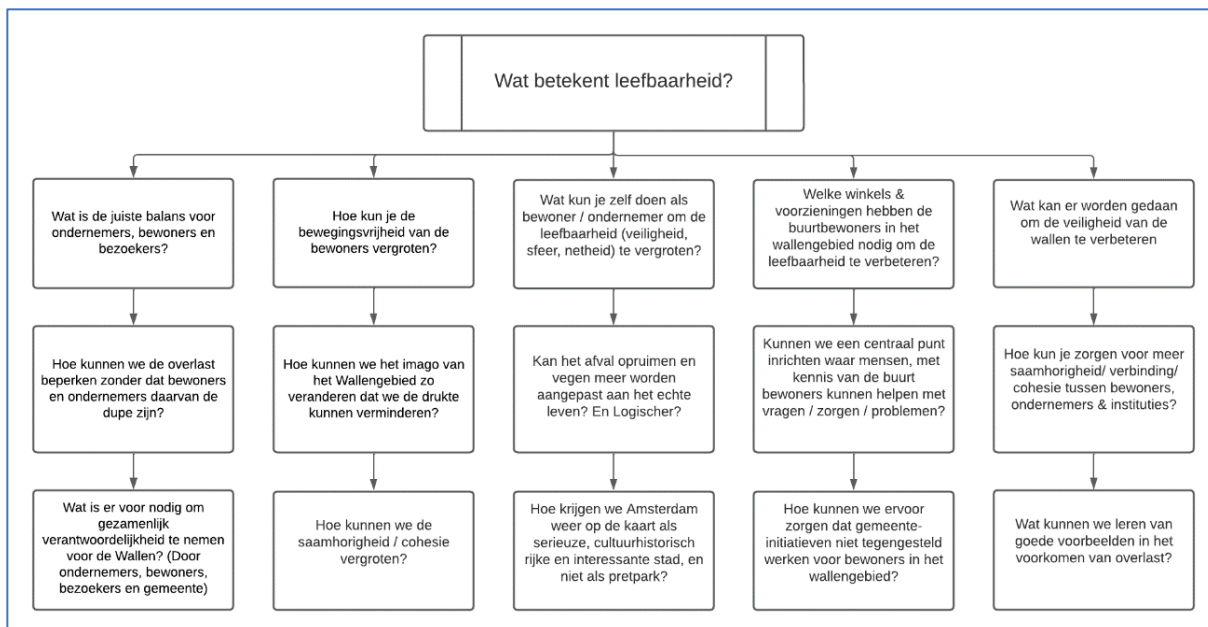
Het Leefbaarheidspanel is samengesteld uit ca. zestig gelote bewoners en ondernemers uit het Wallengebied. (Voor een verantwoording van de lotingsprocedure, zie: Verantwoordingsdocument). De deelnemers kregen de vraag om samen adviezen voor de gemeente te bedenken om de leefbaarheid in het Wallengebied te verbeteren. Hiertoe zijn tussen november 2022 en oktober 2024 10 bijeenkomsten georganiseerd, die onafhankelijk werden begeleid door Public Mediation. Tijdens deze bijeenkomsten zijn diverse werkmethoden toegepast om de deelnemers op verschillende manieren met elkaar in gesprek te brengen over de leefbaarheid in het Wallengebied. Public Mediation heeft op basis van de resultaten van deze bijeenkomsten een eindadvies opgesteld. Verslagen van bijeenkomsten, deeladviezen en natuurlijk ook het eindadvies, werden telkens teruggelaid bij de deelnemers ter controle. Tussentijdse adviezen zijn op haalbaarheid beoordeeld door de gemeente. Daarnaast werd tussentijds een evaluatie onder deelnemers gedaan en werden vragen gesteld in verschillende jaargangen van de jaarlijkse 'LeefbaarheidsEnquête Wallen'.

1. De bijeenkomsten

Tijdens de bijeenkomsten werd telkens voortgebouwd op de uitkomsten van de vorige bijeenkomsten. Dit deden we op basis van de Double Diamond uit Designthinking, waarbij je eerst aandacht besteedt aan de verkenning en definiëring van het onderwerp, voordat je begint aan het bedenken van oplossingen. In een proces van divergeren en convergeren worden zowel het probleem als de oplossing breed en creatief aangevlogen, voordat ze verder worden gedefinieerd en uitgewerkt. Hieronder geven we kort weer hoe tijdens de bijeenkomsten is toegewerkt naar het eindresultaat. Voor een uitgebreide beschrijving van de werkvormen en resultaten verwijzen we naar de verslagen van de bijeenkomsten (zie [tijdlijn leefbaarheidspanel](#)).

Bijeenkomst 1

Op de eerste bijeenkomst (7-11- 2022) hebben de deelnemers in groepjes besproken wat zij verstaan onder 'leefbaarheid', volgens de wereld café-werkvorm. Kleine groepjes deelnemers gingen met elkaar in gesprek over de vraag wat leefbaarheid betekent, en formuleerden op basis daarvan een nieuwe vraag over bijvoorbeeld wat er nodig is om de vraag te beantwoorden, of wat de vraag achter de vraag is. In verschillende rondes formuleerden de deelnemers zo vervolgvragen. Dit resulteerde in een vragenboom met allerlei onderwerpen die de deelnemers associëren met het onderwerp (zie Figuren 10 en 11). Het doel hiervan was om te identificeren welke onderwerpen voor de deelnemers samenhangen met leefbaarheid in het Wallengebied en waarover gesproken moest worden in het Leefbaarheidspanel.

Figuur 10: Vragenboom deel 1

Figuur 11: Vragenboom deel 2

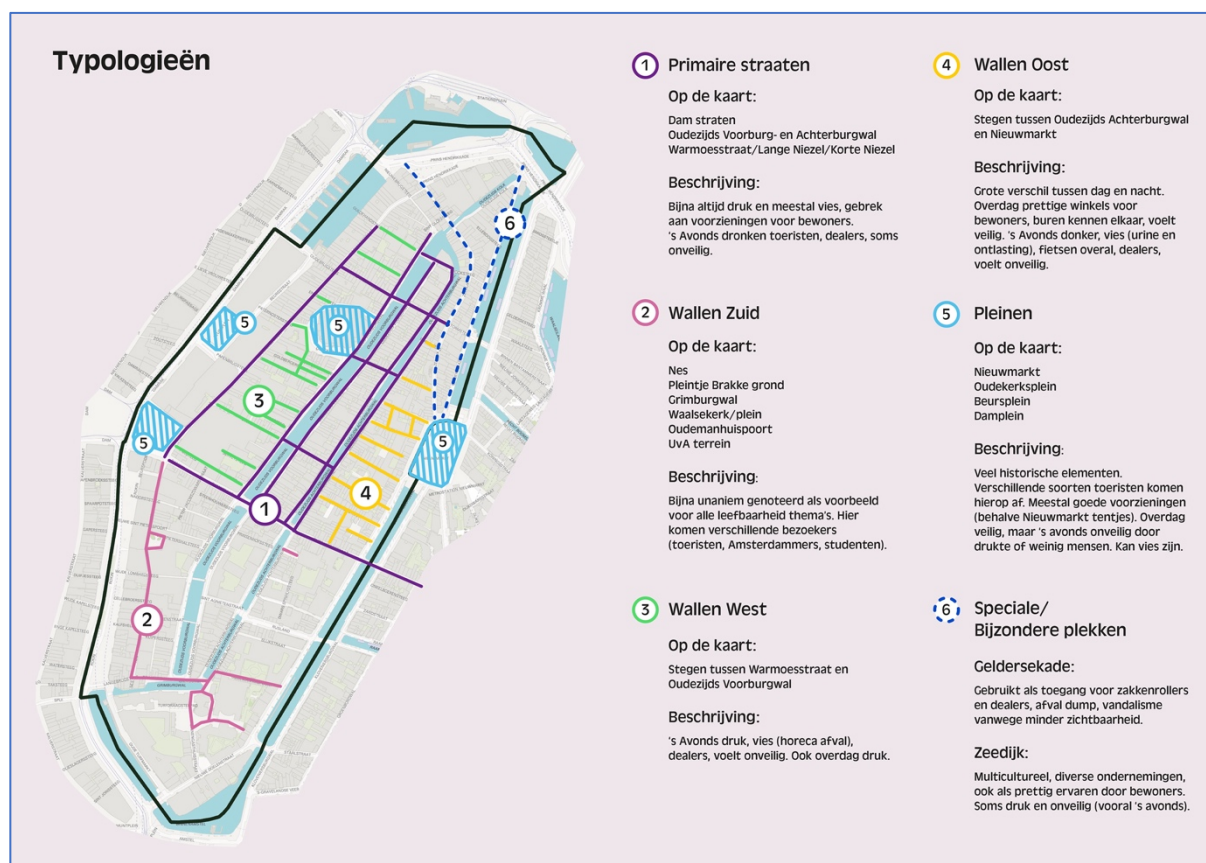
Analyse van deze resultaten resulteerde in de volgende (voorlopige) thema's:

1. Een schone buurt
2. Een mooie buurt
3. Een fijne woonbuurt
4. Een veilige buurt
5. Een sociale buurt

Bijeenkomst 2

Op de tweede bijeenkomst (18-01-2023) hebben de deelnemers plekken en gebieden geïdentificeerd op een kaart waar het goed gaat en waar het niet goed gaat met betrekking tot deze 5 thema's. Volgens de 'context mapping'-werkvorm hebben de deelnemers gepraat over de vraag: 'als je een vriend een rondleiding zou geven over de Wallen (over een van deze thema's), welke plekken zou je dan laten zien?'. Het doel hiervan was om de thema's concreter te maken. Figuur 12 geeft een samenvatting van de 5 kaarten

die tijdens de bijeenkomst zijn gemaakt. De volgende type locaties zijn onderscheiden waar een specifieke combinatie van klachten en overlast wordt ervaren: primaire straten, Wallen zuid, Wallen west, Wallen oost en pleinen. Daarnaast zijn er 2 specifieke plekken aangewezen: de Geldersekeade en de Zeedijk.

Figuur 12: Typologie van locaties in het Wallengebied waar een specifieke combinatie van overlast wordt ervaren.

De negatiefst beoordeelde locaties zijn de plekken en gebieden waar alles samenkomt: drukte, toeristen, (fastfood-)afval, drugsdealers en -gebruikers, horecabezoekers en vandalisme. Op sommige locaties wordt vooral overlast ervaren op specifieke momenten, op andere locaties juist altijd. Positieve ervaringen zijn er vooral overdag, negatieve ervaringen vooral in de avond/nacht. Locaties die ook in de avond/nacht als positief worden ervaren zijn goed verlicht en ruim, geven een gevoel van veiligheid, of hebben sociale controle door bijvoorbeeld de aanwezigheid van cafés.

De deelnemers willen vooral graag dat de buurt prettiger, schoner en veiliger wordt. Daarnaast bleken 'mooi' en 'schoon' veel overlap te hebben, net als 'fijn' en 'sociaal'. Daarom zijn aan de hand van deze bijeenkomst de thema's aangescherpt:

1. Een mooie en schone buurt
2. Een veilige buurt
3. Een prettige leefbuurt

Bijeenkomst 3

Op de derde bijeenkomst (22-02-2023) hebben de deelnemers voorstellen besproken om de buurt veiliger, schoner en prettiger te maken op de locaties die tijdens de vorige bijeenkomst waren geïdentificeerd. Eerst bespraken zij wat precies het probleem is, voor wie dat een probleem is, en hoe het komt dat dit probleem er is. Aan de hand daarvan hebben zij voorstellen voor verbetering uitgedacht. Dit resulteerde in een lijst met concrete voorstellen om de buurt veiliger, schoner en prettiger te maken.

Bijeenkomst 4

Op de vierde bijeenkomst (31-05-2023) hebben de deelnemers zich gebogen over het thema 'een prettige leefbuurt'. Aan de hand van plaatjes, foto's, iconen en woorden op tafel bespraken de deelnemers in groepjes hoe de verbondenheid met de buurt zou kunnen verbeteren. Samen hebben zij een collage gemaakt die visueel weergeeft wat zij belangrijk vinden met betrekking tot dit onderwerp. De gesprekken tijdens deze bijeenkomst lieten zien dat er een groot gemeenschapsgevoel heerst en er behoefte is aan meer verbondenheid. Mensen zouden elkaar graag meer ontmoeten. De aanwezigen hebben besproken hoe dat zou kunnen worden bereikt; zij willen graag een online en een fysieke ontmoetingsplek, en meer 'plekken voor iedereen'. Daarnaast viel op dat de authenticiteit van het Wallengebied zeer wordt gewaardeerd en men vindt dat die moet worden beschermd ('Het is een buurt met een rafelrandje; behoud dat en maak er geen Venetië van').

Bijeenkomst 5

Op de vijfde bijeenkomst (20-09-2023) hebben de deelnemers aan het panel in groepjes een wandeling gemaakt door het Wallengebied en daarbij eerder besproken knelpunten en mogelijke oplossingen in de praktijk bekeken. Door samen door het gebied te wandelen en te bespreken wat ze zoal tegenkwamen, deelden de deelnemers hun ideeën en wensen voor verbeteringen. Ook hebben zij onderzocht welke plekken in de buurt geschikt zouden zijn als fysieke ontmoetingsplek en als 'plekken voor iedereen', om nadere invulling te geven aan meer verbondenheid met de buurt. Zo bouwde deze wandeling voort op de resultaten van de vierde bijeenkomst.

Bijeenkomst 6

De zesde bijeenkomst van het Leefbaarheidspanel (29-11-2023) was een Meet&Greet tussen oude en nieuwe deelnemers aan het panel, en ambtenaren en experts die werkzaam zijn in het Wallengebied. In november 2023 is namelijk een nieuwe steekproef uitgevoerd en is een nieuwe groep bewoners en ondernemers uitgenodigd om deel te nemen aan het panel. Dit resulteerde in een flinke aanvulling van het aantal deelnemers. Om deze nieuwe deelnemers de kans te geven kennis te maken met de 'oude' deelnemers en vragen te stellen over het panel en het Wallengebied, werd op deze bijeenkomst een Meet&Greet georganiseerd. Experts uit de buurt stonden bij 4 gesprekstafels, met de onderwerpen 'veilig', 'schoon', 'de buurt' en 'het proces'.

Bijeenkomst 7

De zevende bijeenkomst (24-01-2024) stond in het teken van 'een mooie en schone buurt'. In een 'startdocument' waren de ideeën verzameld die tijdens eerdere bijeenkomsten over dit onderwerp zijn besproken. Aan de hand daarvan hebben de aanwezigen adviezen geformuleerd over afval ophalen, straatvuil verminderen, schone en overzichtelijke straten en een mooie buurt. Op basis hiervan is het eerste deeladvies opgesteld. De gemeente heeft hier een tussentijdse reactie op geschreven waarin zij aangeven welke ideeën wel en niet mogelijk zijn, en welke kansrijk zijn maar eerst meer onderzoek vereisen.

Bijeenkomst 8

De achtste bijeenkomst (20-03-2024) hebben de deelnemers een deeladvies opgesteld voor 'een veilige buurt'. In een 'startdocument' waren weer de ideeën verzameld die tijdens eerdere bijeenkomsten over dit onderwerp zijn besproken. Aan de hand daarvan hebben de aanwezigen adviezen besproken over de onderwerpen verlichting, cameratoezicht, verbeteringen in de openbare ruimte, handhaving en politie, en communicatie. De gemeente heeft hierop weer een tussentijdse reactie geschreven waarin zij aangeven welke ideeën wel en niet mogelijk zijn, en welke kansrijk zijn maar eerst meer onderzoek vereisen.

Bijeenkomst 9

De negende bijeenkomst (26-06-2024) hebben de deelnemers een deeladvies opgesteld voor 'een prettige leefbuurt'. Er was opnieuw een 'startdocument' opgesteld met de ideeën uit eerdere bijeenkomsten over dit onderwerp. Aan de hand daarvan hebben de aanwezigen adviezen uitgewerkt voor ontmoetingsplekken, openbare ruimte en sfeer, uitstraling en groen. Ook hierop heeft de gemeente weer een tussentijdse reactie geschreven waarin zij aangeven welke ideeën wel en niet mogelijk zijn, en welke kansrijk zijn maar eerst meer onderzoek vereisen.

Bijeenkomst 10

Op de tiende bijeenkomst (23-10-2024) zijn de 3 deeladviezen in samenhang bekeken. De organisatie heeft de kernpunten samengevat in een Eindadvies, en ter beoordeling aan het panel voorgelegd. Op basis daarvan heeft het panel besproken wat het voor de deelnemers en hun dagelijks leven zou betekenen als deze adviezen worden uitgevoerd. Op die manier hebben zij gesproken over een gewenst toekomstbeeld van het Wallengebied.

2. De setting en sfeer

De Bijeenkomsten van het Leefbaarheidspanel waren in de Zuiderkerk. Een enkele maal weken we uit naar de Waalse Kerk. We begonnen met soep en een broodje, terwijl de deelnemers even konden bijpraten. Om 18.30 begon het inhoudelijke programma. Meestal werd dat geopend met een korte presentatie van een bestuurder, die bijvoorbeeld een reactie gaf op een tussenresultaat of deeladvies. Vervolgens gingen de aanwezigen in kleinere groepjes met elkaar aan het werk, onder leiding van een gespreksbegeleider. Na een korte plenaire terugkoppeling van de resultaten en een vooruitblik naar de komende tijd, sloten we de bijeenkomst af met een borrel.

De deelnemers aan het Leefbaarheidspanel hebben zich positief geuit over de setting en sfeer van de bijeenkomsten. Tussentijdse evaluatie (in mei 2023) onder leden van het panel wees uit dat deelnemers het panel beoordelen met een 7,6 en vinden dat het contact met de gemeente verbeterd is. Ook vinden ze dat het panel een positieve bijdragen kan leveren aan de leefbaarheid in het Wallengebied. Een deelnemer zei: "Het is een diverse groep die elkaar goed aanvult. We hebben echt van elkaar geleerd, dat is wat het waardevol maakt." Wij merkten ook dat deelnemers graag elkaars ervaringen hoorden, zo zei een deelnemer: "Ik heb nieuwe plekken in de stad ontdekt dankzij andere panelleden." Na de buurtwandeling zei een deelnemer: "Ik ben weer met andere ogen naar mijn buurt gaan kijken". Wel geven ze aan dat er behoefte is aan meer actie, verdieping en contact tussen panelleden. Daarom zijn we hierna begonnen met een borrel na afloop van de bijeenkomsten, die telkens goed bezocht werden. Aan het eind zei een van de deelnemers: "Het is fijn dat je hier je burens beter leert kennen".

3. De werkgroep

In september 2023 is gestart met een werkgroep, waarin een aantal deelnemers aan het panel meedacht over het programma van de bijeenkomsten. Het doel hiervan was om directe feedback op te halen en de bijeenkomsten beter te laten aansluiten bij de wensen en ervaringen van deelnemers. De werkgroep las ook mee bij het opstellen van de adviezen van het Leefbaarheidspanel. De werkgroep voerde geen inhoudelijke gesprekken over de problematiek, dat gebeurde op de panelbijeenkomsten, maar besprak bijvoorbeeld wel of verslagen en adviezen een goede weergave waren van de resultaten van bijeenkomsten. Naar aanleiding van gesprekken met de werkgroep zijn diverse aanpassingen gedaan in de opzet en programmering van de bijeenkomsten. Zo is het plenaire gedeelte ingekort, werd zo veel mogelijk tijd benut voor gesprekken in kleinere groepjes, en zijn er aanpassingen gedaan aan de manier van presenteren.

4. Haalbaarheid

Tijdens het werken aan het advies van het Leefbaarheidspanel, is telkens aandacht besteed aan de haalbaarheid van de adviezen. Dit hebben we gedaan om te voorkomen dat we aan het eind een lijst met prachtige maar onbetaalbare, onuitvoerbaar of niet toegestane ideeën zouden hebben. Hiertoe waren bij de bijeenkomsten telkens ambtenaren aanwezig met kennis van zaken over de onderwerpen die besproken werden. In gesprekken met kleine groepjes deelnemers konden zij reageren op de haalbaarheid van de ideeën die werden besproken. Daarnaast heeft de gemeente op meerdere momenten een tussentijdse reactie geschreven op de adviezen en ideeën van het Leefbaarheidspanel. De eerste keer gebeurde dat in mei 2023. In de periode daarna zijn telkens de deeladviezen van het Leefbaarheidspanel besproken met ambtenaren van de gemeente om de haalbaarheid te beoordelen. Op basis daarvan heeft de gemeente telkens een reactie geschreven op de deeladviezen, waarin zij toelichtte welke ideeën wel en niet mogelijk zijn, en welke kansrijk zijn maar eerst meer onderzoek vereisen.

Tijdens dit proces zijn er ideeën afgevallen, omdat ze op korte termijn niet haalbaar bleken. Voorbeelden hiervan zijn minder gevelreclame en lichtvervuiling. Nieuwe vergunningen voor gevelreclame worden niet

meer afgegeven op de noordelijke zijde van Oudezijds voor- en achterburgwal wegens de welstandnota 'De Schoonheid van Amsterdam'. Verandering in de buurt is haalbaar maar zal nog geruime tijd duren. Daarnaast zijn meer grote bomen niet haalbaar vanwege de ondergrond die vol zit met leidingen.

Er zijn ook ideeën en adviezen ontwikkeld die al snel konden worden ingevoerd. Een voorbeeld dat al loopt is de pilot om verbodsborden te clusteren bij/op afvalbakken. Andere voorbeelden die op korte termijn zullen worden ingevoerd zijn de tijdelijke afvalboot in het eerste halfjaar van 2025 en de ondergrondse afvalcontainers waarbij de locatie nog onderzocht wordt.

5. Het resultaat

Het Leefbaarheidspanel heeft goede en bruikbare adviezen en ideeën opgeleverd om het Wallengebied schoner, veiliger en prettiger te maken als leefbuurt. Het panel is kritisch maar constructief met elkaar in gesprek gegaan en de deelnemers waren enthousiast om met buurtgenoten over het verbeteren van hun buurt te praten en om aandacht te besteden aan wat zij zelf kunnen doen om de situatie te verbeteren.

Daarnaast heeft het Leefbaarheidspanel de gemeente inzicht gegeven wat voor bewoners en ondernemers belangrijk is. De actieve aanwezigheid van gemeentelijk ambtenaren werd gewaardeerd en werkte ook goed om dialoog tussen bewoners, ondernemers en de gemeente te faciliteren. Ambtenaren kregen meer inzicht in de problemen die bewoners en ondernemers ervaren en gevolgen daarvan; bewoners en ondernemers kregen meer gevoel voor de realiteit van beleid en bestuur waar de ambtenaren mee te maken hebben.

Maar het panel heeft veel meer opgeleverd dan dat. Bewoners en ondernemers uit het gebied hebben elkaar door het panel leren kennen en voelen daardoor meer verbinding met hun buurt en hun burens. Daarnaast is de relatie tussen de deelnemers en de gemeente verbeterd, doordat bewoners en ondernemers beter weten wat de gemeente allemaal doet (en wat niet), en zijn zij positiever over de inzet van de gemeente. Zij begrijpen beter waarom sommige dingen niet kunnen, en waarom bepaalde afwegingen zijn gemaakt. Tot slot zijn de deelnemers zich er meer van bewust geworden dat de gemeente niet alle problemen die spelen in het gebied kan oplossen, en dat sommige zaken bij de bewoners en ondernemers zelf liggen om op te pakken. Hierdoor is meer motivatie ontstaan om bijvoorbeeld gezamenlijk straatjes schoon te vegen of tuintjes te onderhouden. Ook zijn er plannen voor een buurtapp, buurtbijeenkomsten en herintroductie van de buurtkrant.

Het Leefbaarheidspanel is een experiment voor de gemeente en het was soms best even zoeken hoe (snel) op de adviezen en ideeën kon worden gereageerd. Maar het was bovenal een heel leuk, leerzaam en inzichtelijk experiment, dat veel nieuwe plannen en ideeën heeft opgeleverd om de leefbaarheid voor bewoners en ondernemers te verbeteren. Het Leefbaarheidspanel blijft dan ook bestaan en zal zich in 2025 buigen over nieuwe onderwerpen die spelen in het Wallengebied.